

Studiestödet 2024

- en uppföljning av studiestödets utveckling och effekter

Studiestödet 2024

– en uppföljning av studiestödets utveckling och effekter

Centrala studiestödsnämnden (CSN)

Producent CSN, Enheten Kunskap om studiestödet
851 82 Sundsvall
060-18 60 00

Kontaktpersoner Jonas Larsson
060-14 63 61
jonas.larsson@csn.se

Malin Lundquist
060-14 63 04
malin.lundquist@csn.se

Webbsida www.csn.se/om-csn/statistik-och-rapporter.html

Innehåll

Sammanfattning	4
1 Inledning	6
1.1 Uppgiften att följa och analysera studiestödets utveckling och effekter	6
1.2 Faktaunderlag	6
1.3 Avgränsningar.....	6
2 Regler och mål för studiestödet	7
2.1 Studiestödet i korthet	7
2.2 Indikatorer för studiestödets måluppfyllelse	8
3 Studiehjälp, lärlingsersättning och Rg-bidrag	10
3.1 Studiehjälp för studier i Sverige	11
3.2 Studiehjälp för studier utomlands.....	14
3.3 Studiehjälp totalt i Sverige och utomlands	15
3.4 Lärlingsersättning.....	16
3.5 Rg-bidrag	18
3.6 Återkrav av studiehjälp.....	19
4 Studiemedel	21
4.1 Antal studiemedelstagare och utbetalda belopp	21
4.2 Studiebidrag.....	31
4.3 Studielån	37
4.4 Hur länge har nya återbetalare studerat med studiemedel?	42
4.5 Studiemedlens köpkraft	44
4.6 Nyttjande av studiemedel.....	46
4.7 Studiemedel vid sjukdom, vård av barn eller vård av närstående	48
4.8 Återkrav av studiemedel	50
5 Studiestartsstöd	53
5.1 De studerande	53
5.2 Studierna.....	56
5.3 Studiemedel efter studierna med studiestartsstöd	57
5.4 Återkrav av studiestartsstöd.....	57
5.5 Kommuner och medelstilldelning	59
6 Omställningsstudiestöd	60
6.1 Antal studerande och utbetalt belopp.....	61
6.2 Lån och inkomster.....	64
6.3 Återkrav.....	66

7	Återbetalning	67
7.1	Återbetalningsregler	67
7.2	Låntagare och fordran.....	68
7.3	Debitering och inbetalning.....	75
7.4	Nedsatta årsbelopp.....	80
7.5	Avskrivning av lån	83
7.6	Låntagare som inte betalar i tid.....	84
7.7	Reserveringar för låneförluster.....	87
7.8	Låntagare bosatta utomlands.....	90
7.9	Låntagare med okänd adress	94
7.10	Ränteutveckling	94
7.11	Återbetalning av återkrav	96
8	Studiestödets måluppfyllelse.....	99
8.1	Indikatorer för att mäta den rekryterande effekten	100
8.2	Måluppfyllelsen för det rekryterande målet	102
8.3	Indikatorer för att mäta effekten på samhällsekonomin.....	105
8.4	Måluppfyllelsen för målet om en god effekt på samhällsekonomin	107
	Referenser.....	110

Sammanfattning

Den här rapporten beskriver och analyserar studiestödets utveckling på kort och lång sikt. Rapporten sammanfattar nuläget inom studiestödets olika delar och bedömer studiestödsystemets måluppfyllelse, utifrån de indikatorer som är fastställda av regering och riksdag. Vi inleder med en kort sammanfattning av rapportinnehållet.

Fler studerar med studiemedel – men andelen som tar lån sjunker

Antalet studerande med studiemedel ökade under 2024. Däremot minskar den andel studiemedelstagare som tar studielån, för första gången sedan 2011. Under 2024 studerade totalt 529 700 personer med studiemedel. Av dem tog 75 procent studielån. Av alla som studerar med studiemedel är 60 procent kvinnor.

CSN betalade ut totalt 43,9 miljarder kronor i studiemedel under 2024. Det totala utbetalade beloppet ökar för att studiemedelstagarna blivit fler och för att studiemedelsbeloppen höjts.

Långsam ökning av antalet studerande med studiehjälp

Antalet studerande med studiehjälp fortsätter att öka, i takt med att de årskullar som når gymnasieålder blir större. Ökningen är relativt långsam, men väntas fortsätta ytterligare några år. Under 2024 fick totalt 455 300 ungdomar studiehjälp. Även återkraven av utbetald studiehjälp blir fler, främst till följd av att fler får sin studiehjälp indragen på grund av ogiltig frånvaro.

Fler får omställningsstudiestöd

Under 2024 var det 12 400 personer som fick omställningsstudiestöd utbetalt, vilket är mer än dubbelt så många som föregående år. De flesta studerade på yrkeshögskola eller på universitet och högskola. Sju av tio var över 40 år. Personer som arbetat i offentlig sektor är överrepresenterade bland de som studerar med omställningsstudiestöd.

Studiestartsstödet är på väg bort

Under 2024 studerade 4 200 personer med studiestartsstöd. Antalet har minskat under flera år. Andelen kvinnor bland de med studiestartsstöd var under året 73 procent. Efter studier med stödet går drygt sex av tio studerande vidare till studier med studiemedel. Studiestartsstödet kommer att avvecklas från och med 2026.

Studieskulden ökar

De som blev återbetalningsskyldiga under 2025 hade en genomsnittlig studieskuld på 221 600 kronor. Den genomsnittliga studieskulden har under det senaste året ökat med 19 900 kronor. Året innan ökade den med 29 900 kronor.

Den tidsperiod under vilken låntagarna använder studiemedel blir i genomsnitt allt längre, vilket vid sidan om höjda lån- och bidragsbelopp är en förklaring till att studie-

skulderna ökar. De som blev återbetalningsskyldiga vid det senaste årsskiftet hade i genomsnitt använt 119 veckor med studiemedel. En ökande andel av studiemedeltagarna läser på eftergymnasial nivå, där studietiderna är längre än på lägre nivåer.

Vid utgången av 2024 hade knappt 1,8 miljoner låntagare en studieskuld. Den totala fordran för lån var i slutet av året 290 miljarder kronor.

Återbetalningsgraden minskar marginellt

Totalt betalade låntagarna in 92,3 procent av det debiterade årsbeloppet under 2024. Återbetalningsgraden minskade därmed något för andra året i rad. Återbetalningsgraden bland låntagare bosatta utomlands fortsatte däremot att öka. Kvinnor betalar in en högre andel av det debiterade årsbeloppet inom alla lånetyper. Låntagarna betalade in totalt 15,9 miljarder kronor under året.

Måluppfyllelse

Uppföljningen av de indikatorer som används för att mäta studiestödssystemets måluppfyllelse visar att studiestödets rekryterande förmåga har minskat något. De indikatorer som ligger till grund för bedömningen av studiestödets samhälls-ekonomiska påverkan ger en komplex bild, med både gynnsamma och ogynnsamma trender.

1 Inledning

1.1 Uppgiften att följa och analysera studiestödets utveckling och effekter

Den här rapporten är en redovisning av CSN:s uppgift att följa och analysera studiestödets utveckling och effekter.¹ Uppföljningen och analysen ska öka kunskaperna om hur studiestödet har utvecklats i förhållande till målen för studiestödet. Redogörelsen ska framför allt ta upp sådana långsiktiga och kortsiktiga förändringar som myndigheten ser som väsentliga. I uppföljnings- och analysarbetet ska kvinnors och mäns villkor särskilt beaktas.

1.2 Faktaunderlag

Underlaget till denna rapport utgörs av registerdata. Uppgifterna kommer ursprungligen från CSN:s system för handläggning av studiestöd samt från myndighetens ekonomisystem.

En stor del av de uppgifter som presenteras i rapporten är också tillgängliga genom den officiella statistiken inom området studiestöd. Den officiella statistiken publiceras i en databas på CSN:s webbplats.² Statistik som avser föregående kalenderår publiceras i februari varje år.

1.3 Avgränsningar

Denna rapport behandlar utvecklingen inom det svenska studiestödssystemet och systemets effekter. Andra ersättningar och lån som CSN administrerar tas inte upp i den här rapporten.³ För information om CSN:s service och handläggning hänvisas till CSN:s årsredovisning.⁴

Samtliga beloppsuppgifter och regler som redovisas avser kalenderåret 2024, om inget annat anges. Statistik om utbetalningar och antal studerande redovisas utifrån året för utbetalning, förutom när statistiken avser utlandsstudier. Statistik om utlandsstudier har i stället sin utgångspunkt i den period då studierna bedrevs (studieåret), om inte annat anges. Detta beror på att utbetalningar för utlandsstudier kan ske i förtid, vilket innebär att data som fördelas efter utbetalningstidpunkt kan bli missvisande.

Uppgifter om belopp som CSN har betalat ut inkluderar inte pensionsavsättningar till Statens tjänstepensionsverk. Samma princip gäller även i den officiella statistiken.

I siffror som redovisas i löptext förekommer avrundningar.

¹ 7 § förordningen [2017:1114] med instruktion för Centrala studiestödsnämnden.

² CSN. [Officiell statistik om studiestöd](#). 2025.

³ Körkortslån, hemutrustningslån, samt ersättning vid teckenspråksutbildning för föräldrar med barn som är beroende av teckenspråk för att kommunicera, redovisas inte i denna rapport.

⁴ CSN. [Årsredovisning 2024](#). 2025.

2 Regler och mål för studiestödet

2.1 Studiestödet i korthet

Studiestöd är ett samlingsnamn för flera olika stöd som CSN betalar ut. Studiestöd ges som bidrag eller lån och är avsett att finansiera studerandes levnadsomkostnader under studietiden. Målen för studiestödet säger att det ska verka rekryterande för kvinnor och män oavsett bakgrund och bidra till ett högt deltagande i utbildning. Studiestödet ska också ha en god effekt på samhällsekonomin över tid.⁵

Studiestödssystemet ska vara effektivt, sammanhållet, flexibelt och rättssäkert. Det ska också vara enhetligt och överblickbart för den enskilde. De utbetalningar som görs från systemet ska vara korrekta, och den del av studiestödet som utgörs av lån ska återbetalas fullt ut.

De olika typer av studiestöd som CSN administrerar är

- **studiehjälp**
- **lärlingsersättning**
- **Rg-bidrag** till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan
- **studiemedel**
- **studiestartsstöd**
- **omställningsstudiestöd**

Studiehjälp består av tre olika bidrag som lämnas till heltidsstuderande mellan 16 och 20 år, framför allt i gymnasieskolan. *Studiebidraget* ges till alla studerande medan *extra tillägg* kan lämnas till studerande från inkomstsvaga hushåll. Det finns även ett *inackorderingsstillägg*, som kan lämnas till vissa studerande som inte kan bo kvar på hemorten under sin studietid.

Lärlingsersättning är en kostnadsersättning som ges till studerande inom gymnasial lärlingsutbildning.⁶ Den ges även till studerande inom lärlingsliknande utbildningar inom gymnasieskolans introduktionsprogram. Ersättningen ska täcka extra kostnader i form av mat och resor som en lärlingsutbildning kan medföra.

Rg-bidrag lämnas för kostnader vid viss gymnasieutbildning för döva och hörsel-skadade studerande vid riksgymnasierna, samt till svårt rörelsehindrade studerande i särskilt anpassad utbildning.

⁵ Målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96) och förtydligades i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/2016:58). Målen justerades i Prop 2023/24:1 – Utgiftsområde 15 Studiestöd, bet. 2023/24:UbU2, rskr. 2023/24:96.

⁶ Den fullständiga benämningen är ”Kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram”.

Studiemedel ges till vuxna studerande på grundskole- och gymnasienivå samt till studerande på eftergymnasiala utbildningar. Studiemedel lämnas även till studerande utomlands. Studiemedlen består av en **bidragsdel** och en valbar **lånedel** som ska betalas tillbaka. I vissa fall kan en studerande med studiemedel även få tilläggsbidrag, tillägglån och merkostnadslån. *Tilläggsbidrag* lämnas till studerande med barn, medan *tillägglån* kan lämnas till studerande som är 25 år eller äldre och som har haft en arbetsinkomst över en viss nivå före studierna. *Merkostnadslån* kan lämnas för vissa merkostnader som den studerande har i samband med sina studier, exempelvis för resor och undervisningsavgifter.

Studiestartsstöd är ett bidrag som riktar sig till den som har en kort tidigare utbildning och ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Stödet kan sökas av personer som är eller har varit arbetslösa, från och med det kalenderår de fyller 25 år. Studiestartsstödet kommer att vara avvecklat från och med 2026.

Omställningsstudiestödet är ett studiestöd för vuxna mitt i arbetslivet som studerar för att bredda eller fördjupa sin kompetens. Det består dels av ett bidrag på upp till 80 procent av lönen (upp till ett maxbelopp), dels av en frivillig lånedel.

Studerande som har fått studiestöd felaktigt utbetalt kan genom ett **återkrav** bli skyldiga att betala tillbaka den summa de inte har rätt till.

Återbetalningen av studielån administreras också av CSN. Reglerna för återbetalning ser lite olika ut beroende på lånetyp. Det finns fyra typer av lån för studier:

- Studiemedel, lån utbetalda före den 1 januari 1989
- Studielån, lån utbetalda mellan den 1 januari 1989 och den 30 juni 2001
- Annuitetslån utbetalda mellan den 1 juli 2001 och den 31 december 2021
- Annuitetslån utbetalda från och med den 1 januari 2022.

Annuitetslånen betalas normalt tillbaka på 25 år. Åldersgränsen för uträkning av årsbelopp och tidpunkten för avskrivning höjdes för det nya lån som infördes 2022.

2.2 Indikatorer för studiestödets måluppfyllelse

I uppgiften att följa studiestödets utveckling och effekter ingår bland annat att öka kunskapen om hur studiestödet har utvecklats i förhållande till målen för studiestödet. Målen anger att studiestödet ska vara rekryterande och ha god effekt på samhälls-ekonomi. Bedömningen av måluppfyllelsen utgår från de indikatorer som anges i budgetpropositionen.

2.2.1 Indikatorer för att mäta den rekryterande effekten

De indikatorer som används för att mäta studiestödets rekryterande effekt under 2024 är

- andel vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå med studiemedel av det totala antalet studerande på dessa nivåer, även fördelat efter kön
- andel studerande med studiemedel av det totala antalet studerande på eftergymnasial nivå, även fördelat efter kön
- andelen studerande utomlands med studiemedel på gymnasial och eftergymnasial nivå av samtliga studerande med studiemedel på dessa nivåer, även fördelat efter kön
- studiemedlens allmänna köpkraft i en jämförelse med konsumentprisindex
- antal studerande som tog studielån i förhållande till antal studerande med studiebidrag (så kallad lånebenägenhet) på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå, även fördelat efter kön
- andel studerande med tilläggsbidrag av det totala antalet studerande med studiemedel på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå
- andel studerande med inackorderingstillägg och extra tillägg
- antal vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå med studiestartsstöd, även fördelat efter kön
- andel studerande med den högre bidragsnivån av det totala antalet studerande med studiemedel på grundläggande och gymnasial nivå
- andelen studerande med tilläggsbidrag på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå av det totala antalet studerande med studiemedel på dessa nivåer.

2.2.2 Indikatorer för att mäta effekten på samhällsekonomin

De indikatorer som används för att mäta effekten på samhällsekonomin är

- andel reserveringar för låneförluster, tidigare kallade förväntade förluster och osäkra fordringar, av den totala studieskulden
- andel inbetalt årsbelopp för samtliga låntagare, fördelat efter bosättning
- andel av låntagarna som har beviljats nedsättning av årsbeloppet vid årets slut av samtliga återbetalningsskyldiga låntagare och totalt värde på nedsättningen
- antal beviljade avskrivningsärenden fördelat på skäl och totalt avskrivet belopp
- total fordran på utomlands bosatta återbetalare, varav andel reserveringar för låneförluster, tidigare kallade osäkra fordringar.

3 Studiehjälp, lärlingsersättning och Rg-bidrag

Antalet studerande med studiehjälp fortsätter att öka, i takt med att de årskullar som når gymnasieålder blir större. Ökningen är relativt långsam, men väntas fortsätta ytterligare några år. Återkraven av utbetald studiehjälp blir också fler, som en följd av att fler får sin studiehjälp indragen på grund av ogiltig frånvaro.

Studiehjälp ges till ungdomar för heltidsstudier på gymnasieskolor, folkhögskolor och inom komvux. Det här kapitlet beskriver utvecklingen av studiehjälpens stödformer, det vill säga *studiebidrag*, *extra tillägg* och *inackorderingstillägg*. Samtliga dessa stöd kan ges till ungdomar som studerar i Sverige eller utomlands.⁷ I vissa fall kan CSN även ge bidrag för dagliga resor utomlands. Kapitlet tar dessutom upp **lärlingsersättning** och **Rg-bidrag**, eftersom även dessa stödformer riktar sig till ungdomar som studerar på gymnasienivå.

Syftet med studiehjälp är att ge ekonomiska förutsättningar för gymnasiala studier och erbjuda alla möjligheter att studera, oberoende av bostadsort eller ekonomisk bakgrund. I linje med de politiska målen för studiestödet i sin helhet ska studiehjälpen därmed verka rekryterande.

De allra flesta studerande får **studiehjälp** endast i form av *studiebidrag*, ett generellt stöd på 1 250 kronor i månaden, som går till studerande mellan 16 och 20 år. Studiebidrag lämnas normalt under tio månader per läsår. För studerande i Sverige beviljas studiebidrag utan att någon ansökan behöver göras.

Det *extra tillägget* ska förbättra studiemöjligheterna för ungdomar i mycket inkomstsvaga hushåll. Vårdnadshavarnas och den studerandes inkomst, samt en del av deras eventuella förmögenhet, ligger till grund för beräkningen av ett ekonomiskt underlag. Extra tillägg beviljas endast om det ekonomiska underlaget understiger 125 000 kronor under det aktuella läsåret.⁸

Inackorderingstillägget är ett ekonomiskt stöd till gymnasiestuderande som läser på annan ort än hemorten. Det syftar till att undanröja geografiska hinder för gymnasieutbildning. En studerande anses behöva inackordering om den utbildning som hen ska gå inte finns på hemorten och om skolan ligger på ett sådant avstånd att det inte är rimligt att resa varje dag. Storleken på beloppet bestäms av avståndet mellan hemmet och skolan. Det finns nio olika avstånds- och beloppsklasser.⁹

⁷ Utöver de som får studiehjälp i enlighet med det svenska regelverket finns även studerande som får studiestöd inom ramen för EU:s förordningar om samordning av familjeförmåner, vilka berör studiebidrag och extra tillägg inom studiehjälp (Eg-utbetalningar).

⁸ Beloppen och inkomstgränserna har inte ändrats sedan 1994. Det extra tillägget varierar mellan 285 och 855 kronor i månaden beroende på familjens ekonomi.

⁹ Inackorderingstillägg lämnas med ett belopp mellan 1 190 och 2 350 kronor per månad, beroende på färdvägsavståndet.

CSN administrerar inackorderingstillägg för studerande på fristående gymnasieskolor och folkhögskolor, medan kommunerna ansvarar för stöd till inackordering för studerande vid skolor med offentlig huvudman.

Lärlingsersättning betalas ut till studerande som har rätt till studiehjälp och som deltar i en gymnasial lärlingsutbildning eller en lärlingsliknande utbildning inom ett introduktionsprogram.¹⁰ Lärlingsersättningen ska täcka den studerandes kostnader för resor och måltider under den tid som utbildningen är förlagd till en arbetsplats.

Rg-bidrag ges till studerande vid riksgymnasierna för döva och hörselskadade i Örebro och vid riksgymnasierna för rörelsehindrade i Göteborg, Kristianstad, Stockholm och Umeå. Bidraget syftar till att täcka skäliga kostnader för resor, kost, logi och annan service i samband med boendet, samt andra skäliga kostnader i samband med studierna som är merkostnader till följd av funktionsnedsättningen. Bidraget ges endast till studerande som inte kan bo kvar på hemorten under studietiden.¹¹

3.1 Studiehjälp för studier i Sverige

I detta avsnitt beskriver vi i tur och ordning utvecklingen av studiehjälpens tre stödformer för studerande i Sverige: studiebidrag, extra tillägg och inackorderings-tillägg.

3.1.1 Större årskullar gör att fler får studiebidrag

Antalet studerande med studiebidrag har ökat långsamt under ett flertal år. De allra flesta som går ut grundskolan börjar studera på gymnasiet. Det gör att utvecklingen av antalet studerande med studiebidrag i stort sett följer storleken på årskullarna i åldrarna 16–20 år. Aktuella uppgifter om folkmängd fördelad på ålder visar att ökningen kommer att fortsätta ytterligare några år.¹²

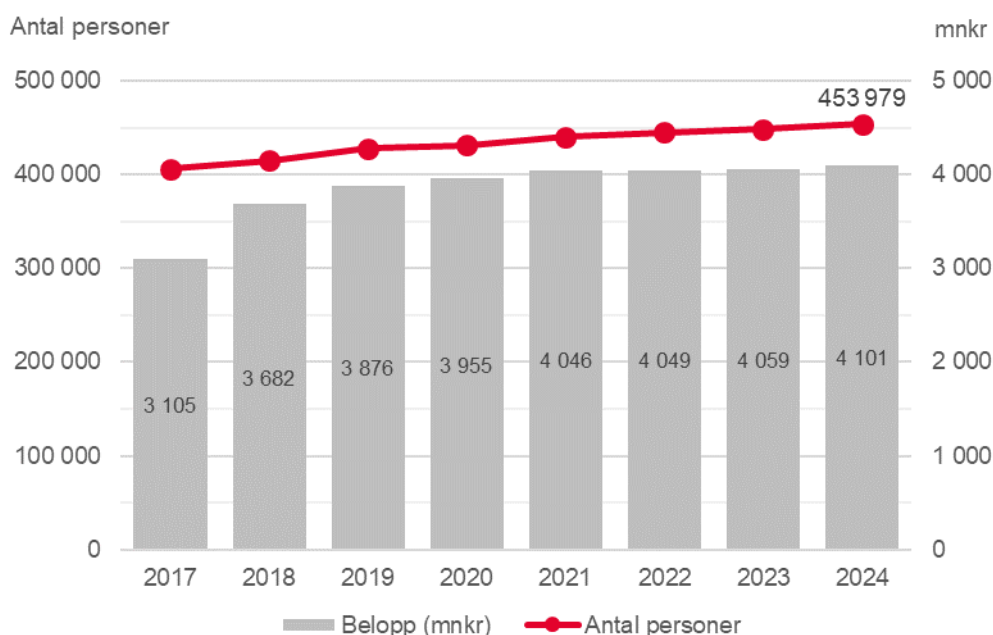
Antalet studerande med studiebidrag i Sverige 2024 uppgick till 454 000 personer. Det totala utbetalade beloppet var 4,1 miljarder kronor.

¹⁰ Lärlingsersättning lämnas enligt förordningen (2013:1121) om kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram. Att lärlingsersättning även lämnas för lärlingsliknande utbildning inom gymnasieskolans introduktionsprogram infördes den 1 augusti 2018.

¹¹ Rg-bidrag lämnas enligt förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan.

¹² Statistiska centralbyrån. Statistikdatabasen. [Folkmängden efter ålder och kön. År 1860–2024](#).

Diagram 3.1 Studiebidrag för studier i Sverige 2017–2024
Antal personer och utbetalt belopp, miljoner kronor

De allra flesta som får studiebidrag går på gymnasiet. Omkring en tredjedel av dessa går på en fristående gymnasieskola. Under 2024 fick 5 300 personer studiebidrag för studier på folkhögskola och 8 300 för studier på komvux. Antalet på komvux har ökat med 36 procent sedan 2022.

Totalt bland alla som får studiebidrag är 51 procent män och 49 procent kvinnor, vilket följer könsfördelningen i gymnasieskolan. Fler kvinnor än män får dock studiebidrag för studier på komvux¹³ och folkhögskola¹⁴.

Under 2024 fick 19 300 utländska medborgare studiebidrag.¹⁵ Det är en minskning med 2 400 personer, motsvarande 11 procent, jämfört med 2023. Antalet utländska medborgare med studiehjälp följer (med viss eftersläpning) utvecklingen av antalet barn som söker asyl i Sverige.¹⁶ De vanligaste medborgarskapsländerna för de utländska medborgare som studerade med studiebidrag var Afghanistan, Polen, Syrien och Eritrea.¹⁷

3.1.2 Fortsatt kraftig minskning av extra tillägg

Antalet studerande som får extra tillägg har minskat kraftigt de senaste fem åren. Under 2024 fick 5 400 studerande extra tillägg. Under 2019 var antalet 30 900. I

¹³ Andelen kvinnor på komvux: 56 procent (av alla med studiebidrag).

¹⁴ Andelen kvinnor på folkhögskola: 60 procent (av alla med studiebidrag).

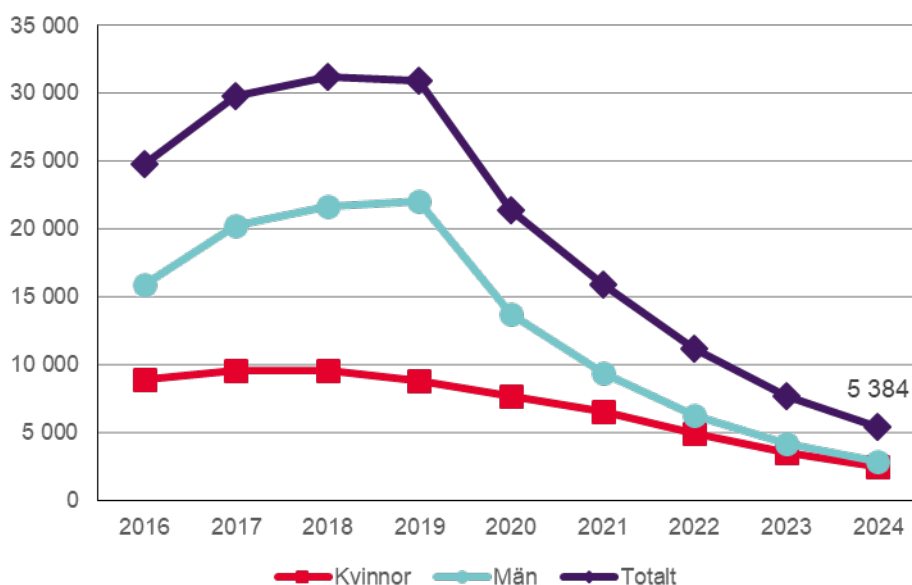
¹⁵ De studerande var utländska medborgare när deras rätt prövades, men kan senare ha blivit svenska medborgare.

¹⁶ Utländska medborgare kan beviljas studiehjälp efter att CSN prövat om personen uppfyller villkoren för att få rätt till svenskt studiestöd. Utländska medborgare kan antingen beviljas rätt till studiehjälp utifrån nationella bestämmelser eller utifrån EU-rätten.

¹⁷ Uppgift om medborgarskap saknas för 315 personer. Att en utländsk medborgare saknar nationalitet beror vanligtvis på att personens nationalitet är under utredning.

förhållande till det totala antalet studerande med studiehjälp ligger den andel som får extra tillägg på drygt 1 procent. Det är den lägsta andelen sedan stödet infördes 1984. Vi kan också notera att den tidigare så sneda könsfördelningen bland de som får extra tillägg har jämnats ut.

Diagram 3.2 Antal studerande med extra tillägg för studier i Sverige 2016–2024
Fördelade efter kön

Av de som fick extra tillägg 2024 var 2 100 utländska medborgare¹⁸, vilket innebär att utländska medborgare utgjorde 39 procent av samtliga som fick extra tillägg. Det är en minskning med 4 procentenheter jämfört med 2023. Jämfört med svenska medborgare är det fortfarande en hög andel utländska medborgare som får extra tillägg. Den höga andelen visar att det är vanligare att unga utländska medborgare lever i hushåll med mycket låga inkomster.

Den grupp som får extra tillägg har förändrats mycket över tid. Ursprungligen var det främst studerande i familjer bestående av ensamstående mödrar med barn som fick extra tillägg. På senare år har utvecklingen av det extra tillägget i stort sett följt utvecklingen av antalet barn som söker asyl i Sverige. Detta beror på att många barn som sökt asyl varit ensamkommande flyktingbarn.^{19, 20} En klar majoritet av dem har varit pojkar. Sedan 2019 har antalet asylsökande barn minskat, vilket också påverkat antalet som får extra tillägg.

En annan orsak till att antalet studerande med extra tillägg minskat, sett över en längre tidsperiod, är att inkomstgränserna för att få tillägget inte har förändrats sedan mitten av 1990-talet. Detta medför att betydligt färre studerande nu är berättigade till denna form av stöd.

De totala utbetalda beloppen för extra tillägg har minskat i takt med antalet mottagare. Under 2024 betalade CSN ut 32 miljoner kronor i extra tillägg, vilket innebär en

¹⁸ Personen var utländsk medborgare vid ansökanstillfället men kan senare ha blivit svensk medborgare.

¹⁹ Migrationsverket. Statistik om asylsökningar. Tabell: [Asylsökande ensamkommande barn till Sverige 2000 – 2021](#).

²⁰ Migrationsverket. Statistik om asylsökningar. Tabell: [Inkomna ansökningar om asyl 2022-2024](#).

minskning med 30 procent sedan föregående år. Under 2018, när flest studerande fick extra tillägg, uppgick utbetalningarna till 187 miljoner.

3.1.3 Små förändringar inom inackorderingstillägget

Antalet studerande med inackorderingstillägg har varit i stort sett oförändrat de senaste åren. Under det gångna året fick 6 900 personer inackorderingstillägg.²¹ Andelen kvinnor uppgick till 58 procent. Totalt betalade CSN ut 64 miljoner kronor i inackorderingstillägg.

3.2 Studiehjälp för studier utomlands

Under vissa förutsättningar går det att få studiehjälp för gymnasiestudier utomlands. Till skillnad från vad som gäller i Sverige måste en utlandsstuderande ansöka om studiebidrag vid utlandsstudier. Förutom studiebidrag går det även att få inackorderingstillägg, extra tillägg och bidrag för dagliga resor²² vid studier utomlands.

Såväl svenska som utländska medborgare har möjlighet att få studiehjälp för gymnasiestudier utomlands, dock under olika förutsättningar.²³ Förutsättningarna att få studiehjälp för utlandsstudier skiljer sig även åt beroende på om studierna bedrivs inom eller utanför EU/EES-området och Schweiz.²⁴

3.2.1 Fler studiehjälpstagare utomlands

Drygt 1 400 studerande fick studiebidrag för studier utomlands under 2024, vilket är en tydlig ökning i jämförelse med de senaste åren.²⁵ Förklaringen till ökningen är att CSN under året tog över ansvaret för vissa utbetalningar som tidigare hanterades av Försäkringskassan.²⁶

Antalet utlandsstuderande med inackorderingstillägg var knappt 300.

²¹ Notera att CSN endast administrerar inackorderingstillägg för studerande på fristående gymnasieskolor och folkhögskolor.

²² Bidrag för dagliga resor lämnas till studerande utomlands om den studerande har rätt till studiehjälp, har minst sex kilometer mellan bostaden och skolan och om resorna inte bekostas av hemkommunen.

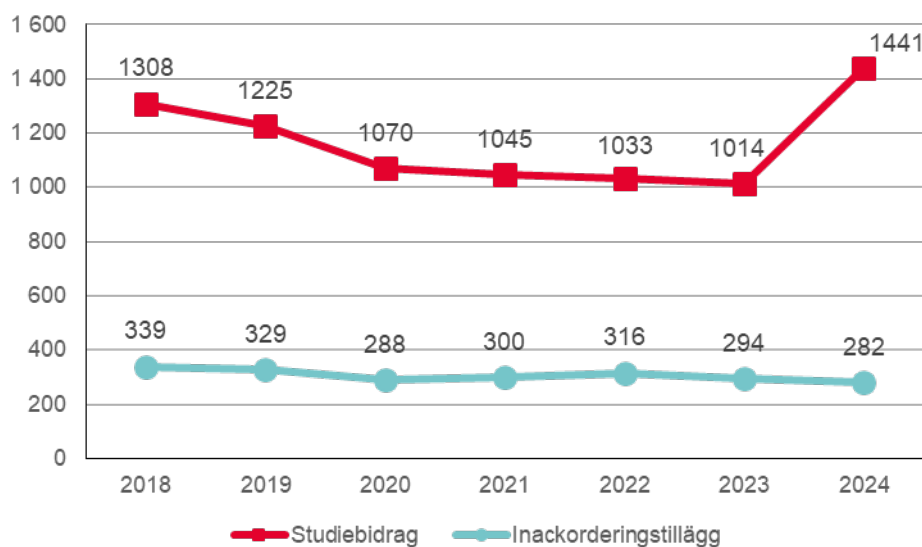
²³ Studiehjälp för studier utomlands regleras i 2 kap. 9 § första stycket studiestödslagen (1999:1395) och i 2 kap. 15 och 16 §§ studiestödsförordningen (2000:655).

²⁴ Utöver de som får studiehjälp för utlandsstudier i enlighet med det svenska regelverket finns det studerande som får studiestöd inom ramen för EU:s förordningar om samordning av familjeförmåner.

²⁵ Här sker redovisningen per kalenderår, på samma sätt som i studiehjälpkapitlet i övrigt. Statistik om utlandsstuderande redovisas annars ofta per studieår (se förklaring i avsnittet 1.3 Avgränsningar).

²⁶ Från 1 februari 2024 tog CSN över ansvaret för Eg-utbetalningar med fullt belopp från Försäkringskassan.

Diagram 3.3 Antal studerande med studiebidrag och inackorderingstillägg för studier utomlands 2018–2024

Av de som under året fick någon form av studiehjälp för utlandsstudier var 57 procent kvinnor, vilket innebär en viss utjämning av skillnaden mellan könen i jämförelse med tidigare år.

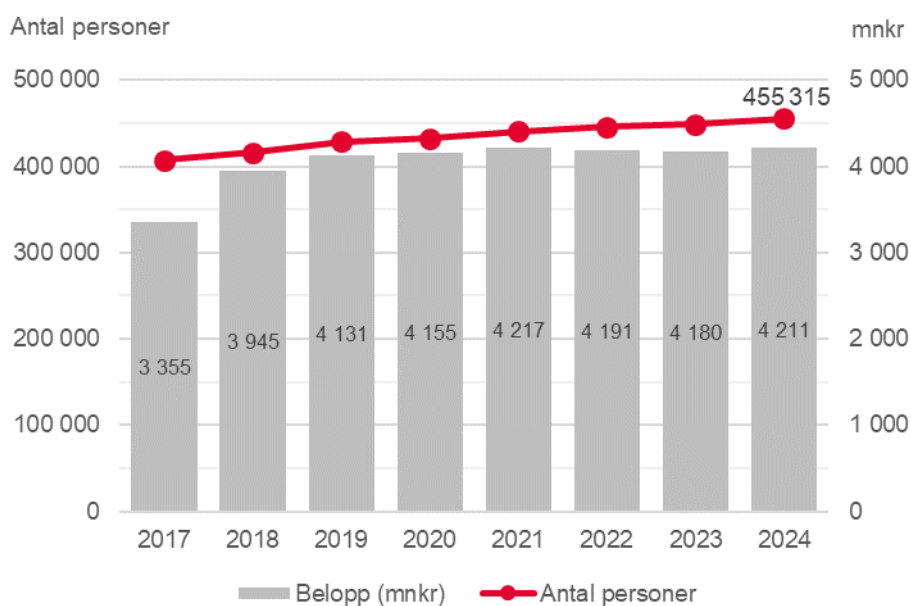
Ersättning för dagliga resor betalades ut till 54 studerande utomlands. Extra tillägg för studier utomlands betalades endast ut till ett fåtal studerande.

Det totala beloppet för studiehjälp utomlands var 15 miljoner kronor, varav studiebidraget stod för 12 miljoner. Under 2023 låg det totala beloppet på 11 miljoner kronor.

3.3 Studiehjälp totalt i Sverige och utomlands

Under 2024 fick totalt 455 300 ungdomar i Sverige eller utomlands studiehjälp. Av dem hade 454 900 studiebidrag, 7 200 inackorderingstillägg och 5 400 extra tillägg. Sammantaget har förändringarna inom studiehjälpsområdet varit förhållandevis små under den senaste femårsperioden.

Diagram 3.4 Studiehjälp för studier i Sverige och utomlands 2017–2024
Antal personer och utbetalt belopp

Studiehjälp betalades ut till ett sammanlagt belopp av 4,2 miljarder kronor. Merparten betalades ut i form av studiebidrag. Utbetalningar av inackorderingstillägg och extra tillägg uppgick till 67 respektive 32 miljoner kronor.²⁷

3.4 Läringsersättning

Läringsersättning är en kostnadsersättning till lärlingar i den gymnasiala lärlingsutbildningen. Ersättningen kan även lämnas för studier på en lärlingsliknande utbildning vid ett introduktionsprogram.²⁸ Syftet med ersättningen är att stärka attraktionskraften hos berörda utbildningar, genom ett ekonomiskt bidrag för sådana extra kostnader i form av mat och resor som en lärlingsutbildning kan medföra. Även om lärlingsersättningen inte är en del av studiehjälp så måste den studerande ha rätt till studiehjälp för att kunna få lärlingsersättning.

Läringsersättningen uppgår till 1 000 kronor per studiemånad och kan lämnas när delar av utbildningen bedrivs på en arbetsplats.²⁹ Beloppet är en schablonersättning och eleven behöver inte visa att hen har extra kostnader för mat eller resor.

²⁷ Till det totala antalet som fick studiestöd för gymnasiestudier tillkommer även knappt 200 personer som fått studiehjälp utbetalt via rekvisition från Försäkringskassan med hänvisning till EU:s samordningsförfordningar. En majoritet av dessa studerade utomlands. De utbetalningar av studiehjälp som gjordes via Försäkringskassan uppgick till 0,6 miljoner kronor.²⁷ Dessa utbetalningar har minskat kraftigt i och med att CSN under 2024 tog över ansvaret för Eg-utbetalningar med fullt belopp för barn som bor utomlands och där Sverige är primärt land.

²⁸ Läringsliknande utbildning kan finnas inom introduktionsprogrammen programinriktat val, yrkesintroduktion och individuellt alternativ.

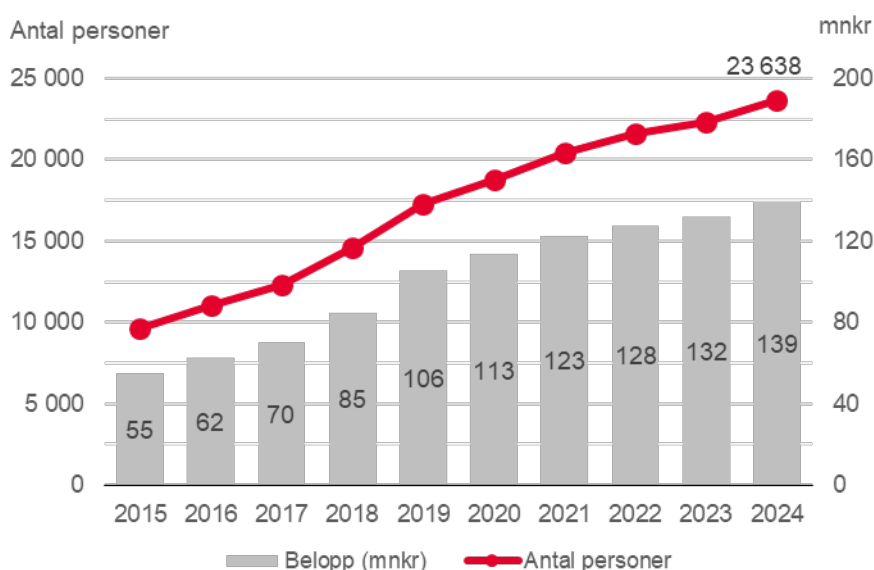
²⁹ Läringsersättning kan, precis som inackorderingstillägg och extra tillägg, lämnas även till studerande som är yngre än 16 år, så länge utbildningen berättigar till detta. Som längst kan lärlingsersättning lämnas till och med det första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år.

3.4.1 Jämn ökning av antalet studerande med lärlingsersättning

Antalet studerande med lärlingsersättning har ökat stadigt sedan stödformen infördes. Under det gångna året fick 23 600 studerande lärlingsersättning. Det totala utbetalade beloppet var 139 miljoner kronor.

Ökningen de senaste åren kan delvis förklaras av att ersättningen sedan 2018 även kan ges till studerande vid lärlingsliknande utbildningar inom introduktionsprogram.³⁰ En ökad kännedom om stödformen kan också ha bidragit.

Diagram 3.5 Lärlingsersättning 2015–2024
Antal personer och utbetalt belopp, miljoner kronor

Av de som får lärlingsersättning är 59 procent män. Andelen män har varit högre än andelen kvinnor under alla de år lärlingsersättningen har funnits, vilket är en följd av en sned könsfördelning bland lärlingsutbildningarnas elever.

Antalet elever med ersättningen är högst inom bygg- och anläggningsprogrammet, följt av introduktionsprogrammet, fordons- och transportprogrammet, el- och energiprogrammet, försäljnings- och serviceprogrammet och barn- och fritidsprogrammet.

Av de studerande som får lärlingsersättning går 51 procent i fristående gymnasieskola och 49 procent i kommunal gymnasieskola. Då det totala antalet elever är lägre i fristående gymnasieskolor än i kommunala innebär det att andelen studerande med lärlingsersättning är högre på fristående skolor.

³⁰ Fram till och med mitten av 2018 krävdes att den studerande skulle lämna in ett avtal till CSN, ett så kallat utbildningskontrakt, mellan eleven, skolan och arbetsgivaren. Detta för att CSN skulle kunna göra en prövning av för vilka delar av utbildningen lärlingsersättning skulle beviljas. 2018 togs det kravet bort och sedan dess kan CSN bevilja lärlingsersättning för hela lärlingsutbildningen, oavsett hur kontraktet är skrivet. Även detta bidrog sannolikt till en ökning åren efter 2018.

3.5 Rg-bidrag

Rg-bidrag, eller bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan, kan lämnas till studerande vid riksgymnasierna för döva och hörselskadade, vid riksgymnasierna för rörelsehindrade ungdomar, samt till döva och hörselskadade elever som läser en för dem särskild vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.³¹

Syftet med Rg-bidraget är att minska de ekonomiska och geografiska hindren för gymnasiestudier. En studerande som måste bo tillfälligt på skolorten på grund av att den ligger för långt från hemorten för att hen ska kunna pendla, kan få ersättning för bland annat mat, boende och hemresor. Om en studerande har aktivitetsersättning, kan hen få bidrag för kostnader som inte täcks av aktivitetsersättningen. Hur mycket en studerande får i Rg-bidrag beror bland annat på kostnader för boende och på vilka typer av bidrag den studerande har i övrigt.

För ett normalt läsår betalas Rg-bidrag ut under nio månader. Till skillnad från studiehjälpen kan bidraget även lämnas efter 20 års ålder, för att en studerande ska kunna avsluta sin utbildning. Den som har rätt till Rg-bidrag, men som på grund av sin ålder inte längre har rätt till studiehjälp, kan i stället få ett extra tilläggsbidrag för sina levnadsomkostnader under studietiden.

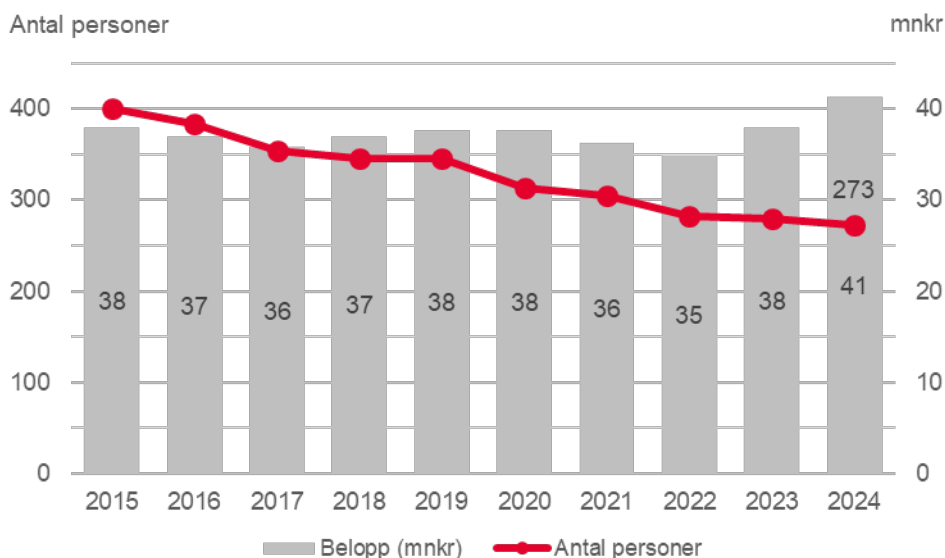
3.5.1 Långsamt allt färre studerande med Rg-bidrag

Antalet studerande med Rg-bidrag har följt en långsamt nedåtgående trend under ett antal år. Under 2024 fick 270 personer Rg-bidrag. Sedan 2015 har antalet sjunkit med 32 procent. Färre studerande behöver alltså ersättning för att deras resväg till de aktuella riksgymnasierna är för lång för att de ska kunna bo kvar på hemorten.

Sett i ett längre perspektiv verkar utvecklingen gå mot att fler döva, hörselskadade och rörelsehindrade kan välja en gymnasieskola nära hemmet. Antalet studerande med Rg-bidrag är dock så pass lågt att man bör undvika att dra alltför långtgående slutsatser utifrån förändringen.

³¹ Rg-bidrag betalas ut i enlighet med förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan.

Diagram 3.6 Rg-bidrag 2015–2024
Antal personer och utbetalt belopp, miljoner kronor

Under året betalades 41 miljoner kronor ut i Rg-bidrag, vilket var en ökning jämfört med 2023. Ökningen beror på ökade kostnader för kost och logi, samt på att resekostnadsersättningen höjdes under 2024.³² Den genomsnittliga utbetalade summan bland de som får bidraget ökade till 151 300 kronor.

3.6 Återkrav av studiehjälp

Utbetald studiehjälp kan under vissa omständigheter återkrävas. Den vanligaste orsaken till beslut om återkrav är att studiehjälp har betalats ut för en period under vilken den studerande haft ogiltig frånvaro i så hög omfattning att hen inte kan anses läsa på heltid.³³

Om den studerande är myndig när studiehjälpen betalas ut, blir hen själv mottagare av beslutet och betalningsskyldig för återkravet. Är den studerande däremot omyndig när studiehjälpen betalas ut, blir den vårdnadshavare som tog emot utbetalningen betalningsskyldig för återkravet. Ränta på beloppet tas ut när förfalldatumet har passerat.

Ibland kan det finnas möjlighet att justera felaktigt utbetalad studiehjälp mot kommande utbetalningar inom samma läsår. Beslut om justeringar är inga återkrav och ingår därför inte i detta avsnitt.

³² Resekostnadsersättningen höjdes från 18 kronor till 25 kronor per mil.

³³ Riktlinjen är att skolan ska ha sett ett mönster av upprepad ogiltig frånvaro och att frånvaron uppgår till minst fyra timmar under en 30-dagarsperiod.

3.6.1 Fler fick beslut om återkrav av studiehjälp

Under 2024 fick 20 800 personer³⁴ minst ett beslut om återkrav av studiehjälp.³⁵ Detta innebär en ökning med 1 300 personer jämfört med 2023. Ogiltig frånvaro är den klart vanligaste orsaken till återkrav av studiehjälp. Under 2024 orsakades antalet återkrav inom studiehjälpen till 82 procent av ogiltig frånvaro.³⁶

Med undantag för åren under covid-19-pandemin har antalet inrapporterade elever med för hög ogiltig frånvaro ökat varje år sedan 2008. Årets ökning följer därmed en längre trend.

Tabell 3.1 Antal studerande med studiehjälp som fått återkravsbeslut 2022–2024^{1,2}
Fördelat efter orsak och år

	2022	2023	2024
Ogiltig frånvaro	12 738	15 982	17 118
Övriga skolorsaker ³	1 248	1 354	1 521
Avbrott	1 684	1 530	1 445
Övrigt	486	424	460
Minskad studieomfattning	315	292	354
Inkomständring ⁴	101	33	48
Totalt ⁵	16 477	19 507	20 837

¹ I tabellen ingår även återkrav av Rg-bidrag och lärlingsersättning.

² En studerande kan få återkrav av flera skäl under året och förekommer då i mer än en kategori.

³ Exempelvis byte av skola eller studieväg.

⁴ Inkomst för extra tillägg.

⁵ Nettoräknat antal.

Av de som fick återkrav av studiehjälp under 2024 var 59 procent män. Att män är överrepresenterade bland de som får återkrav beror främst på att det är vanligare att män har ogiltig frånvaro.

Det är vanligare att återkrav riktas till myndiga elever än till omyndiga. Av återkraven gick 57 procent direkt till eleven, medan 43 procent gick till den vårdnadshavare som tog emot utbetalningen.

Under 2024 återkrävdes totalt 29 miljoner kronor inom studiehjälpen.³⁷ Det återkrävda beloppet per person exklusive ränta var i genomsnitt 1 390 kronor, vilket är en minskning med 50 kronor jämfört med 2023.

³⁴ Personen fick både beslutet och aviseringen under 2024.

³⁵ Inkluderat Rg-bidrag och lärlingsersättning.

³⁶ CSN har under 2024 haft i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka elevernas kunskaper om ogiltig frånvaro och rätten till studiehjälp (Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Centrala studiestödsnämnden).

³⁷ Inkluderat Rg-bidrag och lärlingsersättning.

4 Studiemedel

Antalet studerande med studiemedel ökade under 2024, liksom det totala utbetalade beloppet. Andelen studiemedelstagare som tar studielån minskar något, men ligger fortfarande på en hög nivå. En långsiktig trend är att den tidsperiod under vilken låntagarna använder studiemedel blir längre.

Studiemedel ges till studerande på eftergymnasiala utbildningar, samt till studerande på grundskole- och gymnasienivå från och med andra kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.³⁸ För studier på eftergymnasial nivå finns ingen nedre åldersgräns för rätt till studiemedel. Den övre åldersgränsen för rätt till studiemedel är 60 år.³⁹

Studiemedlen består av en **bidragsdel** och en valbar **lånedel** som ska betalas tillbaka.⁴⁰ I vissa fall kan den studerande även få tilläggsbidrag, tillägglån och merkostnadslån. *Tilläggsbidrag* lämnas till studerande med barn, medan *tillägglån* kan lämnas till studerande äldre än 24 år som har haft en viss inkomst före studiestarten. *Merkostnadslån* kan lämnas för merkostnader som den studerande har i samband med sina studier, till exempel resor och undervisningsavgifter.

4.1 Antal studiemedelstagare och utbetalda belopp

I de kommande avsnitten presenterar vi först den övergripande utvecklingen av samtliga studerande med studiemedel. Därefter följer enskilda avsnitt om studerande på olika utbildningsnivåer i Sverige respektive i utlandet.

4.1.1 Samtliga studerande med studiemedel

Under 2024 studerade 529 700 personer med studiemedel, vilket innebär en ökning med 2 procent jämfört med året innan. Antalet studerande med studiemedel var som högst under 2021. Då ledde covid-19-pandemins ökade arbetslöshet och den tillfälligt slopade inkomstprövningen till fler studerande med studiemedel. Efter en minskning under de två efterföljande åren har antalet nu ökat något igen. Antalet studerande med studiemedel är fortsatt högre än det var innan pandemin.

Kvinnor har länge varit överrepresenterade bland studerande med studiemedel, och utgör 60 procent av de studerande.

Det är relativt vanligt att få studiemedel på deltid eller att studier med studiemedel enbart pågår under delar av året. För att komplettera beskrivningen av antalet

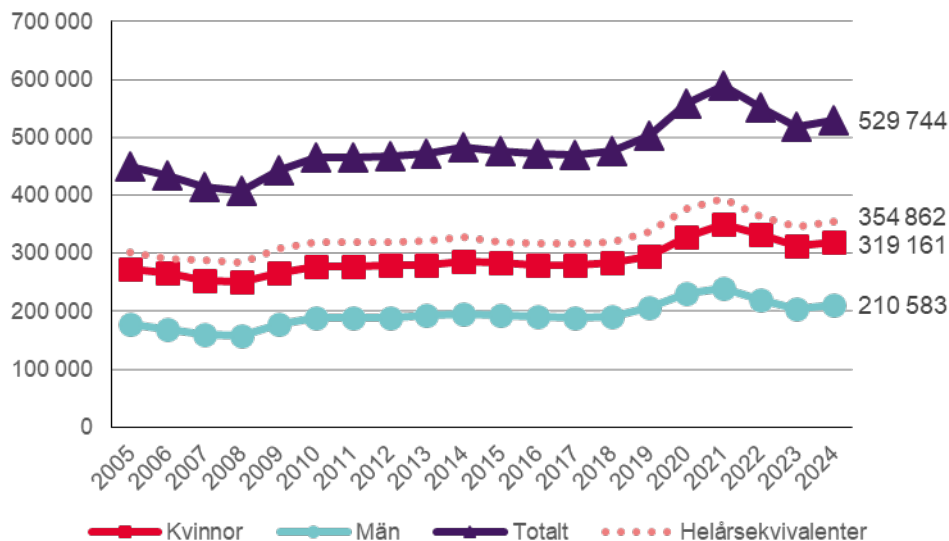
³⁸ Undantag finns för vissa konst- och kulturutbildningar, utbildningar enligt förordningen (2017:13) om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan samt utbildningar vid statliga universitet och högskolor enligt 3 § första stycket 1 och 2 förordningen (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar.

³⁹ Rätten till lån begränsas successivt från och med det kalenderår den studerande fyller 51 år.

⁴⁰ Bidragsdelen är pensionsgrundande, men inte skattepliktig.

studerande har vi därför beräknat antalet helårsekvivalenter.⁴¹ Antalet helårsekvivalenter med studiemedel för 2024 är 354 900, en ökning med knappt 3 procent jämfört med föregående år.

Diagram 4.1 Antal studerande med studiemedel 2005–2024
Fördelat efter kön och helårsekvivalenter

Under 2024 studerade 514 100 personer med studiemedel i Sverige, medan 25 900 personer studerade med studiemedel utomlands.⁴² I Sverige ökade antalet studerande på gymnasienivå och eftergymnasial nivå, medan antalet utlandsstuderande i stort sett var oförändrat.

Tabell 4.1 Antal studerande med studiemedel 2020–2024
Fördelat efter utbildningsnivå i Sverige och utlandsstudier¹

	Grundskolenivå	Gymnasienivå	Eftergymnasial nivå	Utlandsstudier ²
2020	32 188	146 847	394 207	22 967
2021	32 710	155 306	416 632	21 630
2022	27 629	131 598	400 083	25 872
2023	23 982	116 099	384 858	25 821
2024	23 558	118 193	397 026	25 882

¹ En person kan förekomma inom flera utbildningsnivåer eller inom både studier i Sverige och utlandsstudier.

² Inkluderar studerande på både gymnasienivå och eftergymnasial nivå i utlandet. Uppgiften om antal studerande utomlands kan skilja sig något från annan framtagna statistik på området.

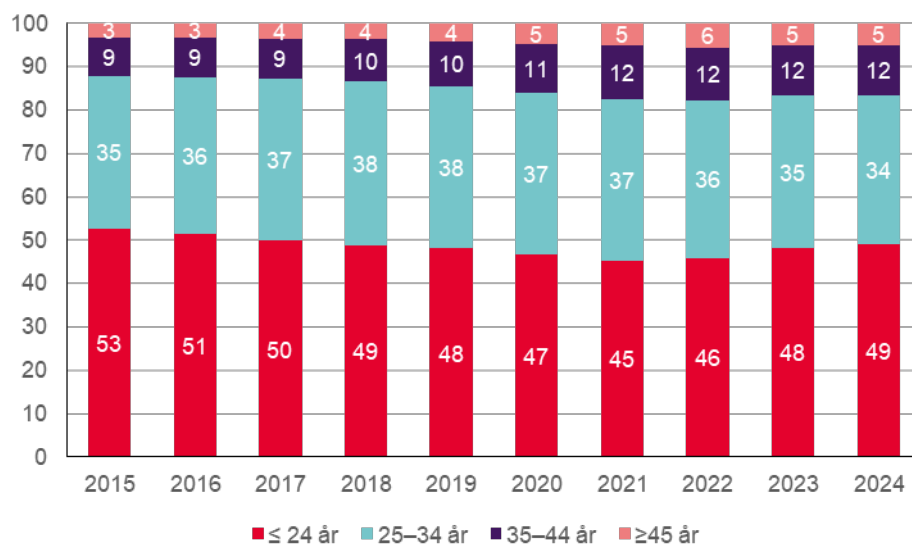
Åldersstrukturen bland studiemedelstagarna har förändrats det senaste decenniet genom att andelen äldre studerande har ökat något. Under de senaste tre åren har dock andelen studerande under 25 år ökat, en effekt av att antalet studiemedelstagare har minskat mest i de äldre åldersgrupperna. Procentuellt sett ökade antalet studerande mest i de äldre åldersgrupperna under covid-19-pandemin, och efter pandemin har

⁴¹ Helårsekvivalenter beräknas utifrån de utbetalda beloppen för bidrag och visar hur många personer de utbetalda beloppen skulle räcka till om alla studerade på heltid under 40 veckor. Hänsyn har tagits till att bidragsbeloppet skiljer sig åt mellan generellt och högre bidrag.

⁴² Vissa personer studerade både i Sverige och utomlands och förekommer då i båda grupperna.

antalet gått ner. Under större delen av pandemin var inkomstprövningen vid ansökan om studiemedel tillfälligt avskaffad. Det var då lättare för studerande i de äldre åldersgrupperna att få studiemedel, eftersom de ofta arbetar mer vid sidan av studierna. Dessutom har antalet studerande på grundskole- och gymnasienivå generellt minskat under de senaste åren, och de studerande på de nivåerna är generellt äldre än de studerande på eftergymnasial nivå.

Diagram 4.2 Åldersfördelning bland studiemedelstagare 2015–2024
Fördelat efter åldersgrupp, andelar i procent

Kvinnorna utgör en majoritet i alla åldersgrupper. Andelen kvinnor är lägst i den yngsta åldersgruppen, studerande under 25 år. Här utgjorde de 56 procent av de studerande under 2024. Andelen kvinnor ökar därefter gradvis i de äldre åldersgrupperna. I den äldsta åldersgruppen, studiemedelstagare äldre än 44 år, var 73 procent kvinnor.⁴³ Kvinnor är också överrepresenterade bland dem som återgår till studier med studiemedel.⁴⁴ Det kan vara en förklaring till den högre andelen kvinnor i de äldre åldersgrupperna.

Färre utländska medborgare

Under 2024 studerade 45 300 utländska medborgare med studiemedel.⁴⁵ Det är en minskning med 3 200 personer, eller 7 procent, jämfört med 2023. Antalet kvinnor minskade med 5 procent och antalet män minskade med 11 procent. Minskningen beror på att färre har sökt asyl i Sverige de senaste åren.⁴⁶ Dessutom har fler av de som kom till Sverige under 2015, när antalet asylsökande var som högst, antingen avslutat sina studier med studiemedel eller blivit svenska medborgare.

⁴³ Detta framgår även i CSN. *Studerande i högre ålder*. 2023, s 2.

⁴⁴ CSN. *Vilka återgår till studier?* 2021.

⁴⁵ De studerande var utländska medborgare när de ansökte om studiestödet, men kan senare ha blivit svenska medborgare.

⁴⁶ Migrationsverket. *Statistik om asylsökningar 2000-2024*. Hämtad 2025-03-05.

Antalet som fick studiemedel på deltid ökade mest

Under 2024 fick 479 400 personer studiemedel för heltidsstudier och 97 700 personer fick studiemedel på deltid.⁴⁷ Ökningen av antalet studerande med studiemedel var procentuellt större bland deltidsstuderande än bland heltidsstuderande (8 jämfört med 2 procent).

Det är vanligast att få studiemedel på deltid vid studier på grundskolenivå eller gymnasienivå, där ungefär en av tre fick stödet på deltid. På eftergymnasial nivå fick i stället drygt en av tio personer studiemedel på deltid.

Kvinnor är överrepresenterade bland dem som får studiemedel på deltid. Av samtliga deltidsstuderande var 68 procent kvinnor, precis som föregående år. Bland de som studerade på heltid var i stället 59 procent kvinnor.

De utbetalda beloppen ökade

Under 2024 betalade CSN ut totalt 43,9 miljarder kronor i studiemedel. Det är en ökning med knappt 4,3 miljarder jämfört med föregående år. Ökningen kan förklaras av att antalet studerande med studiemedel har ökat, samtidigt som studiemedelsbeloppen har höjts. Beloppen är knutna till prisbasbeloppet som, för andra året i rad, höjdes ovanligt mycket under 2024.

Tabell 4.2 **Utbetalda studiemedel 2022–2024¹**
Fördelat efter bidrag och lån, miljoner kronor

	2022	2023	2024
Studiebidrag	13 377	13 716	15 268
Tilläggsbidrag	639	614	647
Bidrag totalt	14 016	14 330	15 914
Grundlån	21 154	22 157	24 724
Tilläggslån	2 260	1 860	1 991
Merkostnadslån	1 196	1 270	1 268
Lån totalt	24 610	25 287	27 982
Studiemedel totalt	38 626	39 617	43 896

¹ De utbetalda beloppen redovisas utifrån ekonomiskt redovisningsdatum, det vill säga det år som utbetalningen gjordes.

De totala utbetalningarna av bidrag ökade med 1,6 miljarder kronor medan de totala utbetalningarna av lån ökade med 2,7 miljarder kronor. Utbetalningarna av grundlån stod för den största ökningen.

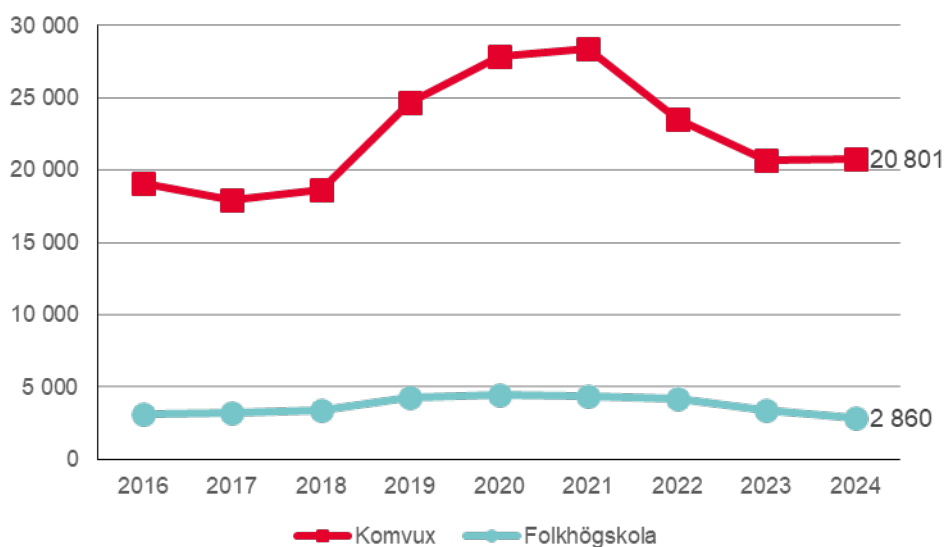
4.1.2 Studiemedel på grundskolenivå i Sverige

Under 2024 studerade 23 600 personer med studiemedel på grundskolenivå i Sverige, vilket innebär en minskning med 2 procent. Minskningen kan delvis förklaras av att många som studerar på grundskolenivå är utländska medborgare, och de senaste åren har antalet utländska medborgare med studiemedel minskat.

⁴⁷ En person kan ha studerat på både heltid och deltid under året, och förekommer då i båda grupperna.

Antalet studerande på grundskolenivå minskade bland både kvinnor och män. De senaste åren har könsfördelningen bland studerande på grundskolenivå förändrats, och andelen kvinnor har ökat med 13 procentenheter sedan 2020. Under 2024 avstannade dock den utvecklingen, och andelen kvinnor låg kvar på 76 procent.

Diagram 4.3 Antal studerande med studiemedel på grundskolenivå i Sverige 2016–2024
Fördelat efter skolform¹

¹ En person kan studera inom båda skolformerna under året och förekommer då i båda kategorierna.

De flesta som studerar med studiemedel på grundskolenivå läser på komvux. Under 2024 ökade andelen som studerade på komvux med två procentenheter till 88 procent, medan 12 procent läste på folkhögskola. Det blev en följd av att antalet studerande på komvux var i stort sett oförändrat jämfört med föregående år, samtidigt som antalet studerande på folkhögskola minskade med 16 procent.

De som får studiemedel för studier på grundskolenivå är äldre än de som studerar på högre utbildningsnivåer. Under 2024 var nästan två tredjedelar av de studerande på grundskolenivå 30 år eller äldre, och endast en knapp femtedel var yngre än 25 år. Bland studerande på eftergymnasial nivå var hälften yngre än 25 år.

4.1.3 Studiemedel på gymnasienivå i Sverige

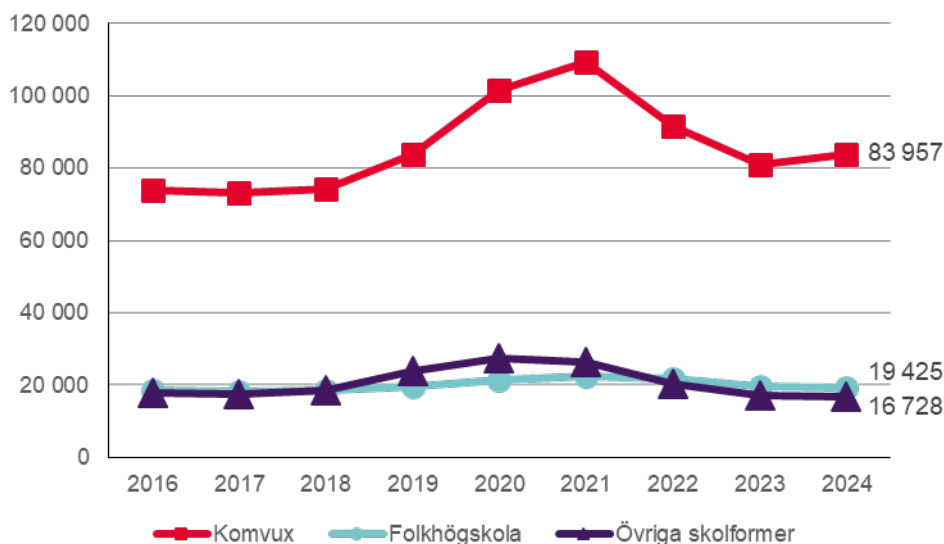
Under 2024 studerade 118 200 personer med studiemedel på gymnasienivå i Sverige. Det är en ökning med 2 procent jämfört med året innan.

Antalet studerande ökade bland både kvinnor och män, men ökningen var större bland männen än bland kvinnorna (4 respektive 1 procent). Könsfördelningen på gymnasienivå speglar ungefär den för studiemedelstagarna i stort, med 61 procent kvinnor.

De flesta som studerar på gymnasienivå läser på komvux. Under 2024 läste sju av tio studiemedelstagare på komvux, medan de resterande fördelades i ungefär lika stora delar mellan folkhögskola och övriga gymnasiala skolformer.⁴⁸

Antalet studerande ökade med nästan 4 procent på komvux, medan det minskade med drygt 1 procent på folkhögskola och 3 procent inom övriga gymnasiala skolformer.

Diagram 4.4 Antal studerande med studiemedel på gymnasienivå i Sverige 2016–2024
Fördelat efter skolform^{1,2}

¹ En person kan studera inom flera skolformer under året och förekommer då i flera kategorier.

² I övriga gymnasiala skolformer ingår gymnasieskola, behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar vid universitet och högskolor, behörighetsgivande förutbildningar inom yrkeshögskolan, nationell yrkesutbildning samt konst- och kulturutbildningar.

Under 2024 startade en pilotverksamhet för en ny skolform kallad nationell yrkesutbildning.⁴⁹ Utbildningarna är för vuxna på gymnasial nivå, och ska underlätta för de studerande att snabbt kunna börja arbeta i bristyrken. Under de första 9 månaderna med den nya skolformen fick 300 personer studiemedel för att läsa en nationell yrkesutbildning.

Könsfördelningen varierar något inom de olika skolformerna. Kvinnor är överrepresenterade på komvux och folkhögskola. Under 2024 utgjorde kvinnorna 64 respektive 62 procent av samtliga studiemedelstagare på gymnasienivå inom dessa skolformer. Däremot studerar färre kvinnor än män inom övriga gymnasiala skolformer. Här var andelen kvinnor 47 procent.

De som studerar på gymnasienivå är generellt yngre än studerande på grundskolenivå, men samtidigt något äldre än studerande på eftergymnasial nivå. Under 2024 var 38 procent av de studerande på gymnasienivå i Sverige 30 år eller äldre, och 44 procent var yngre än 25 år.

⁴⁸ I ”övriga gymnasiala skolformer” ingår gymnasieskola, behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar vid universitet och högskolor, behörighetsgivande förutbildningar inom yrkeshögskolan samt konst- och kulturutbildningar. En person kan studera inom flera skolformer under ett år och förekommer då i flera kategorier.

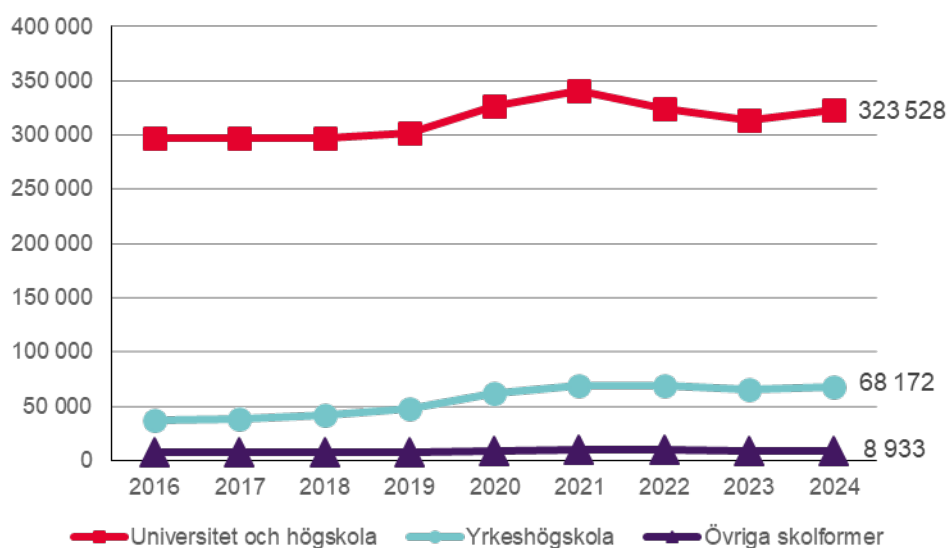
⁴⁹ Utbildningen regleras i förordning (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning.

4.1.4 Studiemedel på eftergymnasial nivå i Sverige

Antalet studerande med studiemedel på eftergymnasial nivå i Sverige uppgick till 397 000 personer under 2024, vilket är en ökning med 3 procent. Könsfördelningen förblev oförändrad med 60 procent kvinnor och 40 procent män.

De flesta som studerar med studiemedel på eftergymnasial nivå läser vid universitet och högskola. Under 2024 läste 81 procent av de studerande inom denna skolform. Därefter följer yrkeshögskola med 17 procent av studiemedelstagarna, medan resterande 2 procent läste vid någon av de övriga eftergymnasiala skolformerna.⁵⁰

Diagram 4.5 Antal studerande med studiemedel på eftergymnasial nivå i Sverige 2016–2024
Fördelat efter skolform^{1,2}

¹ En person kan studera inom flera skolformer samtidigt och förekommer då i flera kategorier.

² I övriga eftergymnasiala skolformer ingår utbildningar vid folkhögskola och eftergymnasiala utbildningar i avdelning B1 i bilagan till studiestödsförordningen. Även konst- och kulturutbildningar på eftergymnasial nivå ingår.

Könsfördelningen bland studerande på universitet och högskola samt inom övriga eftergymnasiala skolformer speglar ungefär den för samtliga studiemedelstagare, med 61 procent kvinnor och 39 procent män. Inom yrkeshögskolan är andelen män något högre (47 procent).

Studerande på eftergymnasial nivå är generellt yngre än studerande på övriga utbildningsnivåer. Under 2024 var hälften yngre än 25 år medan endast en fjärdedel var 30 år eller äldre.

⁵⁰ I ”övriga eftergymnasiala skolformer” ingår utbildningar vid folkhögskola och eftergymnasiala utbildningar i avdelning B1, bilagan till studiestödsförordningen. Även konst- och kulturutbildningar på eftergymnasial nivå ingår. En person kan studera inom flera skolformer under ett år och förekommer då i flera kategorier.

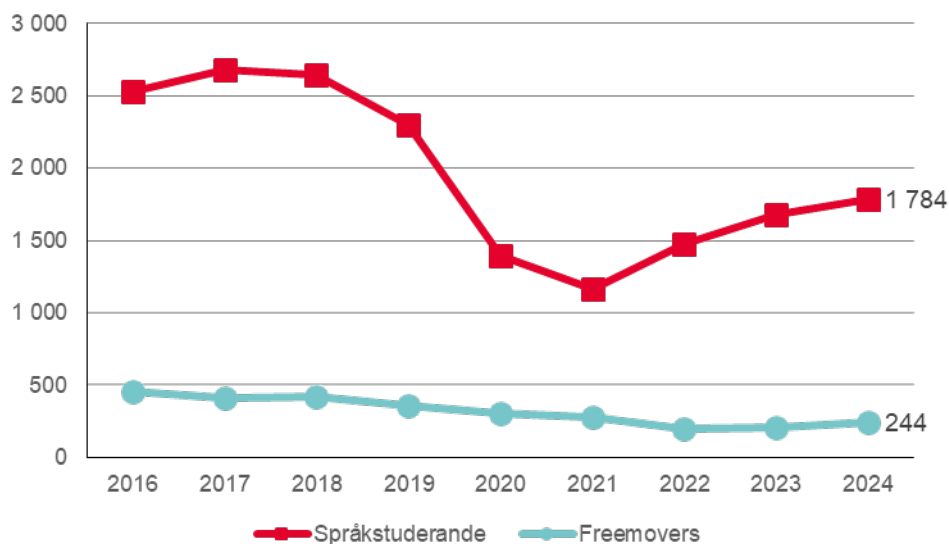
4.1.5 Studiemedel på gymnasienivå i utlandet

Studerande på gymnasienivå i utlandet utgör en mycket liten del av samtliga studerande. Under 2024 fick 2 000 utlandsstuderande studiemedel för studier på gymnasienivå. Det innebär en ökning med 8 procent jämfört med året innan. Antalet studerande med studiemedel för studier på gymnasienivå i utlandet har nu ökat tre år i rad, men är inte tillbaka på samma nivå som före covid-19-pandemin.

Antalet kvinnor ökade med 16 procent medan antalet män minskade med 5 procent under 2024. Det gjorde att könsfördelningen förändrades under året, och andelen kvinnor ökade med 5 procentenheter till 65 procent.

De flesta som studerar utomlands på gymnasienivå läser språkkurser. Under 2024 var andelen språkstuderande 88 procent, och den andelen var ungefär densamma bland både kvinnor och män.

Diagram 4.6 Antal utlandsstuderande med studiemedel på gymnasienivå 2016–2024
Fördelat efter typ av utlandsstudier¹

¹ Freemovers kallas de studerande som ordnar sin utbildning utomlands på egen hand.

Studerande på gymnasienivå i utlandet är relativt unga, jämfört med studerande på gymnasienivå i Sverige. Under 2024 var 82 procent av dem under 30 år, vilket är en ökning med 5 procentenheter jämfört med året innan. Den förändrade åldersfördelningen kan förklaras av att antalet studerande på gymnasienivå i utlandet i de äldre åldersgrupperna minskade, medan antalet studerande under 25 år ökade med 19 procent.

Vanligt med studier i Europa

Precis som tidigare år är det vanligast att gymnasiestuderande utomlands studerar i Europa, där sex av tio valde att studera. Samtidigt behöll Asien sin plats som den näst populäraste världsdelen, med ungefär en fjärdedel av de studerande.

Under 2024 återfanns gymnasiestuderande utomlands i 51 länder.⁵¹ Drygt sex av tio studerande läste i något av de fem vanligaste länderna: Spanien följt av Japan, Frankrike, Sydkorea och Italien. Det är samma länder och samma ordning som året innan.

4.1.6 Studiemedel på eftergymnasial nivå i utlandet

Under 2024 fick 23 900 personer studiemedel för studier i utlandet på eftergymnasial nivå, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år. Andelen kvinnor var 58 procent och andelen män var 42 procent. Antalet utlandsstuderande med studiemedel för studier på eftergymnasial nivå minskade under covid-19-pandemins två första år, och är inte tillbaka på samma nivå som före pandemin.

De som får studiemedel för studier i utlandet på eftergymnasial nivå är yngre än studerande på eftergymnasial nivå i Sverige. Under 2024 var 91 procent av de studerande utomlands under 30 år, precis som föregående år, vilket kan jämföras med 75 procent av de studerande i Sverige på samma utbildningsnivå.

De utlandsstuderande på eftergymnasial nivå delas in i tre kategorier:

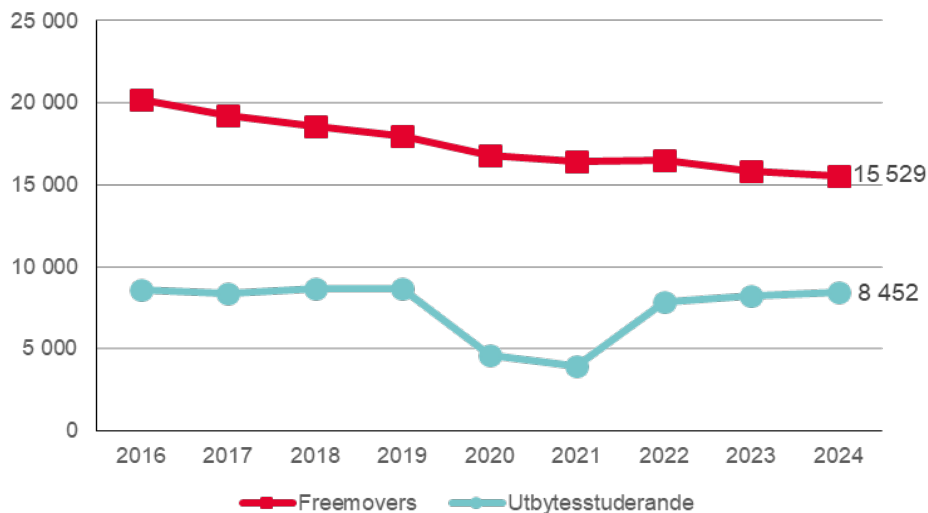
- utbytesstuderande
- freemovers
- språkstuderande

Utbytesstuderande är studerande som läser en del av sin svenska utbildning i utlandet, medan *freemovers* ordnar sin utbildning utomlands på egen hand. *Språkstuderande* är de som läser språkstudier utomlands på eftergymnasial nivå. De flesta språkstuderande läser dock på gymnasienivå och endast ett fåtal studerar på eftergymnasial nivå.

De flesta som studerar med studiemedel i utlandet på eftergymnasial nivå gör det som freemovers. Under 2024 studerade nästan två tredjedelar som freemovers, medan en dryg tredjedel var utbytesstuderande. Könsfördelningen är densamma bland freemovers och utbytesstuderande, med 58 procent kvinnor i båda grupperna.

⁵¹ I *Studiestödet 2023* uppgavs en felaktig siffra. För 2023 är rätt antal 53 länder.

Diagram 4.7 Antal utlandsstuderande med studiemedel på eftergymnasial nivå 2016–2024
Fördelat efter typ av utlandsstudier¹

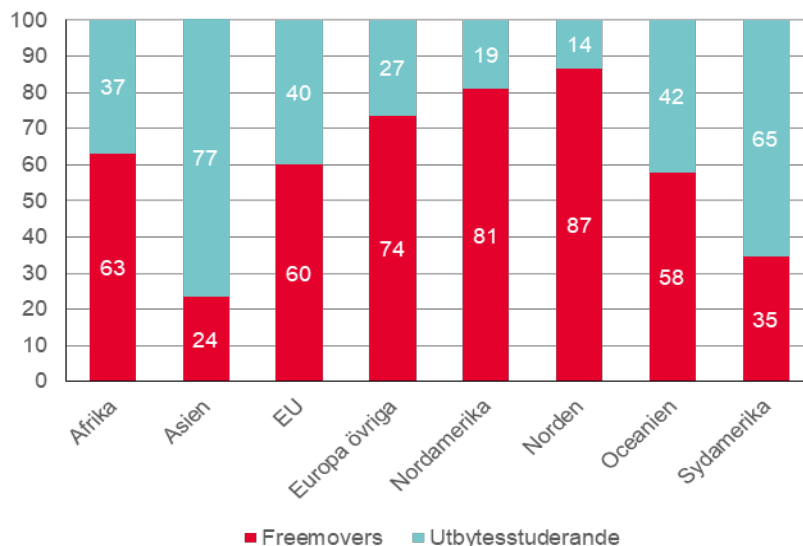

¹ I det här diagrammet redovisas inte språkstudier, eftersom det är så få studerande inom den typen av utlandsstudier. Under 2024 läste 67 personer språkstudier utomlands på eftergymnasial nivå.

Vanligast med utbytesstudier i Asien och freemover-studier i Norden

Det finns relativt stora skillnader i hur många som studerar som freemovers respektive utbytesstuderande i de olika världsdelarna. Precis som föregående år hade Norden den största andelen freemovers, medan Asien hade den största andelen utbytesstuderande under 2024.

Diagram 4.8 Andel freemover- och utbytesstuderande¹ på eftergymnasial nivå 2024
Fördelat efter i vilken del av världen studierna skett,² andelar i procent

¹ I det här diagrammet redovisas inte språkstudier, eftersom det är så få studerande inom den typen av utlandsstudier.

² En person kan studera i flera delar av världen, eller som både freemover och utbytesstuderande, och förekommer då i fler än en kategori. I "EU" ingår de länder som är med i EU, förutom de nordiska länderna. I "Europa övriga" ingår de länder som inte är med i EU och som inte tillhör Norden.

Under 2024 återfanns studerande som fick studiemedel för studier i utlandet på eftergymnasial nivå i 103 länder.⁵² En majoritet av dem, 64 procent, läste dock i något av de tio populäraste länderna. USA behöll sin plats som det populäraste landet att studera i. Tidigare var antalet studerande i USA och Storbritannien på ungefär samma nivå, men efter Storbritanniens utträde ur EU har antalet studerande där minskat. Sedan 2019 har antalet studerande med studiemedel på eftergymnasial nivå i Storbritannien minskat med 53 procent, jämfört med 10 procent bland alla studerande med studiemedel för studier i utlandet. Storbritannien är dock fortfarande det näst populäraste landet att studera i.⁵³

4.2 Studiebidrag

I de kommande avsnitten presenterar vi först syftet med och regelverket för studiebidrag. Därefter följer enskilda avsnitt om de olika typerna av bidrag i studiemedelsystemet.

4.2.1 Regler och syfte

En av grundtankarna med studiemedelsystemet är att kostnaderna ska delas mellan samhället och den studerande.⁵⁴ Detta återspeglas i att studiemedlen består av både bidrag och lån. Studiemedlen följer kostnadsutvecklingen i samhället genom att de är kopplade till prisbasbeloppet.⁵⁵

Under 2024 var studiemedlens totalbelopp 3 289 kronor per vecka med bidrag och lånedel. Den generella bidragsdelen var 997 kronor, vilket motsvarar 30,3 procent av totalbeloppet. Att ge studiestöd som bidrag syftar dels till att öka rekryteringen till studier, dels till att minska skuldbördan för de studerande. Detta har ansetts särskilt viktigt inom vuxenutbildningen. I studiemedelsystemet finns det därför även ett högre bidragsbelopp. Under 2024 var det 2 206 kronor per vecka. De senaste åren har det högre bidragsbeloppet utgjort 67,1 procent av totalbeloppet. Oavsett bidragsnivå blir totalbeloppet detsamma i de fall den studerande även tar lånedelen.

Tilläggsbidrag är ett extra bidrag till studerande som har vårdnad om barn. När båda vårdnadshavarna studerar utgår tilläggsbidraget till den ena av dem. Tilläggsbidragets storlek bestäms av antalet barn. Vid heltidsstudier under 2024 lämnades tilläggsbidrag med 189 kronor i veckan för ett barn och 309 kronor i veckan för två barn. För den som har fler än två barn beviljades ytterligare 63 kronor per vecka och barn.

⁵² I *Studiestödet 2023* uppgavs en felaktig siffra. För 2023 är rätt antal 99 länder.

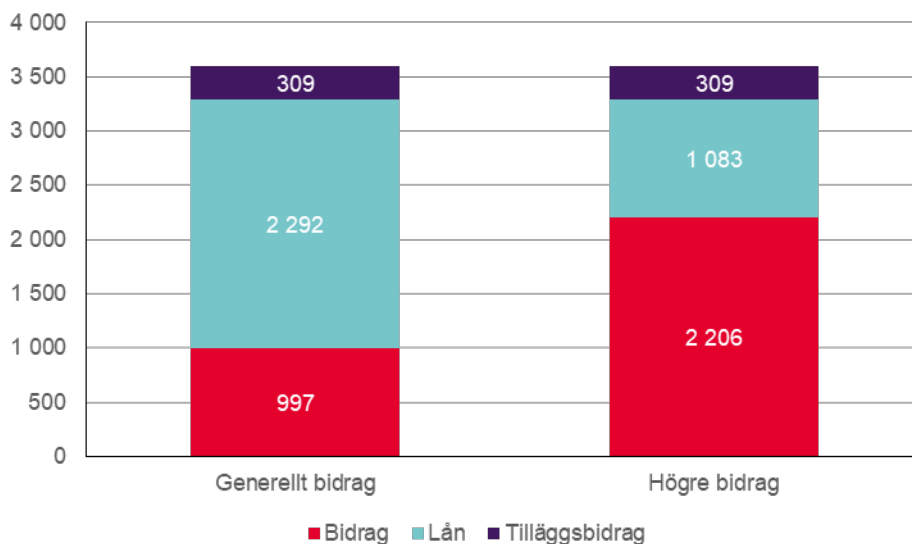
⁵³ Se även CSN:s pressmeddelande "[Fortsatt svalt intresse för utlandsstudier](#)" från september 2024. Där finns mer statistik om studerande med studiemedel för studier i utlandet fördelat på läsår.

⁵⁴ Prop. 1999/2000:10, s. 65-75; SOU 1996:90, s. 66.

⁵⁵ Se avsnitt 4.5 för mer information om hur studiemedlen är kopplade till prisbasbeloppet.

Diagram 4.9 Belopp per vecka under 2024 vid heltidsstudier för generellt respektive högre bidrag

Fördelat på bidrag, lån och tilläggsbidrag¹, belopp i kronor

¹ Beloppet för tilläggsbidrag är ett exempel för en studiemedeltagare som har vårdnaden om två barn.

Både det högre bidraget och tilläggsbidraget har som syfte att öka rekryteringen till studier för specifika grupper. Medan tilläggsbidraget endast är för studerande som har vårdnad om barn kan det högre bidraget ges till flera olika grupper.

Det högre bidraget lämnas normalt till studerande som är 25 år eller äldre, och kan framförallt lämnas för studier på grundskole- eller gymnasienivå. Även studerande inom kompletterande pedagogisk utbildning, som leder till en grundlärar- eller ämneslärarexamen, kan få det högre bidraget.⁵⁶ Det högre bidraget kan även ges till vissa arbetslösa ungdomar som är mellan 20 och 24 år.

Det högre bidraget är begränsat till den summa som varje år avsätts för ändamålet och det lämnas i den turordning ansökningarna kommer in till CSN. Det högre bidraget fördelades till dessa grupper under 2024:

- studerande på grundskole- eller gymnasienivå som saknar slutbetyg från sådan utbildning
- studerande som repeterar eller kompletterar studier på grundskolenivå
- studerande på kompletterande pedagogisk utbildning
- studerande ungdomar i åldern 20–24 år, dels från jobbgarantin och dels från introduktionsprogram⁵⁷.

⁵⁶ Möjligheten att få högre bidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till en grundlärarexamen infördes 2022.

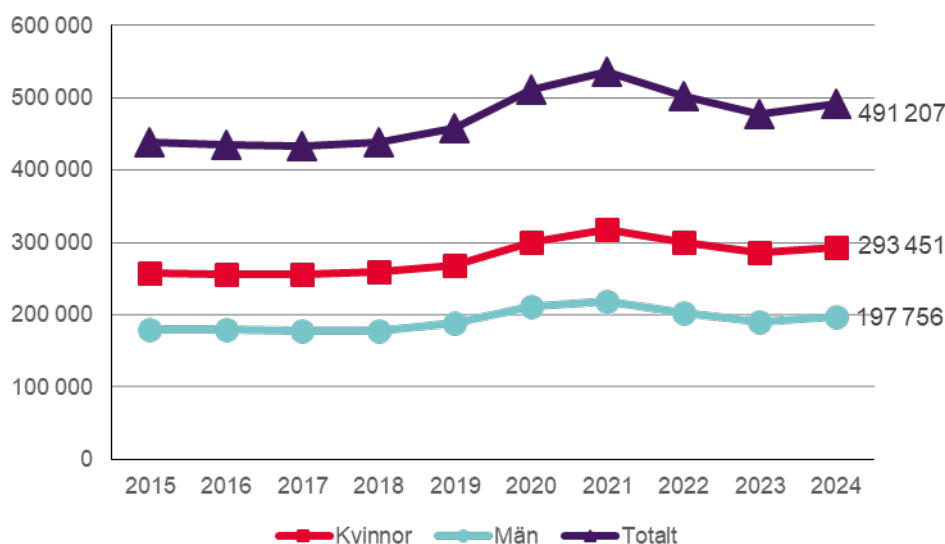
⁵⁷ Mellan den 3 augusti 2015 och den 31 december 2019 hade ungdomar som studerade med utbildningskontrakt också möjlighet att få det högre bidraget. Mellan juli 2018 och januari 2024 kunde även ungdomar som studerar på ett introduktionsprogram i den ordinarie gymnasieskolan ha rätt till det högre bidraget. Endast studerande som tidigare fått den formen av högre bidrag kan beviljas det igen, efter 31 januari 2024, under förutsättning att kraven för det är uppnådda.

4.2.2 Generellt bidrag

Under 2024 fick 491 200 studerande studiemedel med generellt bidrag. Det motsvarar en ökning med 3 procent jämfört med föregående år. Sex av tio av de som får det generella bidraget är kvinnor.

De flesta, drygt nio av tio studiemedelstagare, får det generella bidraget. Det generella bidraget är absolut vanligast på eftergymnasial nivå där nästan samtliga studerande får den bidragsnivån. Det beror på att få utbildningar på eftergymnasial nivå berättigar till det högre bidraget. Vidare fick nästan tre av fyra studerande på gymnasienivå det generella bidraget, medan knappt hälften av de studerande på grundskolenivå fick det. Antalet personer med generellt bidrag ökade på samtliga utbildningsnivåer.

Diagram 4.10 Antal studerande med generellt bidrag 2015–2024
Fördelat efter kön

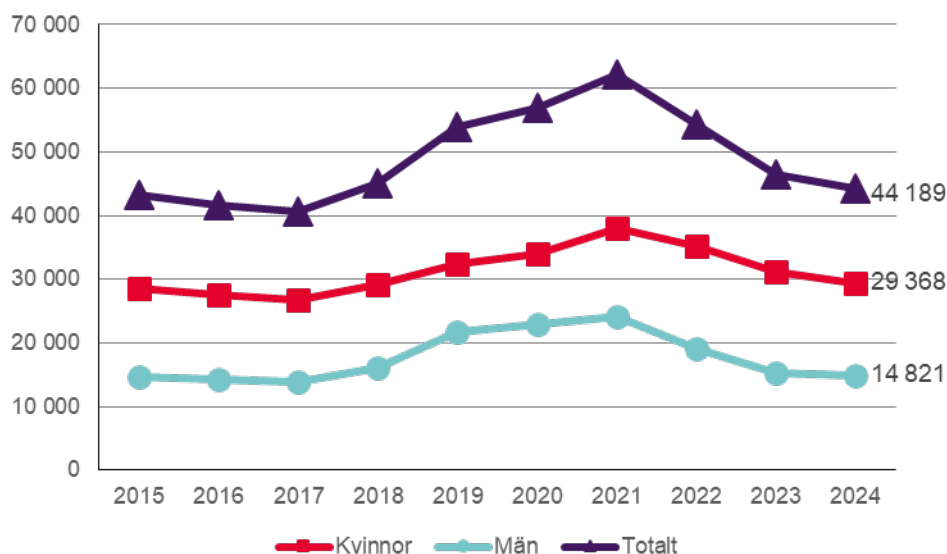

4.2.3 Högre bidrag

Under 2024 fick 44 200 personer studiemedel med det högre bidraget. Jämfört med föregående år är det en minskning med 5 procent. Antalet studerande med högre bidrag ökade åren före och i början av covid-19-pandemin, men är nu på ungefär samma nivå som för tio år sedan.

Antalet kvinnor som fick det högre bidraget minskade procentuellt mer än antalet män. Kvinnorna är fortfarande överrepresenterade bland dem som får det högre bidraget och utgjorde 66 procent av gruppen.

Diagram 4.11 Antal studerande med högre bidrag 2015–2024
Fördelat efter kön

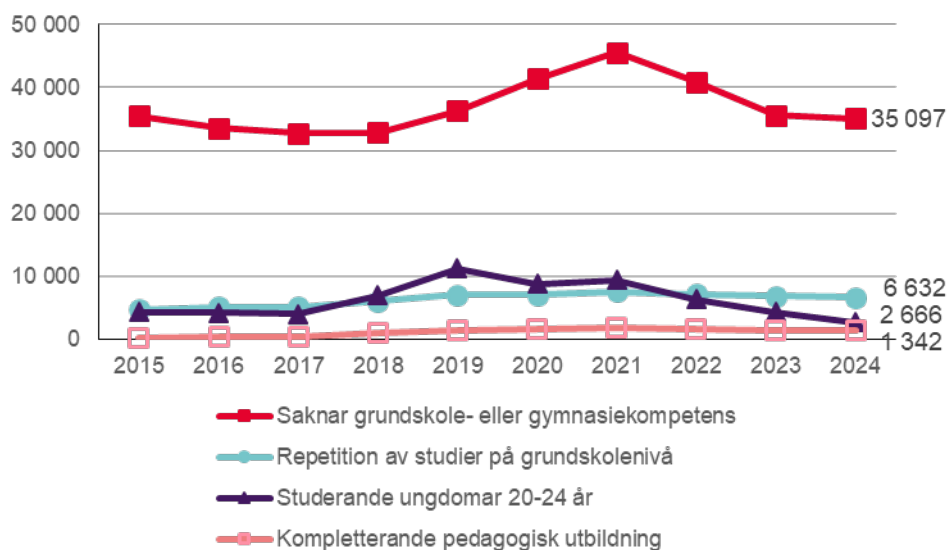
Under året fick en av tio studerande med studiemedel det högre bidraget. Nästan alla som får det högre bidraget får studiemedel för studier i Sverige. Andelen studerande med den högre bidragsnivån var högst på grundskolenivå där sex av tio studiemedeltagare fick det högre bidraget. Antalet studiemedeltagare med det högre bidraget har minskat på alla utbildningsnivåer de senaste tre åren.

Antalet studerande med högre bidrag minskade i alla grupper

Antalet studerande med det högre bidraget har minskat inom alla grupper de tre senaste åren. Gruppen med studerande ungdomar i åldern 20–24 år står för den största minskningen, och under 2024 minskade den gruppen med 38 procent. Det var antalet ungdomar från introduktionsprogram som minskade mest, 47 procent. Det beror på att det högre bidraget för ungdomar som läst på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan togs bort efter 31 januari 2024.⁵⁸

⁵⁸ Förordning (2023:941) om ändring i studiestödsförordningen (2000:655). Endast studerande som tidigare fått den formen av högre bidrag kan beviljas det igen, efter 31 januari 2024, under förutsättning att kraven för det är uppnådda.

Diagram 4.12 Antal studerande med högre bidrag 2015–2024
Fördelat efter grupp¹

¹ 2019 ingick studerande med utbildningskontrakt i gruppen med studerande ungdomar 20–24 år. Möjligheten för ungdomar att få det högre bidraget vid studier med utbildningskontrakt togs bort den 1 januari 2020. Möjligheten för ungdomar som läst på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan att få det högre bidraget om de fortsatte studera med studiemedel togs bort efter 31 januari 2024.

Könsfördelningen varierar inom de olika grupperna. Högst andel kvinnor återfanns bland de som repeterade studier på grundskolenivå, där 77 procent var kvinnor. I gruppen med studerande ungdomar i åldern 20–24 år var andelen kvinnor lägst, 53 procent.

De utbetalda beloppen ökade

CSN betalade ut 2,0 miljarder kronor i högre bidrag under 2024, vilket är en ökning med 4 procent. Ungefär fyra femtedelar av den totala summan betalades ut till dem som saknade grundskole- eller gymnasiekompetens. Orsaken till att de utbetalda beloppen ökade trots att antalet personer som fick det högre bidraget minskade är att studiemedelsbeloppen är knutna till prisbasbeloppet, som ökade ovanligt mycket under 2024.

Tabell 4.3 Utbetalt belopp i högre bidrag 2024
Fördelat efter grupp, miljoner kronor och andel av anslag i procent

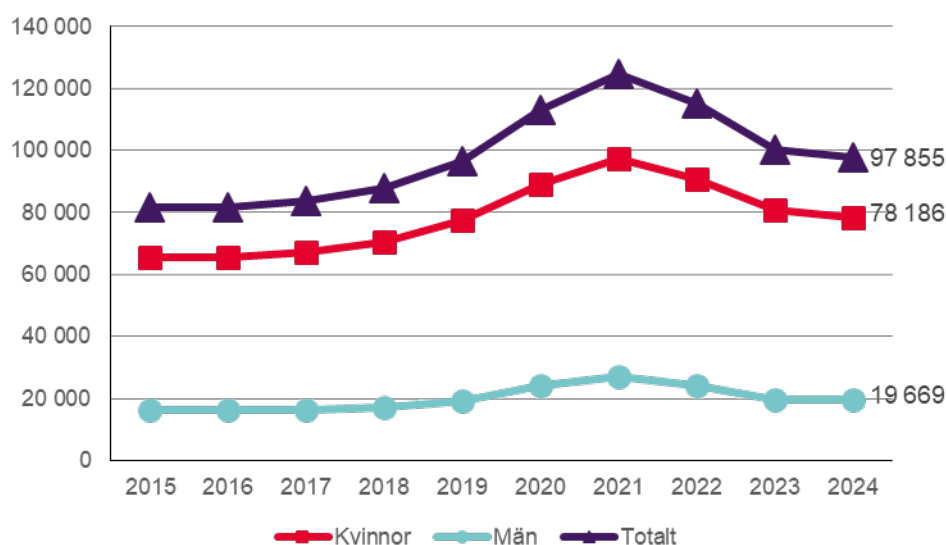
	Anslag	Utbetalt belopp	Andel av anslag ¹
Saknar grundskole- eller gymnasiekompetens	1 820	1 619	89
Repetition av studier på grundskolenivå	220	205	93
Studerande ungdomar 20–24 år			
- <i>Från introduktionsprogram</i>	130	99	77
- <i>Från jobbgarantin</i>	73	49	67
Kompletterande pedagogisk utbildning	90	64	71

¹ Visar hur stor andel av anslaget som har betalats ut.

4.2.4 Tilläggsbidrag

Under 2024 fick 97 900 studerande med studiemedel även tilläggsbidrag för barn. Antalet studerande med tilläggsbidrag ökade markant under covid-19-pandemins första år, när fler sökte sig till studier med studiemedel. De tre senaste åren har antalet minskat. Minskningen av antalet studerande med tilläggsbidrag kan delvis förklaras av nedgången i antalet studerande över 24 år. I ett längre perspektiv kan vi se att antalet med tilläggsbidrag har ökat med 20 procent under det senaste decenniet. Antalet studiemedelstagare har ökat med 11 procent under samma period.

Diagram 4.13 Antal studerande med tilläggsbidrag 2015–2024
Fördelat efter kön

Det är en av fem studiemedelstagare som får tilläggsbidraget. Andelen studerande med tilläggsbidrag varierar dock inom de olika utbildningsnivåerna. Högst var andelen bland dem som studerade på grundskolenivå där drygt hälften fick tilläggsbidrag. På gymnasienivå och eftergymnasial nivå fick 28 respektive 15 procent tilläggsbidrag. Skillnaderna mellan utbildningsnivåerna kan förklaras av att studerande på grundskole- och gymnasienivå generellt är äldre än studerande på eftergymnasial nivå.

Könsfördelningen bland de som får tilläggsbidrag har knappt förändrats under de år som bidraget har funnits. Fyra av fem studiemedelstagare som får tilläggsbidrag är kvinnor.

Utlandsstuderande får mer sällan tilläggsbidrag än studerande i Sverige. Av de som fick studiemedel för studier i utlandet 2024 fick knappt 3 procent tilläggsbidrag för barn. Att färre studerande utomlands får tilläggsbidrag beror på att utlandsstuderande är betydligt yngre, och därmed mer sällan har barn, än studerande i Sverige. Dessutom är det troligt att studerande med barn väljer bort utlandsstudier i större utsträckning än studerande utan barn, eftersom de är mer bundna till Sverige.

4.3 Studielån

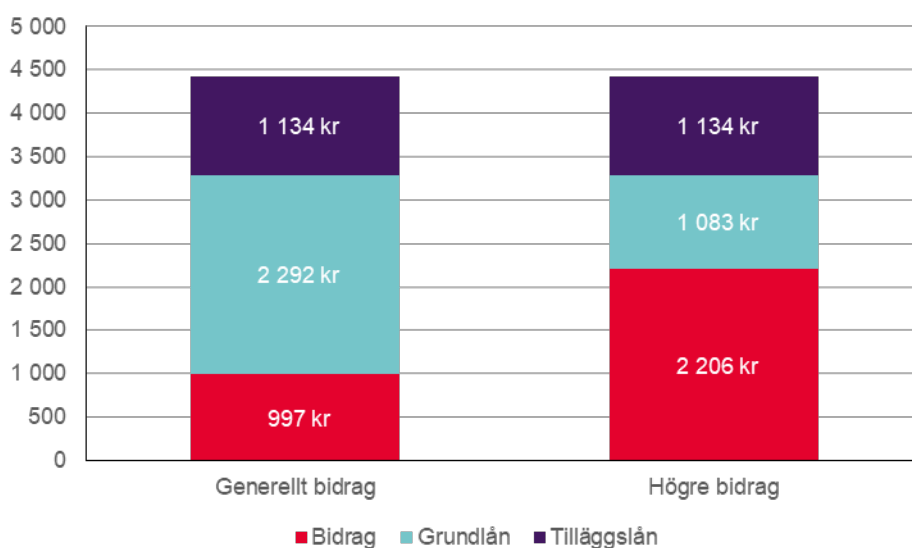
Studerande kan få grundlån, tilläggs lån och merkostnadslån. I kommande avsnitt beskrivs bland annat reglerna för och användningen av dessa lån.

4.3.1 Regler och syfte

Studiemedel består av bidrag och lån. Studiemedlens lånedel kallas grundlån och är olika stor beroende på om den studerade har generellt eller högre bidrag. Det totala studiemedelsbeloppet är dock lika stort oavsett bidrag. Studerande med generellt bidrag kunde under 2024 få grundlån med 2 292 kronor per vecka. Studerande med högre bidrag kunde samtidigt få grundlån med 1 083 kronor per vecka. Grundlån kan normalt lämnas för alla veckor som den studerande har bidrag.

Studerande kan få tilläggs lån utöver grundlån. Tilläggs lånet ska förstärka studiestödet för vuxna som har arbetat innan de börjar studera. Tilläggs lån kan lämnas till studerande som är 25 år eller äldre och som har bidrag och grundlån. För att tilläggs lån ska kunna lämnas måste studerande även ha haft en viss inkomst innan studierna.⁵⁹ Tilläggs lån lämnas under högst 120 veckor motsvarande heltid. Studerande kunde under 2024 få tilläggs lån med 1 134 kronor per vecka.

Diagram 4.14 Belopp per vecka vid heltidsstudier under 2024
Fördelat efter bidrag, grundlån och tilläggs lån.¹ Belopp i kronor

¹ Studerande kan även få tilläggsbidrag och merkostnadslån.

Studerande kan även få merkostnadslån för vissa kostnader i samband med studierna. Merkostnadslån lämnas bland annat för dubbel bosättning och undervisningsavgifter. Reglerna för merkostnadslån och merkostnadslånebeloppet beror på vilken typ av kostnad den studerande söker merkostnadslån för.

⁵⁹ En person som till exempel börjar studera under 2024 måste ha haft en inkomst på minst 237 795 kronor under 2023 för att ha rätt till tilläggs lån.

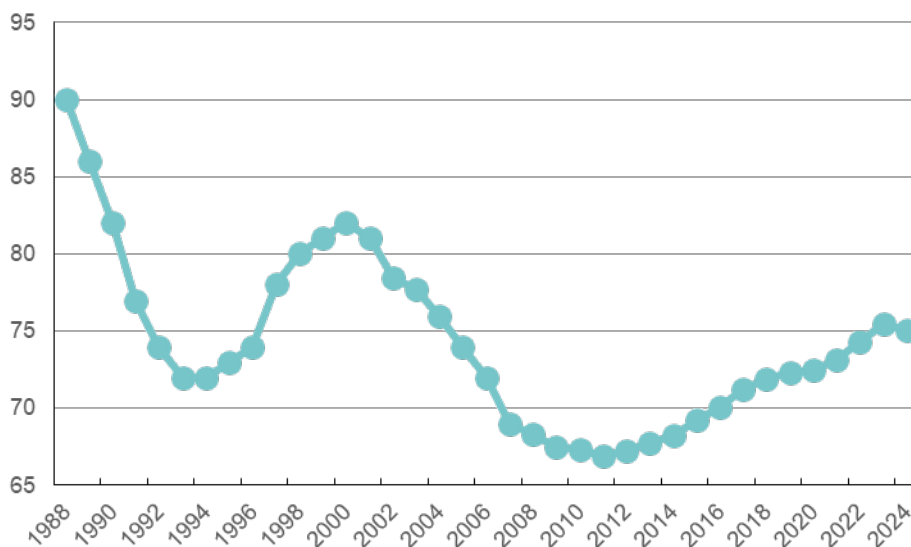
Alla studielån kan lämnas till och med det år den studerande fyller 60 år, men rätten till studielån begränsas successivt från och med det år den studerande fyller 51 år.⁶⁰ Studielånens återbetalningstid är normalt 25 år eller det lägre antal år som återstår till slutet av det år den återbetalningsskyldiga fyller 64 år.⁶¹

Studielånen är knutna till prisbasbeloppet och följer, med viss fördröjning, prisutvecklingen i samhället. På grund av detta ökade studielånebeloppen kraftigt under 2024.⁶²

4.3.2 Studerande med grundlån och lånebenägenhet

Under 2024 valde 397 500 studerande att ta grundlån och lånebenägenheten⁶³ var 75,0 procent. Därmed minskade lånebenägenheten med 0,4 procentenheter, jämfört med föregående år. Det är första gången sedan 2011 som lånebenägenheten minskar. Lånebenägenheten är emellertid fortfarande hög. Senast lånebenägenheten regelbundet överskred 75 procent var början av 2000-talet då föregångaren till dagens annuitetslån infördes.⁶⁴ En möjlig förklaring till den minskade lånebenägenheten är att färre studerande behöver både bidrag och grundlån när studiemedlens köpkraft stärks.⁶⁵

Diagram 4.15 Lånebenägenhet 1988–2024
Andelar i procent

De totala utbetalningarna av grundlån uppgick till 24,7 miljarder kronor under 2024. Det är en ökning med 12 procent jämfört med föregående år. Det är också en av de

⁶⁰ Innan den 1 januari 2022 var den övre åldersgränsen för studiemedel 56 år och rätten till studielån begränsades successivt från och med det år den studerande fyllde 47 år.

⁶¹ För lån utbetalda mellan den 1 juli 2001 och den 31 december 2021 är återbetalningstiden normalt 25 år eller det lägre antal år som återstår till slutet av det år då låntagaren fyller 60 år.

⁶² Under 2024 ökade studielånebeloppen med 9,1 procent, jämfört med studielånebeloppen under 2023. Studielånebeloppen ökade kraftigt även under 2023. Om studielånebeloppen under 2024 i stället jämförs med studielånebeloppen under 2022 har studielånebeloppen ökat med 18,6 procent på två år.

⁶³ Lånebenägenhet är andelen av de med bidrag som även väljer att ta grundlån.

⁶⁴ Dagens annuitetslån är mycket likt annuitetslånet som infördes i början av 2000-talet.

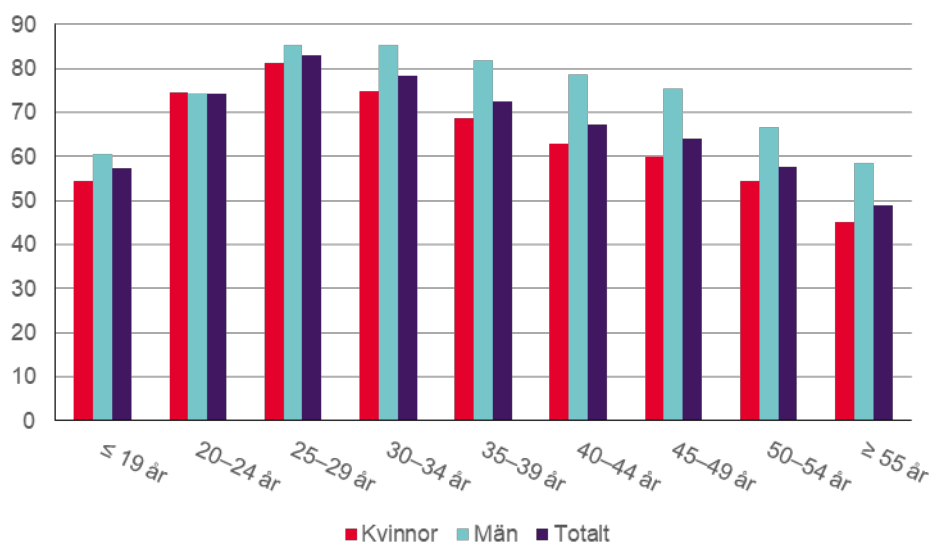
⁶⁵ Se avsnitt 4.5 för mer information om studiemedlens köpkraft.

största ökningarna sedan 2015. Att utbetalningarna ökar beror främst på att lånebeloppen ökade under 2024, men även på att fler personer studerade med grundlån.⁶⁶

Lånebenägenheten är högre bland yngre och bland män

Lånebenägenheten är generellt högre bland yngre studerande än bland äldre studerande.⁶⁷ Under 2024 ökade dock lånebenägenheten bland äldre studerande medan den minskade bland yngre studerande. Det kan bero på att fler äldre studerande kan ta grundlån efter att åldersgränsen för lånet höjdes.⁶⁸ Det kan också bero på att äldre studerande är mer känsliga för inflation.⁶⁹

Diagram 4.16 Lånebenägenhet 2024
Fördelat efter åldersgrupp och kön. Andelar i procent

Det finns skillnader mellan mäns och kvinnors lånebenägenhet. Under 2024 hade kvinnor en lånebenägenhet på 73,2 procent och män hade en lånebenägenhet på 77,9 procent. Det innebär att könsfördelningen är lite jämnare bland studerande med grundlån än bland alla studerande med studiemedel.⁷⁰

En jämförelse av män och kvinnor i samma åldersgrupper visar att skillnaden i lånebenägenhet är liten bland yngre studerande och stor bland äldre studerande. Det kan bero på att behovet av grundlån är mer likartat bland yngre män och kvinnor än bland äldre män och kvinnor. Män har till exempel högre inkomster än kvinnor, och detta inkomstgap ökar med åldern.⁷¹ Tidigare inkomster kan samtidigt ha möjliggjort en viss konsumtion som studerande vill upprätthålla under studietiden.

⁶⁶ Antalet, men inte andelen, studiemedelstagare med grundlån ökade med nästan 2 procent.

⁶⁷ Här avses studerande som är 34 år eller yngre och studerande som är 35 år eller äldre.

⁶⁸ Se avsnitt 4.3.1 för mer information om detta.

⁶⁹ Äldre studerande har ofta en sämre ekonomi än yngre studerande.

CSN. [Högskolestuderandes inkomster och utgifter 2020](#). 2021.

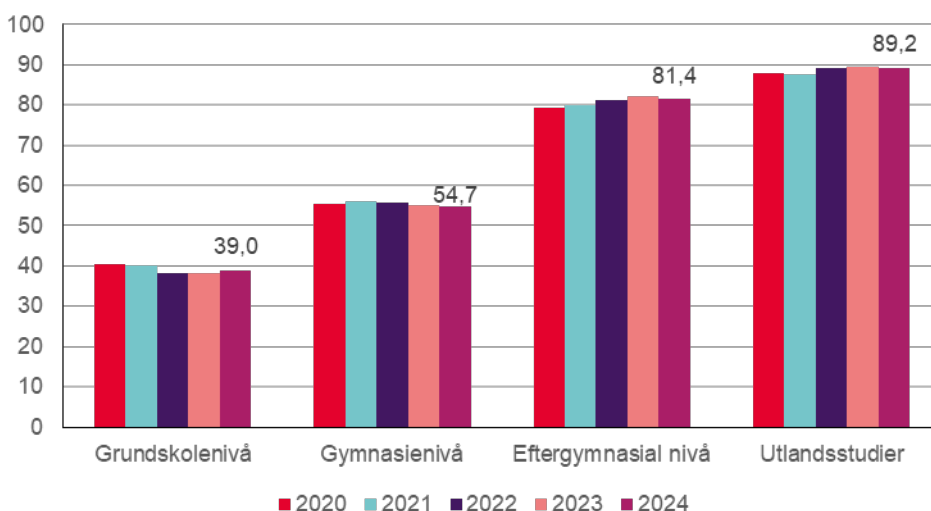
⁷⁰ Kvinnor utgjorde 60 procent av alla studerande med studiemedel och 59 procent av studerande med grundlån.

⁷¹ Jämställdhetsmyndigheten. [Fokus på inkomstgap – inte bara löneskillnader](#). 2020.

Lånebenägenheten är fortfarande högst bland utlandsstuderande

Lånebenägenheten är högst bland utlandsstuderande. Det beror troligen på att utlandsstuderande har höga omkostnader och begränsade möjligheter till arbete. Under 2024 tog 89,2 procent av de utlandsstuderande grundlån.

Diagram 4.17 Lånebenägenhet 2020–2024
Fördelat efter utbildningsnivå i Sverige och utlandsstudier.¹ Andelar i procent

¹ I utlandsstudier ingår studier på gymnasienivå och eftergymnasial nivå.

Studerande på grundskole- och gymnasienivå har lägre lånebenägenhet än studerande på eftergymnasial nivå. En förklaring till detta är att många studerande på grundskole- och gymnasienivå får det högre bidraget, vilket minskar behovet av grundlån.⁷² Studietakten kan vara en annan förklaring till detta. Förhållandevis många på grundskolenivå och gymnasienivå är deltidstuderande, och deltidstuderande har större möjligheter till arbete vid sidan av studierna.⁷³ Studerande på de lägre nivåerna kan även vilja hålla nere sin skuldsättning, bland annat om de är osäkra på vad studierna kommer ge dem eller om de planerar att fortsätta studera på högre nivåer senare.

4.3.3 Studerande med tillägglån

Under 2024 hade 70 500 studiemedelstagare, eller 13 procent av alla studiemedelstagare, tillägglån.⁷⁴ Antalet och andelen studiemedelstagare med tillägglån nådde historiskt höga nivåer under covid-19-pandemin.⁷⁵ Sedan pandemins slut har antalet studiemedelstagare med tillägglån minskat, men det är först nu som *andelen*

⁷² Ungefär hälften av de som studerar med det högre bidraget tar grundlån, jämfört med ungefär tre fjärdedelar av de som studerar med det generella bidraget.

⁷³ Studerande på komvux och folkhögskola har till exempel högre arbetsinkomster än studerande på universitet och högskola. Se [Komvux- och folkhögskolestuderandes inkomster och utgifter våren 2022](#) och [Högskolestuderandes inkomster och utgifter 2020](#) för mer information om detta.

⁷⁴ Observera att enbart vissa studiemedelstagare kan ta tillägglån. För mer information om antalet studiemedelstagare som kan ta tillägglån, och andelen av dem som tar tillägglån, se [Användning och återbetalning av tillägglån](#) (CSN 2023).

⁷⁵ Antalet och andelen studiemedelstagare med tillägglån har ökat under varje år i perioden 2014–2021. Det finns flera förklaringar till detta. Bland annat förändrade regler för tillägglån, att studiemedelstagare har blivit äldre och att arbetsmarknaden försämrades under covid-19-pandemin.

studiemedelstagare med tillägglån minskar. Det rör sig dock om en liten minskning som understiger en procentenhet. Det kan finnas flera förklaringar till minskningen. Under 2024 stärktes studiemedlens köpkraft och fler kan ha klarat sig med endast bidrag och grundlån. Under 2024 studerade dessutom fler med omställningsstudiestöd. Omställningsstudiestöd och tillägglån riktar sig delvis till samma grupp, nämligen lite äldre studerande som har arbetat innan de började studera.

Av dem som fick tillägglån under 2024 var 60 procent kvinnor och 40 procent män. Andelen studiemedelstagare med tillägglån ökar först med åldern för att sedan minska med åldern. Det beror troligen på livssituationen i olika skeden av livet. Andelen studiemedelstagare som har ansvar för barn, och utgifter för barn, följer till exempel ett liknande åldersmönster som andelen studiemedelstagare med tillägglån. För äldre studerande kan även återbetalningsreglerna spela en roll. De kan få en kort återbetalningstid och höga årsbelopp att betala, vilket kan påverka valet att ta tillägglån.⁷⁶

Andelen studerande med tillägglån varierar mellan de olika utbildningsnivåerna. Den högsta andelen studerande med tillägglån finns på eftergymnasial nivå. Under 2024 var denna andel 14 procent, jämfört med 10 procent på gymnasienivå och 4 procent på grundskolenivå. Det betyder att andelen studerande med tillägglån minskade med en procentenhet på eftergymnasial nivå under 2024 medan andelen var oförändrad på övriga utbildningsnivåer.

Totalt betalades 2,0 miljarder kronor ut i tillägglån under 2024. Det motsvarar en ökning med 131 miljoner kronor, jämfört med föregående år. Ökningen beror på att tillägglånebeloppet ökade under 2024.

4.3.4 Studerande med merkostnadslån

Under 2024 studerade 34 700 personer med merkostnadslån. Av dessa var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Antalet studerande med merkostnadslån minskade med nästan 5 procent jämfört med föregående år.

Merkostnadslån är betydligt vanligare bland utlandsstuderande än bland studerande i Sverige. Under 2024 hade exempelvis 74 procent av alla studerande utomlands merkostnadslån, jämfört med 3 procent av alla studerande i Sverige.⁷⁷

Nedgången under 2024 förklaras dock inte av studerande i utlandet. Den främsta förklaringen är i stället att färre studerande i Sverige tog merkostnadslån.⁷⁸ Det var framförallt färre som tog merkostnadslån för pendlingsresor.

Det är vanligast att ha merkostnadslån för studier på eftergymnasial nivå, då de flesta utlandsstuderande läser på den nivån. Under 2024 hade 7 procent av alla studerande på eftergymnasial nivå merkostnadslån, jämfört med 4 procent på gymnasienivå och 1 procent på grundskolenivå. Andelarna har knappt förändrats sedan 2023. Andelen

⁷⁶ Se [Användning och återbetalning av tillägglån](#) (CSN 2023) för mer information om detta.

⁷⁷ Se avsnitt 4.3.2 för en förklaring till varför utlandsstuderande ofta tar lån. Andelen studerande med merkostnadslån bland samtliga studerande med studiemedel minskade under 2024 och motsvarade 7 procent under samma år.

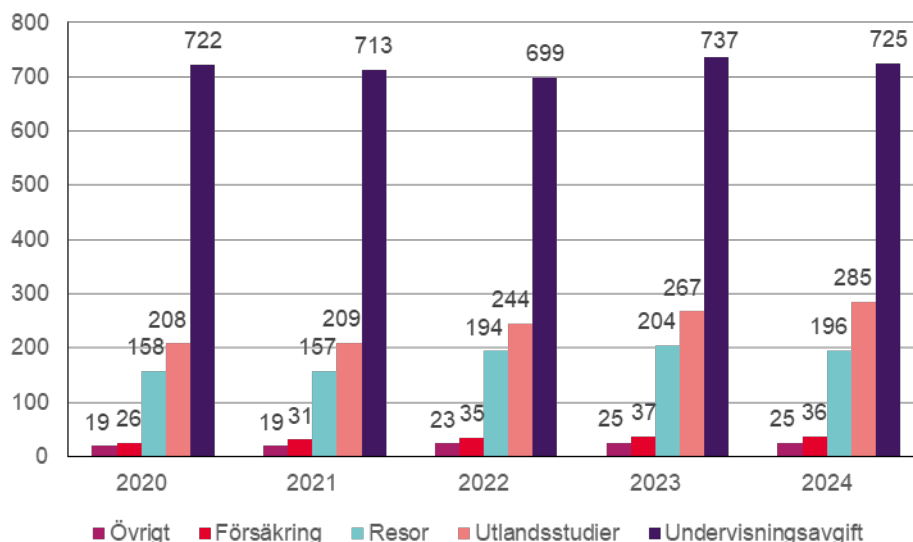
⁷⁸ Antalet studerande utomlands och i Sverige ökade under 2024. Andelen studerande med merkostnadslån ökade bland studerande utomlands men minskade bland studerande i Sverige.

som väljer att ta merkostnadslån är ungefär lika stor oavsett ålder. Yngre tar oftare merkostnadslån för utlandsstudier och äldre tar oftare merkostnadslån för studier i Sverige.

Utbetalningar av merkostnadslån

Under 2024 betalades 1,3 miljarder kronor ut i merkostnadslån. Det är i stort sett samma belopp som betalades ut under föregående år. Majoriteten av det utbetalade beloppet, 725 miljoner kronor, bestod av merkostnadslån för undervisningsavgifter. De utbetalda beloppen ökade för merkostnadslån för utlandsstudier och minskade mest för resor.

Diagram 4.18 Utbetalda merkostnadslån 2020–2024
Fördelat efter typ av merkostnad.¹ Miljoner kronor

¹ I övrigt ingår bland annat merkostnadslån för dubbel bosättning och för musikinstrument.

4.4 Hur länge har nya återbetalare studerat med studiemedel?

För att ge en bild över hur länge låntagare studerar med studiemedel redovisar vi här antalet använda veckor med studiemedel⁷⁹ för låntagare som har blivit nya återbetalare.⁸⁰ En låntagare blir återbetalningsskyldig vid ett årsskifte som tidigast inträffar sex månader efter den senaste perioden med studiestöd. Vissa som blir återbetalningsskyldiga fortsätter studera, men de flesta har studerat färdigt.⁸¹

⁷⁹ Med antalet använda veckor avses totalt antal använda veckor. Det inkluderar veckor från den senaste studieperioden, och kan även inkludera veckor från tidigare studieperioder. Deltidsveckor räknas om till heltidsveckor.

⁸⁰ En ny återbetalare definieras som en person som blev återbetalningsskyldig på något studielån under ett år och som inte var återbetalningsskyldig på något lån under föregående år.

⁸¹ CSN. [Vilka återgår till studier?](#) 2021.

Det var 100 700 låntagare som blev återbetalningsskyldiga den 1 januari 2025. Uppgiften inkluderar för första gången personer som har studerat med omställningsstudiestödets lånedel.⁸² Detta avsnitt handlar, emellertid, endast om de som helt eller delvis har studerat med studiemedel.

När vi skriver om utbildningsnivå menar vi i det här avsnittet den nivå där den nya återbetalaren använt flest veckor med studiemedel.

4.4.1 Antal använda veckor med studiemedel ökar

De som blev återbetalningsskyldiga under 2025 hade i genomsnitt använt 119 veckor med studiemedel. Antalet använda veckor med studiemedel fortsätter därmed att öka.⁸³ Det beror på att fler studerar på eftergymnasial nivå, där studietiden är som längst.⁸⁴ Det beror också på att de som studerar på eftergymnasial nivå gör det under en allt längre tid.

Det finns flera förklaringar till att fler studerar på eftergymnasial nivå. En förklaring är att andelen återbetalningsskyldiga med svensk bakgrund ökar⁸⁵ och att de oftare studerar på eftergymnasial nivå. Den längre studietiden bland nya återbetalare är troligen en konsekvens av läget på arbetsmarknaden under de senaste åren.⁸⁶

En eventuell effekt av omställningsstudiestöd på antalet använda veckor med studiemedel bör vara liten under 2025. Framförallt då få hade fått både omställningsstudiestöd och studiemedel innan de blev återbetalningsskyldiga.

⁸² Tidigare har uppgiften endast avsett personer som har studerat med studiemedel. Omställningsstudiestöd infördes dock 2023 och personer som har studerat med omställningsstudiestödets lånedel börjar nu bli återbetalningsskyldiga.

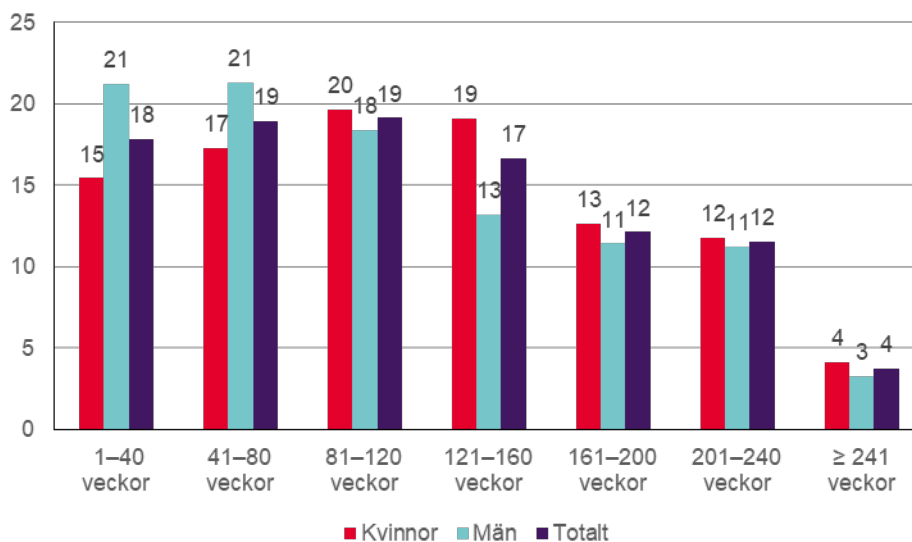
⁸³ De som blev nya återbetalare under 2023 och 2024 hade i genomsnitt använt 104 respektive 115 veckor.

⁸⁴ Andelen som i huvudsak har studerat på eftergymnasial nivå motsvarade 74 procent bland de som blev nya återbetalare 2025. Motsvarande siffra var 73 respektive 68 procent bland de som blev nya återbetalare under 2024 och 2023.

⁸⁵ Andelen studerande vars första (för CSN) kända medborgarskap var svenskt började sjunka 2021 och öka 2024.

⁸⁶ Den försämrade arbetsmarknaden under covid-19-pandemin ledde till exempel till att fler studerade och till att fler studerade under en längre tid. UKÄ. [Kvarvaron i högskolan ökar i kristider](#). 2023.

Diagram 4.19 Fördelning av använda studiemedelsveckor bland låntagare som blev återbetalningsskyldiga den 1 januari 2025
Andelar i procent

Kvinnor studerar i allmänhet under längre tid än män.⁸⁷ De kvinnor och män som blev återbetalningsskyldiga 2025 hade i genomsnitt använt 124 respektive 113 veckor med studiemedel. Kvinnor använder fler studiemedelsveckor än män på samtliga utbildningsnivåer. Skillnaden är störst på eftergymnasial nivå, där kvinnorna i genomsnitt använde elva veckor mer än männen. Skillnaden är minst på grundskolenivå, där kvinnorna i genomsnitt använde fyra veckor mer än männen.

Många som har studiemedel under en relativt kort tid har studerat på grundskolenivå eller gymnasienivå. Detta hänger både samman med att rätten till studiemedel är mer begränsad på de lägre nivåerna och med att utbildningstiden normalt är kortare på de lägre nivåerna. De som blev återbetalningsskyldiga 2025 efter grundskolestudier eller gymnasiestudier hade i genomsnitt använt 41 respektive 66 veckor med studiemedel. Det kan jämföras med de som blev återbetalningsskyldiga efter eftergymnasiala studier. De hade i genomsnitt använt 139 veckor med studiemedel. Genomsnittligt antal använda veckor med studiemedel minskade på grundskolenivå, var oförändrat på gymnasienivå och ökade på eftergymnasial nivå.⁸⁸ Detta jämfört med de som blev återbetalningsskyldiga 2024.

4.5 Studiemedlens köpkraft

För att följa utvecklingen av studiemedlens köpkraft redovisar vi här uppgifter om studiemedelsbelopp⁸⁹ och om studiemedelsbelopp i förhållande till konsumentprisindex (KPI).

⁸⁷ Det kan, bland annat, bero på val av utbildning och på genomströmning i utbildning. Se till exempel UKÄ:s [Universitet och högskolor årsrapport 2024](#) och [Statistisk årsrapport 2024](#) för mer information om detta.

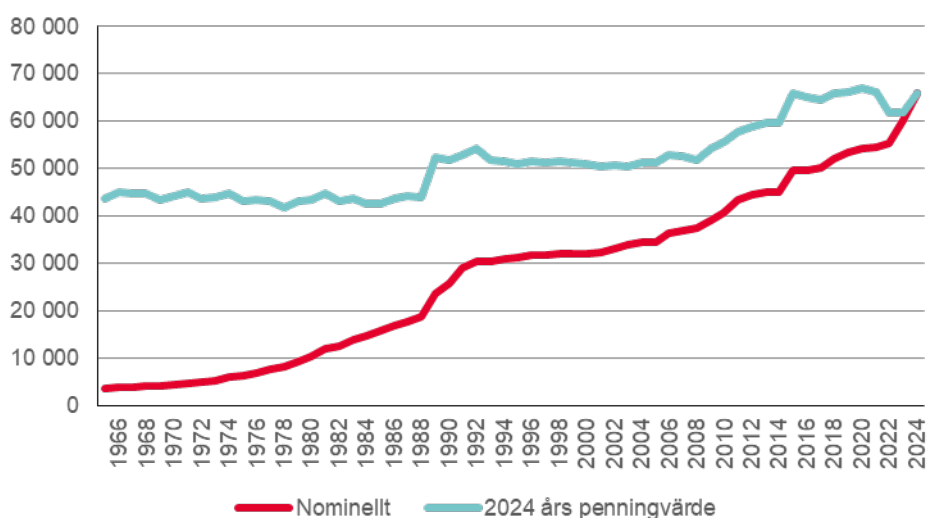
⁸⁸ De som blev återbetalningsskyldiga under föregående år och som hade studerat på grundskolenivå använde 45 veckor. Motsvarande siffra för de som hade studerat på gymnasienivå och eftergymnasial nivå var 66 respektive 135 veckor.

⁸⁹ Studiemedelsbeloppet avser beloppet som lämnas i form av bidrag och grundlån.

4.5.1 Studiemedelsbeloppet i förhållande till konsumentprisindex

Studiemedlen är knutna till prisbasbeloppet, som beräknas med utgångspunkt i KPI. Det innebär att studiemedelsbeloppet, med viss fördröjning, följer prisutvecklingen i samhället. Det innebär även att studiemedlens köpkraft i princip enbart ändras när det fattas politiska beslut som innebär avvikelser i förhållande till indexregleringen. En sådan förändring genomfördes till exempel den 1 januari 2015 då studiemedelsbeloppet höjdes som andel av prisbasbeloppet.

Diagram 4.20 Studiemedlens utveckling 1966–2024
Nominellt belopp¹ och belopp i 2024 års penningvärde.² Belopp i kronor

¹ Studiemedelsbeloppet avser 20 veckors heltidsstudier med bidrag och grundlån. Om studiemedelsbeloppet har förändrats under året används beloppet som avser det andra halvåret.

² Studiemedelsbeloppet har justerats för att ta hänsyn till prisutvecklingen i samhället och beloppet uttrycks i 2024 års penningvärde. Beloppet har justerats med hjälp av SCB:s prisomräknare som baseras på KPI. SCB. *Prisomräknaren* (Hämtad 2025-01-14).

De senaste två åren har studiemedlens köpkraft ökat något. Efter en minskning av studiemedlens köpkraft under 2021 och 2022 är nu studiemedlens köpkraft åter på liknande nivåer som före nedgången.

En brist med att mäta köpkraft i förhållande till KPI är att studerande, precis som andra låginkomstgrupper, kan ha en annan kostnadsbild än den som speglas av KPI.⁹⁰ Exempelvis utgör boendekostnaden ofta en större del av de studerandes kostnader, jämfört med befolkningen i stort.⁹¹ Därför kan studerande uppleva att studiemedlens köpkraft har förändrats på ett sätt som inte framgår i diagram 4.20.

⁹⁰ Se <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/kpi/#hur-rakna-man-ut-KPI> för mer information om vilka varor och tjänster som speglas i KPI och hur stort genomslag priser på dessa varor och tjänster får i KPI.

⁹¹ CSN. *Högskolestuderandes ekonomiska och sociala situation 2020*. 2021 och CSN. *Högskolestuderandes inkomster och utgifter 2020*. 2021.

4.6 Nyttjande av studiemedel

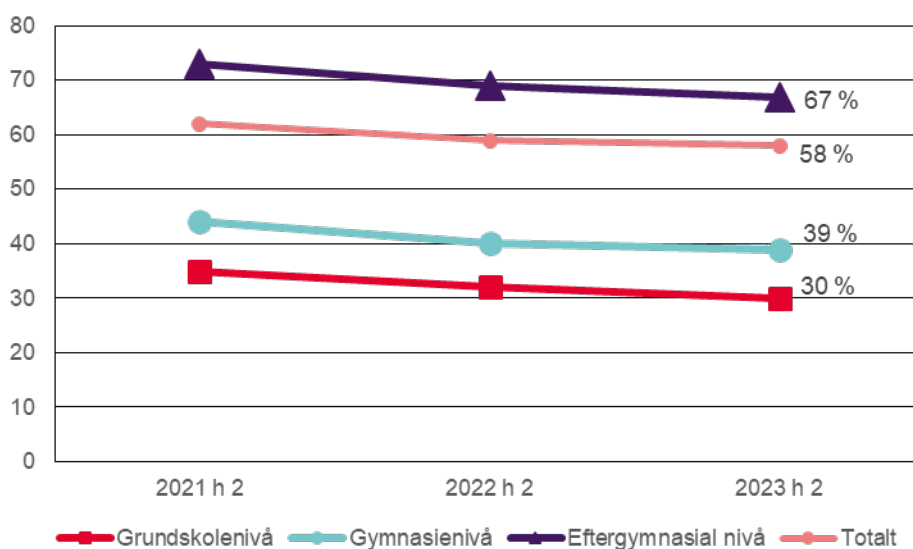
Alla som studerar har inte studiemedel. Det kan till exempel bero på att de inte har behov av studiemedel för sin försörjning. Det kan också bero på att de studerande inte har rätt till studiemedel, till exempel för att de har för hög inkomst, studerar med för låg studietakt, inte har rätt ålder eller på grund av att deras tidigare studieresultat är otillräckliga.

Vi följer här hur stor andel av de studerande som har studiemedel. De senaste uppgifterna avser andra halvåret 2023. Uppgifter för andra halvåret 2024 publiceras den 20 augusti 2025.⁹²

4.6.1 Andelen studerande med studiemedel

Den totala andelen som har studiemedel har minskat från 62 procent andra halvåret 2021 till 58 procent andra halvåret 2023.⁹³ Andelen studerande som har studiemedel är därmed, efter höga noteringar under covid-19-pandemin,⁹⁴ tillbaka på ungefär de nivåer som gällde dessförinnan.⁹⁵

Diagram 4.21 Andelen studerande med studiemedel¹
Fördelade efter halvår och utbildningsnivå¹, andelar i procent

¹ Vissa studerande inom yrkeshögskolan och på konst- och kulturutbildning räknas i studiestöds-hänseende som studerande på gymnasieutbildning, medan SCB räknar samtliga utbildningar inom skolformerna som eftergymnasiala. Dessa individer räknas därför inte som studiemedelstagare i diagrammet.

⁹² Uppgifterna kommer att publiceras i CSN:s databas för officiell statistik på <https://statistik.csn.se/PxWeb/pxweb/sv/CSNstat/>. De avser studerande i Sverige inom skolformerna komvux, folkhögskola, konst- och kulturutbildning, yrkeshögskola och universitet och högskola.

⁹³ Sedan andra halvåret 2021 fördelas andelen med studiemedel även efter nivån på studierna.

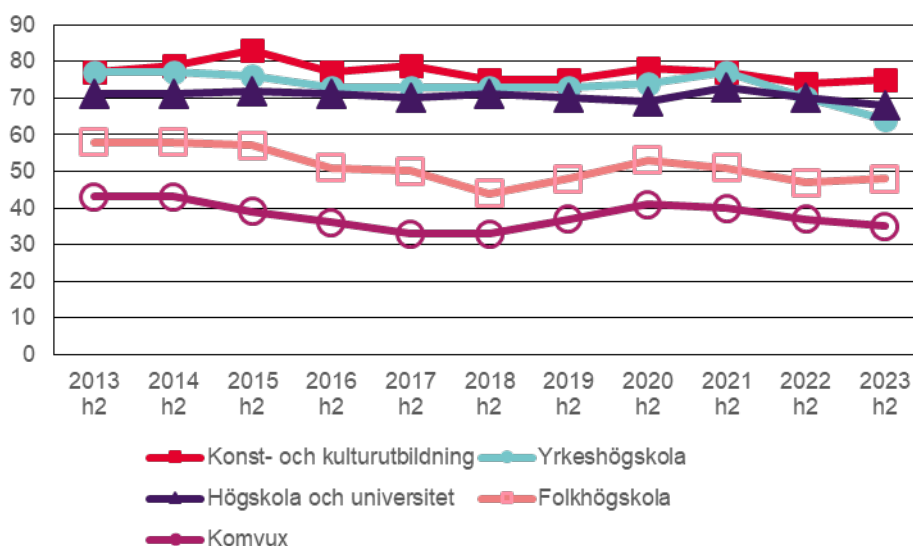
⁹⁴ Att andelen med studiemedel var hög under pandemin berodde bland annat på att fribeloppet var avskaffat, vilket ledde till att även personer som arbetade kunde ta studiemedel för sina studier, oavsett inkomster.

⁹⁵ Härlett från diagram 4.22 om skolformer.

Omställningsstudiestödet, som infördes 2023, spelar sannolikt en viss roll för utvecklingen. Eftersom många som hade omställningsstudiestöd kom från studier med studiemedel,⁹⁶ är det sannolikt att andelen med studiemedel hade varit högre om omställningsstudiestödet inte hade funnits.

Fördelat efter skolform har andelen som har studiemedel vid yrkeshögskolan minskat mer än inom övriga skolformer och till en lägre nivå än tidigare. Andelen har minskat från 77 procent andra halvåret 2021 till 70 procent andra halvåret 2022 och sedan till 64 procent andra halvåret 2023. Minskningen beror dels på att fler vid yrkeshögskolan studerar på korta kurser, dels på att en större andel har omställningsstudiestöd. Bland de som studerade på korta kurser var det exempelvis bara 14 procent som hade studiemedel under andra halvåret 2023. De vid yrkeshögskolan som studerade med omställningsstudiestöd utgjorde 3 procent av samtliga studerande, vilket också påverkar andelen med studiemedel. Bland de som studerade inom högskolan hade 1 procent omställningsstudiestöd. Att fler får omställningsstudiestöd kan framöver komma att minska andelen av de studerande som får studiemedel.

Diagram 4.22 Andelen studerande med studiemedel
Fördelade efter halvår och skolform¹, andelar i procent

¹ I tidsserien för konst- och kulturutbildning ingår även kompletterande utbildningar och i tidsserien för yrkeshögskola ingår även kvalificerad yrkesutbildning (KY).

Studerande vid komvux är de som i lägst utsträckning använder studiemedel, vilket till en del beror på att en majoritet av dem är deltidsstuderande. Inom samtliga skolformer är andelen med studiemedel lägre bland dem som studerar på deltid än bland dem som studerar på heltid.

⁹⁶ CSN. [Erfarenheter av omställningsstudiestöd – Slutredovisning av ett regeringsuppdrag](#). 2025, s. 115.

4.7 Studiemedel vid sjukdom, vård av barn eller vård av närstående

Inom studiemedelssystemet finns det en sjukförsäkring för de studerande. Den innebär att studerande som blir sjuka under vissa förutsättningar har rätt att behålla studiemedlen under sjukdomstiden.

De veckor med studiemedel som den studerande använder under sjukdomstiden räknas inte in vid beräkningen av antalet använda studiemedelsveckor. Detta gäller från den första veckan under sjukdomstiden. Det ställs inte heller något krav på studieresultat för den tid då en studerande är sjuk. Den som tar studielån får också lånet avskrivet från och med den 31:a sjukdagen.

Studerande i Sverige ska anmäla sjukdom till Försäkringskassan och studerande utomlands ska anmäla sjukdom till CSN.

En studerande kan också få behålla sina studiemedel när hen vårdar barn eller närstående. Den som vårdar barn eller närstående under längre tid än 30 dagar kan även få avskrivning av sina lån på motsvarande sätt som vid egen sjukdom.⁹⁷

Få anmäler sjukdom eller vård av barn under studierna

Under 2024 hade 6 900 studiemedelstagare godkända frånvarodagar på grund av sjukdom, vilket är en minskning med 500 personer jämfört med 2023. Antalet med godkända frånvarodagar motsvarar 1,3 procent av alla studiemedelstagare. Andelen med en godkänd frånvaroperiod var högre bland kvinnor än bland män, 1,6 procent respektive 0,9 procent.

Studerande som var 19 år eller yngre hade högst andel, 3,7 procent, godkända frånvarodagar. Studerande som var 20-24 år hade lägst andel med godkända frånvarodagar på grund av sjukdom, 0,8 procent.

Av dem med en godkänd frånvaroperiod fick 6 000 studerande tillbaka minst en studiemedelsvecka. I genomsnitt fick studerande med en godkänd sjukperiod tillbaka fem veckor med studiemedel.

Under året fick 1 200 personer behålla sitt studiemedel vid vård av barn. Av de med en godkänd frånvaroperiod på grund av vård av barn var andelen kvinnor 87 procent. Av de personer som fick behålla sitt studiemedel vid vård av barn hade 410 personer en godkänd frånvaroperiod som var minst en vecka lång. I genomsnitt fick studerande med en godkänd frånvaroperiod tillbaka två studiemedelsveckor.

Det är få personer som anmäler frånvaro på grund av vård av närstående. Endast 12 studerande fick behålla studiemedlen vid vård av närstående.

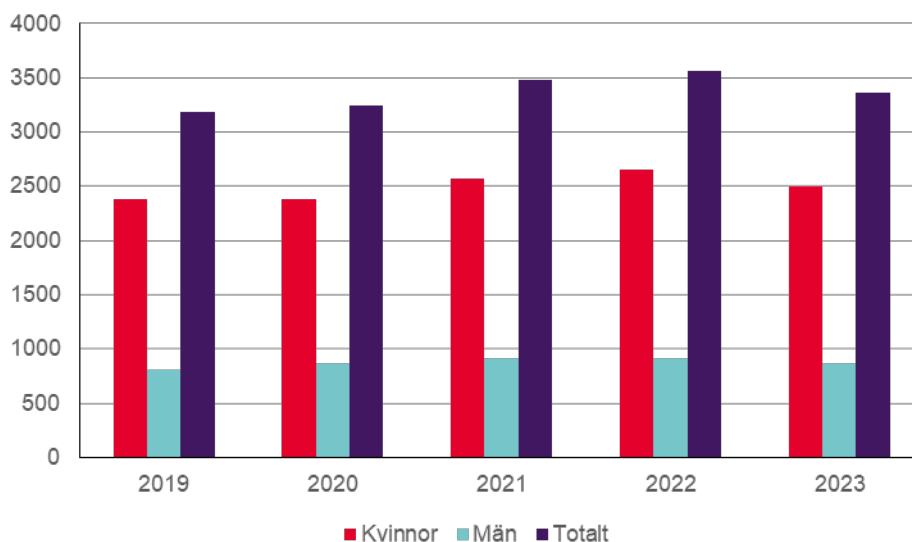
Skuldavskrivning på grund av sjukdom minskade

Efter flera års uppgång minskade antalet studerande som fick skuldavskrivning med anledning av sjukdom, från 3 600 personer under 2022 till 3 400 personer under 2023.

⁹⁷ En studerande som studerar med studiemedel och är förälder har också rätt att behålla studiemedlen under högst två veckor om barnet avlider. Rätten gäller om barnet är yngre än 18 år.

Prövning av skuldavskrivning sker alltid med en viss eftersläpning och därför redovisar vi här uppgifter för år 2019–2023.

Diagram 4.23 Antal studiemedelstagare med skuldavskrivning på grund av sjukdom 2019–2023
Fördelade efter kön

Sammanlagt skrev CSN av 60 miljoner kronor under 2023, vilket motsvarar ett genomsnittligt avskrivningsbelopp på 18 900 kronor per person. Det är en ökning med 1 600 kronor per person jämfört med 2022. Att beloppet ökat beror i huvudsak på att studiemedelsbeloppen ökade.

Under året var det i genomsnitt 58 sjukdagar som avskrevs per person. Kvinnor hade i genomsnitt 57 sjukdagar, medan män i genomsnitt hade 59 sjukdagar. Kvinnor är överrepresenterade bland de som får skuldavskrivning på grund av sjukdom. Av de som fick skuldavskrivning på grund av sjukdom under 2023 var 74 procent kvinnor.

Äldre låntagare får oftare skuldavskrivning än yngre låntagare. Bland låntagare som var 30 år eller äldre fick 1,5 procent skuldavskrivning under 2023, medan 0,4 procent fick skuldavskrivning bland låntagare som var 29 år eller yngre. Det kan bero på att äldre låntagare oftare är sjuka, har längre sjukdomsperioder eller att de har mer kunskap om regelverket än yngre låntagare. Det kan också finnas skillnader i benägenheten att anmäla sjukdom i de olika åldersgrupperna. Äldre kan ha större kunskaper om sjuk-anmälan i arbetslivet, vilket kan få genomslag på benägenheten att anmäla sjukdom till Försäkringskassan även bland studerande.

Få fick skuldavskrivning av andra skäl än sjukdom

Under 2023 hade 50 personer frånvaro på grund av tillfällig vård av barn eller närstående under så lång tid att de fick sin studieskuld minskad. Sammanlagt fick låntagarna lånet avskrivet med 414 200 kronor, där den största delen skrevs av på grund av tillfällig vård av barn. Det genomsnittliga avskrivna beloppet var 8 100 kronor per person.

4.8 Återkrav av studiemedel

Studiemedel kan i vissa fall betalas ut felaktigt till en studerande, till exempel om den studerande avbryter sina studier, minskar sin studieomfattning eller har en inkomst som överstiger fribeloppet. Eftersom studiemedel betalas ut i förskott är det relativt vanligt att beslut om återkrav fattas inom studiemedelssystemet.

Innan CSN kan fatta beslut om återkrav prövas om den studerande har lämnat oriktiga uppgifter, inte fullgjort sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på annat sätt orsakat den felaktiga utbetalningen. CSN ska inte fatta beslut om återkrav om den studerande tagit emot pengar i god tro, det vill säga om hen inte har insett eller borde ha insett att pengar betalats ut felaktigt.⁹⁸

Den som får beslut om återkrav ska betala tillbaka pengarna omedelbart. På återkrav av studiemedel utgår ränta från den dag pengarna betalats ut. Belopp som redovisas i det här avsnittet inkluderar emellertid inte påförd ränta.

I vissa fall får ett beslut om studiemedel ändras så att felaktigt utbetalda belopp dras av från kommande utbetalningar, en så kallad avräkning. Personer med avräkning, och de avräknade beloppen, ingår inte i det här avsnittet.

4.8.1 Studerande med återkrav

Under 2024 fick 28 900 personer återkrav av studiemedel.⁹⁹ Det är en ökning med 3 600 personer, eller 14 procent, jämfört med föregående år. Det beror i huvudsak på att inkomstprövningen var tillfälligt avskaffad under covid-19-pandemin och att den återinfördes hösten 2022. Inkomsten för hösten 2022 kontrollerades under 2024, men efterkontrollen gällde bara det andra halvåret.¹⁰⁰ Det är en förklaring till att antalet återkrav under 2024 är lägre än 2020 och 2021.

Totalt återkrävdes 411 miljoner kronor under 2024. Det är en ökning med 38 procent jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på att det under 2023 inte var aktuellt med beslut om återkrav med anledning av efterkontrollerad inkomst. Återkrav av den orsaken ger ofta återkrav med förhållandevis höga belopp.

⁹⁸ Detta gäller dock inte i de fall återkravet beror på för hög inkomst enligt beslut om slutlig skatt.

⁹⁹ Alla personer som fick beslut om återkrav under 2024 studerade inte under det året. I och med detta är uppgifterna i det här avsnittet inte helt jämförbara med uppgifterna i andra avsnitt.

¹⁰⁰ Normalt efterkontrolleras de studerandes inkomster när Skatteverket fattat beslut om slutlig skatt. Under 2022 och 2023 gjordes ingen sådan efterkontroll. Under 2024 återinfördes efterkontroll av inkomster.

Diagram 4.24 Antal personer och återkrävt belopp för dem som fick återkrav av studiemedel 2020–2024
Belopp i kronor

Det genomsnittliga återkrävda beloppet var 14 200 kronor. Det genomsnittliga återkravsbeloppet är högre bland män än bland kvinnor. Män hade ett genomsnittligt återkravsbelopp på 16 100 kronor medan kvinnorna hade ett snittbelopp på 12 800 kronor. Den här skillnaden kan främst förklaras av att kvinnor har en lägre lånebenägenhet än män. Kvinnor får därför lägre belopp utbetalda och som följd även lägre belopp återkrävda.

Av dem som fick återkrav under 2024 var 56 procent kvinnor och 44 procent män. Eftersom andelen kvinnor är högre än så bland samtliga studiemedelstagare innebär detta att det är något vanligare med återkrav bland män än bland kvinnor. De vanligaste orsakerna till återkrav under 2024 var studieavbrott och minskad studieomfattning. De stod vardera för 30 procent av återkravsbesluten.

Höga återkravsbelopp bland utlandsstuderande

Under 2024 fick 520 utlandsstuderande återkrav av studiemedel. Många utlandsstuderande tar merkostnadslån för att finansiera höga undervisningsavgifter. Det leder till att återkravsbeloppen bland utlandsstuderande ofta blir högre än för studerande i Sverige. De utlandsstuderande som fick återkrav under 2024 hade ett genomsnittligt återkravsbelopp på 46 800 kronor.

4.8.2 Inkomster under studietiden

Vid ansökan om studiemedel ska den sökande ange sin beräknade inkomst för det eller de kalenderhalvår som ansökan avser. Om en studerande anger en för hög inkomst, och överstiger det så kallade fribeloppet, kan studiemedlen reduceras.

Reduceringen sker med ett belopp som motsvarar 61 procent av den inkomst som överstiger fribeloppet och sker proportionellt på bidragsdelen och lånedelen.

Fribeloppet beräknas utifrån prisbasbelopp och antalet heltidsveckor med studiemedel. Ett fribelopp avser ett specifikt halvår.

Under 2024 var fribeloppet 110 995 kronor vid 20 veckors heltidsstudier. Det var 18 600 personer som anmälde en inkomst över fribeloppsgränsen och därmed fick reducerat studiemedel. Totalt reducerades studiemedlen med 200 miljoner kronor.

5 Studiestartsstöd

Antalet studerande med studiestartsstöd fortsätter att minska och fler kommuner nyttjar inte sina tilldelade medel. Antalet utländska medborgare, som tidigare har utgjort en majoritet av de studerande med studiestartsstöd, fortsätter nedåt. Efter studier med studiestartsstöd går drygt sex av tio studerande vidare till studier med studiemedel.

Studiestartsstödet ska öka rekryteringen till studier bland personer som har kort utbildning och stort utbildningsbehov. Studierna ska stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Studiestartsstöd består enbart av bidrag och kan ges i högst 50 veckor vid studier på heltid. Under 2024 fick en heltidsstuderande 2 721 kronor i studiestartsstöd per vecka. Stödet lämnas till personer i åldern 25–60 år och får inte lämnas till den som har fått annat studiestöd de senaste tre åren. Den sökande ska vara arbetssökande och ska ha varit arbetslös, eller deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program, under sammanlagt minst sex månader under en ramtid om tolv månader före den dag då ansökan om studiestartsstöd kom in till CSN. Om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in till CSN ska arbetslöshetsvillkoret vara uppfyllt innan studierna med studiestartsstöd påbörjades.

Det är kommuner som vill använda sig av studiestartsstöd som ska rekrytera sökande till studier och som bedömer om en person tillhör målgruppen för stödet. Bara om kommunen beslutar att den sökande tillhör målgruppen, ska kommunen skicka in en ansökan om studiestartsstöd till CSN. CSN prövar sedan om den studerande har rätt till stödet.

Stödet ska vara ett redskap som kommuner kan använda inom ramen för deras uppdrag: att verka för att vuxna deltar i utbildning. Det är frivilligt för en kommun att ansluta sig till studiestartsstödet. Varje kommun som använder sig av stödet får en årlig resursram, som lämnas i mån av tillgängliga medel. De medel som tilldelas varje kommun fastställs utifrån kommunens andel av arbetslösa i åldern 25–60 år som saknar treårig gymnasieutbildning och som uppfyller arbetslöshetsvillkoret.

Kommuner som bedömer att de inte kommer att kunna använda hela sitt tilldelade medel, eller som vill rekrytera fler studerande än vad resursramen medger, ska meddela detta till CSN. I slutet av maj varje år genomför CSN en omfördelning av medel mellan kommunerna. Omfördelningen sker mellan kommuner som meddelat att de kan avstå delar av sina tilldelade medel och kommuner som har behov av ytterligare resurser.

5.1 De studerande

Under 2024 studerade 4 200 personer med studiestartsstöd. Det är en minskning med 10 procent jämfört med föregående år. Antalet studerande med stödet har minskat varje år sedan 2019, förutom under 2021. Det året bidrog covid-19-pandemin

sannolikt till att fler hade behov av stödet, samtidigt som en lättning i reglerna kring arbetslöshetsvillkoret också gjorde att fler tillfälligt hade rätt till det.¹⁰¹

Minskningen av antalet studerande med studiestartsstöd kan ha flera orsaker. Det kan vara ett tecken på att det har blivit svårare för kommunerna att hitta personer som uppfyller arbetslöshetsvillkoret och som tillhör målgruppen för stödet. Det kan också bero på att regeringen under 2024 meddelade att studiestartsstödet ska avvecklas från och med 2026, vilket kan ha lett till att kommunerna inte satsar lika mycket på rekryteringen till stödet.

Diagram 5.1 Antal studerande med studiestartsstöd 2020–2024
Fördelade efter kön

Under året utgjorde andelen kvinnor 73 procent av de studerande med studiestartsstöd. Kvinnor har alltid utgjort en större andel av de studerande med stödet än män.

När stödet kom satsade många kommuner på att rekrytera bland de asylsökande som avslutade etableringsprogrammet.¹⁰² Sedan 2016 har antalet asylsökande minskat.¹⁰³ Att antalet asylsökande minskat märks på att andelen utländska medborgare¹⁰⁴ bland studerande med studiestartsstöd har minskat, från 70 procent under 2019 till 44 procent under 2024. Av de utländska medborgare som studerade med stödet var 76 procent kvinnor och 24 procent män.

Nio av tio studerande med studiestartsstöd studerar på heltid. För att få en uppfattning om hur många heltidsstuderande som det utbetalda beloppet med studiestartsstöd skulle motsvara har vi beräknat antalet helårsekvivalenter¹⁰⁵. Helårs-

¹⁰¹ På grund av covid-19-pandemin gjordes ett tillfälligt undantag från reglerna om arbetslöshet, för studier som påbörjades under det andra kalenderhalvåret 2020 eller under 2021. Undantaget innebär att en person som varit arbetslös, eller deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program under kortare tid än 6 månader inom ramtiden ansågs uppfylla arbetslöshetsvillkoret.

¹⁰² CSN. *Studiestartsstöd – slutrapport*. 2019.

¹⁰³ Migrationsverket. Tabell: *Asylsökande till Sverige under 2000-2021* (Hämtad 2025-01-16)

¹⁰⁴ Uppgifterna visar på om den studerande var utländsk medborgare då ansökan om studiestartsstöd kom in till CSN.

¹⁰⁵ Helårsekvivalenterna beräknas utifrån det utbetalda beloppet med studiestartsstöd och visar hur många personer beloppet skulle motsvara om alla studerade på heltid i 40 veckor per år.

ekvivalenten för 2024 är 2 200 heltidsstuderande. Det är en minskning 10 procent jämfört med året innan.

5.1.1 De studerande är äldre och har oftare barn

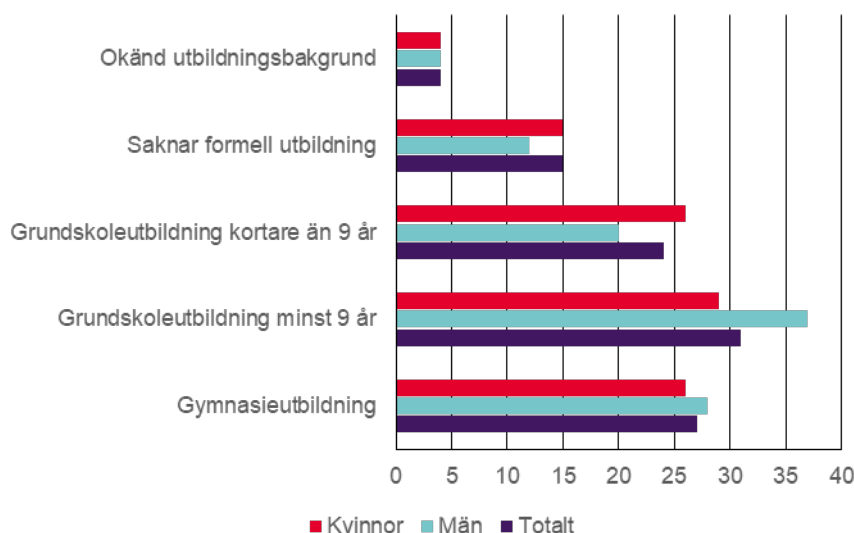
Många av de som studerar med studiestartsstöd har barn och kan därmed få tilläggsbidrag. Bland studerande med studiestartsstöd var det 65 procent som fick tilläggsbidrag. Det är vanligare att kvinnor har tilläggsbidrag än män. Bland kvinnorna var det 75 procent som hade tilläggsbidrag, medan 37 procent av männen hade det. Andelen som får tilläggsbidrag är klart högre bland studerande med studiestartsstöd än bland studerande med studiemedel.

Åldersfördelningen bland kvinnor och män med studiestartsstöd har jämnats ut. Tidigare var kvinnorna i genomsnitt äldre än männen, men under 2024 var det knappt någon skillnad mellan könen då 45 procent av kvinnorna var 40 år eller äldre och samma andel bland männen var 44 procent.

5.1.2 Fyra av tio saknar en grundskoleutbildning

Fyra av tio studerande med studiestartsstöd har en kort grundskoleutbildning eller saknar utbildning helt. Av de studerande hade 27 procent en genomförd gymnasieutbildning när de ansökte om studiestartsstöd.¹⁰⁶

Diagram 5.2 Utbildningsbakgrund bland studerande med studiestartsstöd 2024
Fördelade efter kön, andelar i procent

Skillnaden i utbildningsbakgrund mellan kvinnor och män är liten. Störst skillnad mellan könen är det bland de som har en grundskoleutbildning som är minst nio år. Av männen var det 37 procent som hade en sådan utbildningsbakgrund, medan 29 procent av kvinnorna hade det.

¹⁰⁶ Stödet är till för personer med kort tidigare utbildning, men det är kommunerna som bedömer den studerandes behov av vidareutbildning.

5.2 Studierna

Bland samtliga studerande med studiestartsstöd läste 88 procent på komvux, medan 12 procent läste vid folkhögskola. Många som studerar med stödet läser parallellt på flera utbildningsnivåer. Under 2024 studerade 46 procent på grundskolenivå och 70 procent på gymnasienivå.¹⁰⁷

Tabell 5.1 Antal studerande med studiestartsstöd 2020–2024
Fördelade efter utbildningsnivå¹ och kön

	Grundskolenivå			Gymnasienivå		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
2020	2 232	809	3 041	2 556	1 339	3 895
2021	2 843	917	3 760	3 520	1 818	5 338
2022	2 296	544	2 840	2 912	1 317	4 229
2023	1 753	339	2 092	2 383	955	3 338
2024	1 570	373	1 943	2 020	918	2 938

¹En studerande kan läsa både på grundskole- och gymnasienivå under året och förekommer då i båda kategorierna.

Andelen studerande på gymnasienivå har ökat med 3 procentenheter sedan 2020, medan andelen studerande på grundskolenivå har minskat med 6 procentenheter under samma period. Att andelen studerande på grundskolenivå fortsätter att minska är en naturlig följd av att kommunerna inte rekryterar lika många personer till stödet och därmed inte tar in nya studerande på grundskolenivå.

Det är mer vanligt att män med studiestartsstöd studerar på gymnasienivå medan kvinnor oftare studerar på grundskolenivå. Under året studerade 80 procent av männen och 66 procent av kvinnorna på gymnasienivå. På grundskolenivå studerade 51 procent av kvinnorna jämfört med 32 procent av männen.

5.2.1 Studerande vid yrkesutbildningar är fortsatt vanligt

Andelen studerande med studiestartsstöd som går en yrkesutbildning har ökat sedan stödets införande. Under 2024 studerade 62 procent på en yrkesutbildning, jämfört med 50 procent 2018. Den vanligaste inriktningen är vård och omsorg, med knappt en tredjedel av de studerande inom yrkesutbildningar. Andra populära inriktningar är barn och fritid samt restaurang och livsmedel.

Det är fortsatt vanligare för män att studera på en yrkesutbildning. Under året var det 61 procent av kvinnorna och 64 procent av männen som studerade på en yrkesinriktad utbildning. Kvinnor studerar oftast inom vård och omsorg, barn och fritid samt restaurang och livsmedel, medan män främst studerar inom vård och omsorg, fordon och transport samt industriteknik.

¹⁰⁷ Studerande kan studera parallellt på flera utbildningsnivåer, andelarna överstiger därför 100 procent.

Under 2024 studerade 48 procent av de studerande med studiestartsstöd vid en bristyrkesutbildning, vilket är en minskning med 2 procentenheter jämfört med föregående år.

5.3 Studiemedel efter studierna med studiestartsstöd

Vi ser att det är vanligt att studerande som haft studiestartsstöd fortsätter att studera med studiemedel. Sex av tio går vidare till studier med studiemedel inom några år efter att de haft studiestartsstöd. Att en person väljer att fortsätta studera med studiemedel kan bero på att veckorna med studiestartsstöd har tagit slut eller att personen gått vidare till studier som inte omfattas av rätten till studiestartsstöd, till exempel studier på eftergymnasial nivå.

Tabell 5.2 Antal och andel studerande som haft studiemedel efter studierna¹ med studiestartsstöd
Fördelade efter året med studiestartsstöd²

	Studerande med studiestartsstöd	Studerande med studiemedel efter studiestartsstöd	
	Antal	Antal	Andel
2017	804	510	63
2018	4 912	3 262	66
2019	6 267	4 428	71
2020	5 856	3 713	63
2021	7 873	4 743	60
2022	6 074	3 550	58
2023	4 705	2 510	53
2024	4 224	1 084	26

¹ "Haft studiemedel efter studierna" innebär halvåret efter studierna till och med andra halvåret 2024.

² En person kan ha haft studiestartsstöd under flera år och förekommer då i flera kategorier.

Majoriteten, 84 procent, av samtliga som studerar vidare med studiemedel studerar på gymnasienivå, medan 48 procent studerar vidare på grundskolenivå och 14 procent på eftergymnasial nivå.¹⁰⁸ Av dem som fått studiemedel utbetalt efter studierna med studiestartsstöd är 72 procent kvinnor.

5.4 Återkrav av studiestartsstöd

Studiestartsstöd kan i vissa fall betalas ut felaktigt till en studerande, till exempel om den studerande avbryter sina studier, minskar sin studieomfattning eller har en högre faktisk inkomst än hen meddelat till CSN. Eftersom studiestartsstöd betalas ut i förskott innebär en ändring ofta att den studerande redan har fått studiestartsstöd även för tiden efter ändringen.

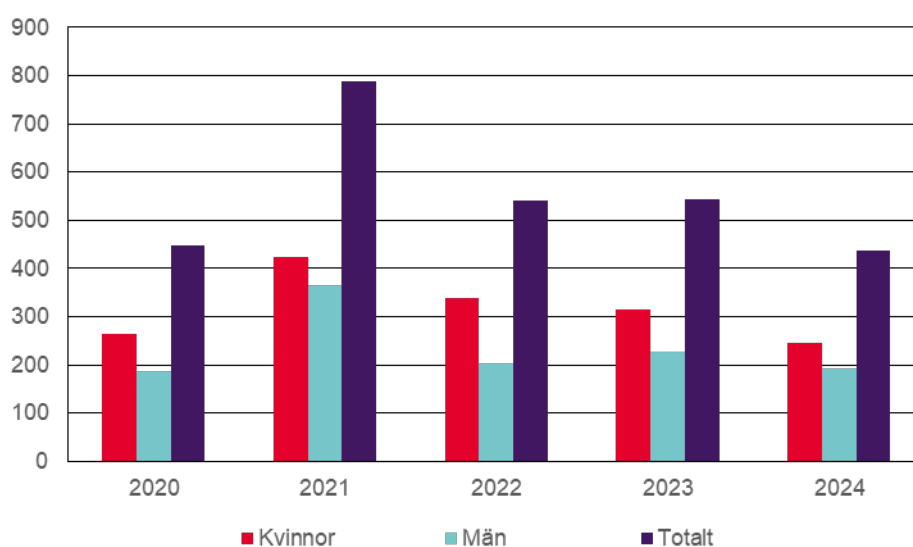
¹⁰⁸ En person kan studera på mer än en nivå. Andelarna överstiger därför 100 tillsammans.

CSN fattar i regel beslut om återkrav per kalenderhalvår. Den som får ett återkrav ska normalt betala tillbaka det omedelbart¹⁰⁹, men den studerande kan få en betalningsplan om det finns skäl för detta. På återkrav av studiestartsstöd utgår ränta från den dag pengarna betalats ut.¹¹⁰

5.4.1 Män får oftare återkrav

Under 2024 var det 440 personer som fick minst ett beslut om återkrav av studiestartsstöd. Det är en minskning med drygt 100 personer från föregående år. Minskningen beror till stor del på att antalet studerande med stödet minskat.

Diagram 5.3 Antal personer som fick återkrav av studiestartsstöd 2020–2024¹
Fördelade efter kön

¹ Uppgifter om återkrav tas fram på ett annat sätt från 2021. Nya siffror är därför inte helt jämförbara med tidigare års uppgifter.

Bland männen var det 17 procent som fick ett återkrav under 2024, medan 8 procent av kvinnorna fick det.

Män återkrävdes på ett högre genomsnittligt belopp än kvinnor. Det genomsnittliga beloppet för män som fick ett återkrav var 19 200 kronor, medan beloppet för kvinnor var 14 100 kronor. Att män har ett högre genomsnittligt återkrävt belopp än kvinnor beror främst på att män i något högre utsträckning får återkrav på grund av efterkontrollerad inkomst. Sådana återkrav brukar vanligtvis bestå av höga belopp. Det genomsnittligt återkrävda beloppet för både kvinnor och män var 16 300 kronor.

¹⁰⁹ I vissa fall får ett beslut om studiestartsstöd ändras så att felaktigt utbetalda belopp dras av från kommande utbetalningar. Redovisningen i det här avsnittet omfattar inte sådana avräkningar.

¹¹⁰ Belopp som redovisas i det här avsnittet inkluderar inte påförd ränta. Den studerande måste även betala en administrativ avgift för återkrav.

Totalt återkrävdes 7 miljoner kronor inom studiestartsstödet under 2024. Störst belopp återkrävdes på grund av efterkontroll av inkomst¹¹¹, följt av återkrav på grund av inkomständring från den studerande.

5.5 Kommuner och medelstillelning

Anslaget för studiestartsstödet var 400 miljoner kronor under 2024, vilket är oförändrat sedan 2022. Totalt betalades 258 miljoner kronor ut till de studerande, varav 240 miljoner kronor i studiestartsstöd och 18 miljoner kronor i tilläggsbidrag. Det var 65 procent av anslaget som betalades ut, vilket är en minskning med 1 procentenhet från föregående år.

Tabell 5.3 Avsatta, utbetalda och använda budgetmedel för studiestartsstöd 2020–2024
Belopp i miljoner kronor, andel i procent

	2020	2021	2022	2023	2024
Avsatt belopp	552	542	400	400	400
Utbetalt belopp	294	420	315	263	258
Använd andel	53	77	79	66	65

Under året var 287 av Sveriges 290 kommuner anmälda till studiestartsstödet. Av de anmälda kommunerna var det 256 kommuner som helt eller delvis nyttjade sina tilldelade medel.

I budgetomfördelningen var det 67 kommuner som fick dela på 3,2 miljoner kronor, då tio kommuner avstod från en del av sitt anslag. Det kan jämföras med att 73 kommuner fick dela på 2,8 miljoner kronor från fem kommuner under 2023. Det innebär att det var färre kommuner som var i behov av mer pengar i omfördelningen 2024 och att fler kommuner kunde lämna ifrån sig pengar jämfört med föregående år.

¹¹¹ Efterkontroll av inkomster sker två år efter inkomståret. Under 2024 avsåg återkraven inkomståret 2022.

6 Omställningsstudiestöd

Under 2024 var det 12 400 personer som fick omställningsstudiestöd utbetalt, vilket är mer än dubbelt så många som föregående år. De flesta av dem studerade på yrkeshögskola, eller på universitet och högskola, och sju av tio var över 40 år. Lånebenägenheten är lägre än för dem som studerar med studiemedel, vilket sannolikt beror på omställningsstudiestödets höga bidragsdel.

Omställningsstudiestöd är ett studiestöd som infördes 2023. Syftet med stödet är att förbättra studieförutsättningarna för personer som är mitt i arbetslivet och etablerade på arbetsmarknaden, så att de kan om- eller vidareutbilda sig. Omställningsstudiestöd får lämnas för en utbildning som kan antas stärka den studerandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov.

För att kunna beviljas omställningsstudiestöd behöver den sökande både vara etablerad på arbetsmarknaden och ha en aktuell förankring på arbetsmarknaden.

Omställningsstudiestöd består av en **bidragsdel** och en valbar **lånedel** och ges längst till och med det kalenderår den studerande fyller 62 respektive 60 år.¹¹² Bidragsdelen är skattepliktig och pensionsgrundande.

Stödet ges för samma utbildningar i Sverige som ger rätt till studiemedel, samt för utbildningar som omställningsorganisationerna köper in. En studerande som är yngre än 40 år kan få omställningsstudiestöd för en utbildning som är maximalt 80 veckor lång. För studerande som är 40 år eller äldre finns det ingen begränsning när det gäller utbildningens längd. Oavsett ålder kan omställningsstudiestöd lämnas i högst 44 veckor på heltid.

Stödet lämnas för heltidsstudier och deltidsstudier som omfattar minst 20 procent av heltid. En utbildning ger rätt till omställningsstudiestöd om den består av motsvarande minst en veckas studier på heltid.

Stödet ska ersätta en del av de inkomster som den studerande förlorar i samband med studier. Omställningsstudiebidraget lämnas för att som mest täcka 80 procent av den årliga inkomsten, upp till inkomster motsvarande 4,5 inkomstbasbelopp per år (342 900 kronor under 2024). Omställningsstudiestödets storlek baseras på den studerandes inkomstbortfall. För att fastställa inkomstbortfallet används den årliga inkomsten i ett beslut om sjukpenninggrundande inkomst (SGI), men utan övre begränsning. Summan av stödmottagarens omställningsstudielån och samlade bidrag efter skatt ska dock inte kunna överstiga tidigare nettoinkomster från arbete.

Förutom omställningsstudiestöd kan vissa anställda, genom sitt kollektivavtal, få ett kompletterande studiestöd. Detta kompletterande bidrag betalas ut av omställningsorganisationen och tas inte upp i den här rapporten.

¹¹² Från och med det år den studerande fyller 61 år kan dock bidragsdelen endast lämnas under ett mindre antal veckor. Inget lån kan lämnas från och med det året.

Lånedelen av omställningsstudiestödet ska täcka mellanskillnaden mellan bidraget (inklusive det kompletterande bidraget) och den tidigare inkomsten, upp till ett visst maxbelopp. Under 2024 kunde en studerande få omställningsstudiebidrag med högst 5 275 kronor per vecka före skatt¹¹³ och lån med högst 3 426 kronor per vecka. Den som får omställningsstudiestöd måste avstå från arbete under samma tid och i samma omfattning som personen studerar med omställningsstudiestöd.

Omställningsstudiestöd lämnas i mån av tillgängliga medel och i den turordning ansökningarna kommer in till CSN. Stödet betalas ut månadsvis i efterskott och först sedan det är visat att den studerande har påbörjat sina studier. En studerande som beviljas omställningsstudiestöd har en månad på sig att begära att få stödet utbetalt, annars går den studerande miste om stödet. Beslutet upphävs då, beviljade medel lämnas tillbaka till potten och kan i stället lämnas till en annan sökande.

I det här kapitlet redovisar vi hur många som fick omställningsstudiestöd utbetalt under 2024. Personer som studerade under 2024 men som på grund av långa handläggningstider inte hann få någon utbetalning under året, ingår därför inte.¹¹⁴

6.1 Antal studerande och utbetalt belopp

Här presenterar vi uppgifter om antal personer som fått omställningsstudiestöd utbetalt under året, fördelat på till exempel ålder, skolform och studietakt. Vi redovisar också uppgifter om utbetalt belopp i form av bidrag och lån.

6.1.1 Antalet personer med stödet har mer än fördubblats

Under 2024 fick 12 400 personer omställningsstudiestöd, vilket är en ökning med 139 procent från föregående år. Att antalet ökade så mycket beror på att många som ansökte om omställningsstudiestöd under 2023 inte fick beslut under kalenderåret. Under 2024 införde CSN ett systemstöd för att hantera ansökningarna. Resurser omfördelades också internt för att frilägga fler studiestödsutredare för handläggning. Sammantaget ledde detta till fler och snabbare beslut.

Av de som fick stödet var 64 procent kvinnor, vilket innebär att andelen kvinnor är något högre inom omställningsstudiestödet än bland studerande med studiemedel. Väldigt få, 1 procent av de med stödet, var utländska medborgare när de skickade in sin ansökan till CSN.

¹¹³ 80 procent av den studerandes inkomster upp till inkomster som motsvarar 4,5 inkomstbasbelopp per år.

¹¹⁴ I CSN:s årsredovisning finns ytterligare information om handläggningsslaget för omställningsstudiestödet. Se CSN. [Årsredovisning 2024](#). 2025.

Tabell 6.1 Antal personer med omställningsstudiestöd och utbetalt belopp under 2024
Fördelat efter halvår för utbetalning, miljoner kronor

	Halvår 1		Halvår 2		Hela året	
	Antal personer	Utbetalt belopp	Antal personer	Utbetalt belopp	Antal personer	Utbetalt belopp
Bidrag	6 780	551,6	8 396	525,2	12 427	1 076,8
Lån	3 300	79,4	3 975	77,7	6 124	157,2
Totalt	6 780	631	8 396	603	12 427	1 234

Under året betalades drygt 1,2 miljarder kronor ut i omställningsstudiestöd, varav över 1 miljard kronor i bidrag och 157 miljoner kronor i lån.¹¹⁵ Det kan jämföras med att totalt 577 miljoner kronor betalades ut under 2023.

Studering med omställningsstudiestöd är äldre än studering med andra stöd

Sju av tio studering med omställningsstudiestöd är 40 år eller äldre. Det gör dem betydligt äldre än studering med studiemedel och studiestartsstöd.¹¹⁶ Omställningsstudiestödet riktar sig till dem som har en långvarig (och aktuell) etablering på arbetsmarknaden, vilket förklarar den förhållandevis höga åldern bland de studering.

Kvinnor med omställningsstudiestöd är äldre än män. Knappt åtta av tio kvinnor var 40 år eller äldre, jämfört med sex av tio bland männen.

Andelen studering med omställningsstudiestöd på deltid har ökat med 9 procentenheter från föregående år, från 34 till 43 procent. Det kan jämföras med att 18 procent av alla studiemedelstagare tog studiemedel på deltid under samma år. Det är vanligare bland kvinnor att ta omställningsstudiestöd på deltid, då 47 procent av kvinnorna har stödet på deltid jämfört med 35 procent av männen.

Vanligast är dock att ta stödet på heltid, något som 67 procent av de studering gjorde under året.¹¹⁷ Andelen heltidsstudering har minskat med 7 procentenheter sedan 2023.

6.1.2 Studering från offentlig sektor överrepresenterade

Anslaget för omställningsstudiestöd är uppdelat i två delar. Den ena delen är avsedd för studering som kommer från en anställning inom privat sektor och den andra delen för studering från offentlig sektor. Fördelningen av medel mellan de två grupperna ska spegla andelen förvärvsarbetande på arbetsmarknaden inom de båda sektorerna. Med denna utgångspunkt är 67 procent av den årliga budgeten tilldelad privat sektor, medan 33 procent är tilldelad den offentliga sektorn.

¹¹⁵ Anslaget för omställningsstudiestödet var 2 836 mnkr, varav 2 576 mnkr skulle betalas ut i bidrag och 260 mnkr skulle gå till pensionsavgifter.

¹¹⁶ Trots att det inte finns någon nedre åldersgräns medför reglerna att stödet i praktiken tidigast kan lämnas från det år den studering fyller 27 år. Den studering ska ha arbetat i genomsnitt minst 16 timmar per vecka under en kalendermånad i minst 8 år under en ramtid om 14 år. Den studering ska också ha arbetat i genomsnitt minst 16 timmar per vecka under en kalendermånad, under minst 12 månader under en ramtid av de senaste 24 månaderna.

¹¹⁷ En person som tar stöd på både heltid och deltid under året förekommer inom båda kategorierna. Därför överstiger andelarna 100 procent.

Andelen som har arbetat inom offentlig sektor var högre bland omställningsstudiestödstagare än bland samtliga förvärvsarbetande, då 42 procent av de som fick stödet under 2024 kom från offentlig sektor. Det beror på att kvinnor, som oftare arbetar inom offentlig sektor, är i klar majoritet bland dem som söker och får omställningsstudiestöd. Bland de med stödet som kom från offentlig sektor var 78 procent kvinnor och 22 procent män. Bland personer från privat sektor var könsfördelningen jämnare, med 54 procent kvinnor och 46 procent män.

6.1.3 Vanligast med studier på yrkeshögskola

De flesta med omställningsstudiestöd, nio av tio studerande, läser på eftergymnasial nivå. Studier på yrkeshögskola är lite vanligare än studier på högskola eller universitet. Män studerar oftare på yrkeshögskola, medan kvinnor oftare studerar på högskola och universitet. Högskolestudier är också vanligast bland dem som är 40 år eller äldre, där kvinnor är i majoritet, medan studier på yrkeshögskola är vanligast bland dem som är yngre än 40 år.

Tabell 6.2 Antal och andel personer med omställningsstudiestöd 2024
Fördelade efter kön och skolform¹

	Kvinnor		Män		Samtliga	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Yrkeshögskola	2 970	37	2 521	57	5 491	44
Universitet och högskola	3 951	49	1 301	29	5 252	42
Komvux	683	9	477	11	1 160	9
Folkhögskola	339	4	92	2	431	3
Övriga skolformer²	133	2	86	2	219	2
Samtliga skolformer	7 982		4 445		12 427	

¹ En person kan förekomma inom flera skolformer.

² Hit räknas konst- och kulturutbildningar, eftergymnasiala utbildningar som inte ingår i de andra skolformerna, utbildningar som omställningsorganisationerna har köpt åt de studerande samt studerande där uppgifter om skolform saknas. De som saknar skolform har angett sin utbildning manuellt i ansökan och då saknas koppling till CSN:s utbildningsregister.

En förklaring till skillnaden är att studerande under 40 år inte kan få omställningsstudiestöd för en utbildning som vid heltidsstudier är längre än 80 veckor. Utbildningar vid yrkeshögskolan är ofta just 80 veckor eller kortare och det är sannolikt därför den skolformen är överrepresenterad bland yngre studerande med omställningsstudiestöd.

Det vanligaste programmet bland de med omställningsstudiestöd under 2024 är magister- eller mastersprogram (oavsett inriktning). Det näst vanligaste är sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeprogrammet, följt av utbildning till specialpedagog/speciallärare samt medicinsk sekreterare eller vårdadministratör.¹¹⁸

¹¹⁸ Uppgifterna är framtagna utifrån den systematik som CSN använder för att kategorisera utbildningar. I sammanställningen av de vanligaste utbildningarna ingår inte fristående kurser eller kurser och utbildningar på gymnasienivå.

6.2 Lån och inkomster

Här redovisar vi andelen med omställningsstudielån under året, utifrån bland annat ålder och skolform. Vi tittar också närmare på tidigare inkomster, som påverkar nivån på omställningsstudiestödet, och hur stor andel av de med stödet som får det högsta bidragsbeloppet.

6.2.1 Nästan hälften av de studerande tog lån

Under 2024 var det 49 procent, 6 100 personer, av de med stödet som tog omställningsstudielån. Det är en minskning med 3 procentenheter jämfört med den andel som tog lån under 2023. Att andelen med lån minskade kan bero på att den andel som fick stödet på deltid ökade. De är generellt mindre benägna att ta lån då de ofta arbetar vid sidan av studierna.

Lånebenägenheten, det vill säga andelen av stödtagarna som tar lån, var lägre bland kvinnor än bland män. Det var 44 procent av kvinnorna som tog lån och 59 procent av männen. Det innebär att lånebenägenheten är fortsatt högre än vad som förväntades när stödet infördes.¹¹⁹ I jämförelse med studerande med studiemedel har studerande med omställningsstudiestöd dock en lägre lånebenägenhet.¹²⁰ Det beror rimligen på omställningsstudiebidragets relativt höga nivå och på möjligheterna att parallellt få ett kollektivavtalat kompletterande studiestöd från sin omställningsorganisation.

Lånebenägenheten bland äldre är lägre än bland yngre inom omställningsstudiestödet. Detta trots att det inte finns några avtrappningsbestämmelser inom omställningsstudiestödet, som det gör inom studiemedel¹²¹. Däremot kan man inte få omställningsstudielån efter att man fyllt 60 år.

Av de som är 50 år eller äldre tog 38 procent lån, jämfört med 54 procent av de som är yngre än 50 år. En förklaring kan vara att lånets återbetalningstid blir kortare för äldre studerande och att de därför är försiktigare med sitt låntagande.¹²² Äldre studerande som får omställningsstudiestöd har också ofta studieskulder sedan tidigare som man redan betalar av på, och vill därför inte öka sin skuld ytterligare.

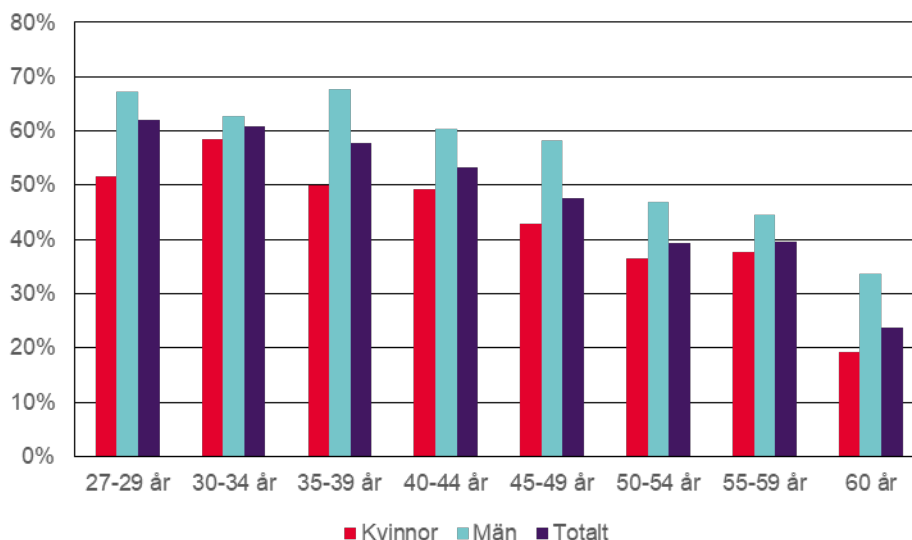
¹¹⁹ Lånebenägenheten uppskattades i promemorian *Omställningsstudiestöd - för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden* till att kunna ligga på 35 procent av stödtagarna (Ds 2021:18).

¹²⁰ Lånebenägenheten var 75 procent bland studerande med studiemedel.

¹²¹ Inom studiemedelsystemet trappas rätten att få lån av från och med 51 års ålder och upphör helt vid 60 års ålder.

¹²² Lånet återbetalas på samma sätt som ett vanligt studielån och det lån som tas läggs samman med en eventuell skuld av annuitetslån som tagits från och med 2022. Detta innebär att annuitetslånets trygghetsregler gäller även för den som tar omställningsstudielån.

Diagram 6.1 Lånebenägenhet bland personer med omställningsstudiestöd 2024
Fördelat efter åldersgrupp och kön, andelar i procent

Män har i alla åldersgrupper större benägenhet än kvinnor att ta lån. Störst skillnad mellan könen ser vi i åldersgruppen 35–39 år, där 50 procent av kvinnorna och 68 procent av männen tog lån.

Många yrkeshögskolestuderande tar lån

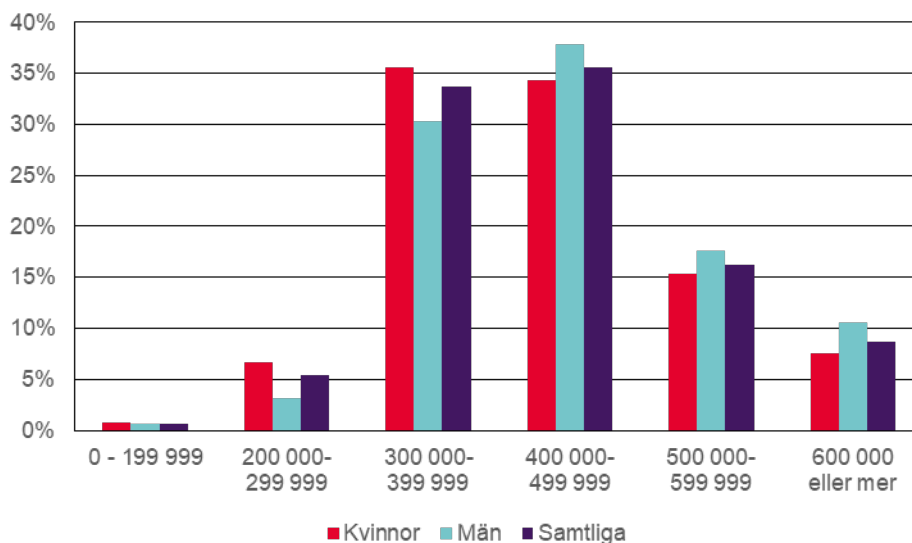
Benägenheten att låna var klart högst bland de som studerade vid yrkeshögskola. Av dem var det 57 procent som tog lån. Det gör också att lånebenägenheten är högre på eftergymnasial nivå, där 50 procent tar lån, än på gymnasienivå där 44 procent tar lån.

Ett skäl till den förhållandevis höga lånebenägenheten inom yrkeshögskolan är att andelen män och andelen yngre studerande är högre där än inom övriga skolformer. Män och yngre tar i regel oftare lån än kvinnor och äldre.

6.2.2 Åtta av tio får det högsta bidragsbeloppet

Majoriteten, 84 procent, av de som fick stödet under 2024 hade en årlig inkomst på minst 342 900 kronor innan studierna. De kunde därför få omställningsstudiestöd med det högsta bidragsbeloppet, inom den takt de valt att ta stödet. Bland kvinnor var andelen med det högsta bidragsbeloppet 81 procent och bland män 88 procent.

Diagram 6.2 Årlig inkomst bland personer med omställningsstudiestöd 2024
Fördelade efter kön, belopp i kronor, andelar i procent

Den genomsnittliga årliga inkomsten för de med omställningsstudiestöd under 2024 var 443 700 kronor. Kvinnor hade i genomsnitt en lägre inkomst än män. Den genomsnittliga inkomsten för kvinnor var 434 000 kronor och medianinkomsten var 414 200 kronor, medan männen hade en genomsnittlig inkomst på 460 000 kronor och en medianinkomst på 435 500 kronor.

Äldre studerande hade i genomsnitt en högre årlig inkomst än yngre studerande och de som studerade med stödet på universitet och högskola hade högre inkomster än studerande inom övriga skolformer.

6.3 Återkrav

Under 2024 fick 191 personer återkrav av omställningsstudiestöd och sammanlagt återkrävdes 3,9 miljoner kronor. Det motsvarar omkring 20 400 kronor per person. Det genomsnittligt återkrävda beloppet var lägre bland kvinnor, 19 700 kronor, än bland män, 22 200 kronor.

Den vanligaste orsaken till återkrav är att den studerande arbetat i högre omfattning än vad studiernas omfattning medger.¹²³

Den som får ett återkrav ska normalt betala tillbaka det omedelbart, men den studerande kan få en betalningsplan om det finns skäl för det. På återkrav av omställningsstudiestöd utgår ränta från den dag pengarna betalats ut. I vissa fall kan CSN också dra av det felaktigt utbetalda beloppet på kommande utbetalningar.¹²⁴

¹²³ CSN. *Erfarenheter av omställningsstudiestöd – Slutredovisning av ett regeringsuppdrag*, 2025.

¹²⁴ Personer med avräkning och de avräknade beloppen ingår inte i det här avsnittet. Belopp som redovisas i det här avsnittet inkluderar inte påförd ränta eller administrativa avgifter.

7 Återbetalning

Antalet personer som har en studieskuld fortsätter att öka. Den genomsnittliga studieskulden bland nya återbetalare har ökat kraftigt de senaste två åren och är nu 221 600 kronor. Återbetalningsgraden minskar marginellt totalt sett, men bland låntagare bosatta utomlands ökar den. Samtidigt ökar de förtida inbetalningarna relativt mycket, efter att ha legat på en ganska stabil nivå i flera år.

7.1 Återbetalningsregler

Studiestödet ska bidra till ett högt deltagande i utbildning. Samtidigt slår målen för studiestödet fast att det ska ha en god effekt på samhällsekonomin över tid. För att målen ska uppnås är det alltså även viktigt att den del av studiestödet som utgörs av lån återbetalas. I detta kapitel behandlas återbetalning av lån och återkrav.¹²⁵

7.1.1 Lånetyper

CSN administrerar återbetalningen av fyra typer av lån för studier:

- Studiemedel, lån utbetalda före den 1 januari 1989
- Studielån, lån utbetalda mellan den 1 januari 1989 och den 30 juni 2001
- Annuitetslån utbetalda mellan den 1 juli 2001 och den 31 december 2021
- Annuitetslån utbetalda från och med den 1 januari 2022

Lånetyper studiemedel, som lämnades före 1989, är ett annuitetsliknande lån. Lånet skulle normalt ha betalats tillbaka före 50 års ålder.

Lånetyper studielån, som lämnades mellan 1989 och 2001, har en inkomstbaserad återbetalning. Det innebär att låntagaren betalar tillbaka 4 procent av inkomsten enligt det senaste beslutet om slutlig skatt.

Lånetyper annuitetslån lämnas sedan 1 juli 2001 och lånet är konstruerat ungefär som ett vanligt annuitetslån. Skillnaden är att den årliga återbetalningen är något större i slutet än i början av återbetalningstiden. På lånet läggs ränta från den dag som CSN betalar ut lånet. Återbetalningstiden beror på skuldens storlek och låntagarens ålder, men är maximalt 25 år.

Från och med den 1 januari 2022 betalas en ny typ av annuitetslån ut. Denna lånetyp infördes för att åldersgränsen för tilldelning av lån höjdes. I och med det höjdes också åldersgränserna för beräkning av årsbelopp och avskrivning.¹²⁶

¹²⁵ Med lån avses de lån som framgår av 7.1.1 samt uppsagda lån inom dessa lånetyper. Lån enligt studiehjälpsreglementet (beviljade 1964–1973) ingår ej, inte heller lån som i sin helhet omfattas av skuldsanering. Ränta och administrativa avgifter ingår i de belopp som anges om inte annat framgår.

¹²⁶ Proposition 2020/21:122. [Bättre studiestöd högre upp i åldrarna.](#)

Räntan för de två typerna av annuitetslån och för lånetypen studielån var 1,23 procent under 2024.

Samtliga lånetyper kan sägas upp till omedelbar betalning i de fall där låntagaren inte betalar på sitt lån, trots påminnelser och krav. Uppsagda lån redovisas tillsammans med ordinarie lån inom respektive lånetyp, i de fall det är relevant.

7.1.2 Trygghetsregler för nedsättning och avskrivning av lån

Inom samtliga lånetyper finns det trygghetsregler som gör det möjligt för låntagaren att få den årliga återbetalningen nedsatt till ett lägre belopp. Den som är återbetalningsskyldig för sitt lån kan få nedsättning av årsbeloppet om hen på nytt studerar med studiemedel eller studiestartsstöd. Grundutbildning med värnplikt längre än 60 dagar, enligt lagen om totalförsvarsplikt, eller deltagande i en utbildning till reserv- eller yrkesofficer, ger också rätt till nedsättning.

Låntagare med låga inkomster har möjlighet att ansöka om och få nedsättning med hänsyn till sin inkomst. För låntagare med annuitetslån kan till exempel årsbeloppet sättas ned till 5 eller 7 procent av den beräknade inkomsten, beroende på låntagarens ålder.¹²⁷ Den som vid en beräkning av inkomsten på detta sätt får ett årsbelopp som understiger det tidigare årsbeloppet med minst 1 719 kronor¹²⁸ kan beviljas nedsättning med hänsyn till sin inkomst. En efterkontroll av inkomsten sker gentemot taxeringen för året. Det är även möjligt att få betala ett lägre årsbelopp om det finns synnerliga skäl, exempelvis om låntagaren regelbundet får försörjningsstöd.

I vissa fall kan en studieskuld skrivas av helt eller delvis, på grund av exempelvis ålder eller dödsfall. En avskrivning kan även göras om det finns synnerliga skäl. Denna prövning är mycket restriktiv.

7.2 Låntagare och fordran

I de kommande avsnitten presenterar vi först utvecklingen av antalet personer som har en studieskuld. Därefter presenterar vi storleken på fordran för lån, det vill säga hur stora de samlade studieskulderna är. Vi redogör även för låntagarnas genomsnittliga skuldsättning.

7.2.1 Antalet låntagare fortsätter att öka

Den 31 december 2024 fanns det 1 791 200 låntagare med en studieskuld.¹²⁹ Det är en rekordhög siffra. Antalet låntagare med en studieskuld ökar varje år och de senaste åren har ökningen varit 2 procent per år.

Av alla låntagare var 58 procent kvinnor och 42 procent män. Andelen kvinnor var högst inom lånetypen studielån, där 59 procent var kvinnor och 41 procent var män.

¹²⁷ Till och med det år låntagaren fyller 49 år kan årsbeloppet sättas ned till 5 procent av inkomsten. Från och med det år låntagaren fyller 50 år kan årsbeloppet sättas ned till 7 procent av inkomsten, i beräkningsunderlaget tas även hänsyn till del av eventuell förmögenhet.

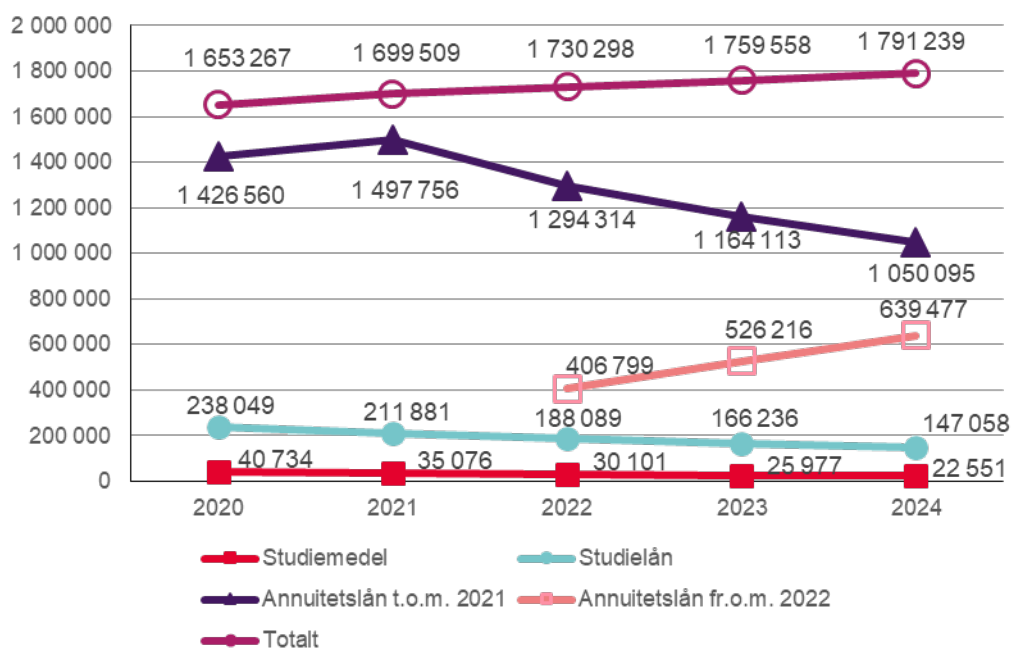
¹²⁸ 3 procent av prisbasbeloppet för 2024.

¹²⁹ Personer vars hela skuld omfattas av skuldsanering ingår inte i statistiken.

Andelen kvinnor var lägst inom lånetypen studiemedel, där 52 procent av låntagarna var kvinnor och 48 procent var män.

Vid utgången av 2024 var det totala antalet lån 1 859 200 stycken. För de äldsta lånetyperna har antalet lån minskat under lång tid. Eftersom ett nytt annuitetslån betalas ut från och med 1 januari 2022 minskar nu även antalet låntagare som har det första annuitetslånet, och enbart det nya annuitetslånet ökar i antal. CSN har informerat blivande återbetalare som har två lån om att de kan slå ihop dessa, vilket många också gjort. Det har bidragit till att det totala antalet lån minskat under året.

Diagram 7.1 Antal personer med studieskuld, 2020–2024
Fördelat efter lånetyp och totalt¹, per den 31 december

¹ Personer med flera lånetyper räknas bara en gång. Nettoräknat antal.

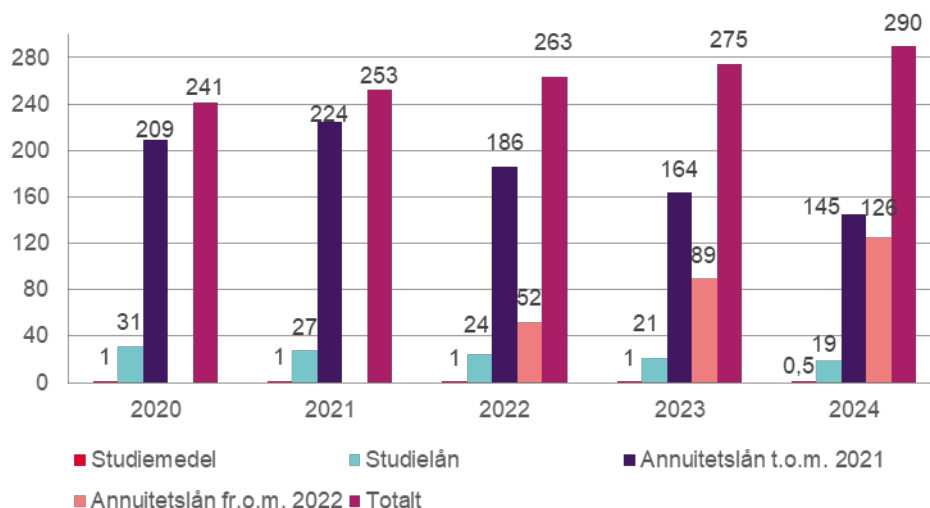
De flesta låntagare har bara en lånetyp. Antalet låntagare med flera olika lånetyper har minskat under lång tid, i takt med att de två äldsta lånetyperna successivt har fasats ut. Men under 2022 ökade antalet låntagare med mer än en lånetyp kraftigt till följd av införandet av ytterligare en lånetyp, för att därefter åter minska.

Vid ingången av 2025 hade 96 procent av låntagarna endast en lånetyp. Ungefär 66 400 personer hade två lånetyper, vilket är en kraftig minskning jämfört med 2024. Att antalet minskat beror på att många låntagare med dubbla lån valt att slå ihop sina lån till ett lån. Den vanligaste kombinationen var tidigare lånetyperna annuitetslån och studielån, men sedan 2022 är det vanligare att låntagare har en kombination av de båda annuitetslånen. Antalet låntagare med tre lånetyper uppgick till knappt 800 personer och enstaka personer hade alla fyra lånetyperna. Att ha flera lån som ska betalas samtidigt ökar risken för betalningsproblem.

7.2.2 Fordran på lån ökar

Den utestående fordran var 290,4 miljarder kronor för de fyra låntyperna den 31 december 2024, inklusive uppsagda lån och avgifter.¹³⁰ Kvinnors andel av den totala fordran för lån är 59 procent.

Diagram 7.2 Utestående fordran av lån för studier, 2020–2024
Fördelat efter låntyp, per den 31 december, miljarder kronor

Den totala fordran ökade med 15,5 miljarder kronor under 2024. Det är en ökning med 6 procent från föregående år.

Den främsta orsaken till att fordran ökar är att utbetalningarna av lån är större än inbetalningarna. Under 2024 betalade CSN ut 28,1 miljarder kronor i form av lån medan inbetalningarna av lån var 15,8 miljarder kronor.

Jämfört med utgången av 2023 har den utestående fordran för avgifter inom de olika låntyperna¹³¹ ökat med 3 procent till 2,1 miljarder kronor. Att fordran för avgifter ökar beror på att många av de som debiteras påminnelseavgifter¹³² redan har betalningssvårigheter. Därför ligger påminnelseavgifterna ofta obetalda under en lång tid.

Låntagarnas ålder skiljer sig åt mellan de olika låntyperna. Låntagarna med studiemedel är äldst, medan låntagarna med de två annuitetslånen är yngst. Åldersskillnaderna innebär även att låntagarnas inkomster och utgifter varierar. Detta gör det svårt att jämföra låntyperna, exempelvis när det gäller debiterade och inbetalda belopp, reserveringar för låneförluster och andelen låntagare som beviljas nedsättning.

¹³⁰ Den totala utestående lånefordran var 290,9 miljarder kronor när även studielån enligt studiehjälpsreglementet (beviljade 1964–1973) samt belopp som lyfts ut från ordinarie lån i samband med skuldsanering inkluderas.

¹³¹ Inklusive uppsagda lån.

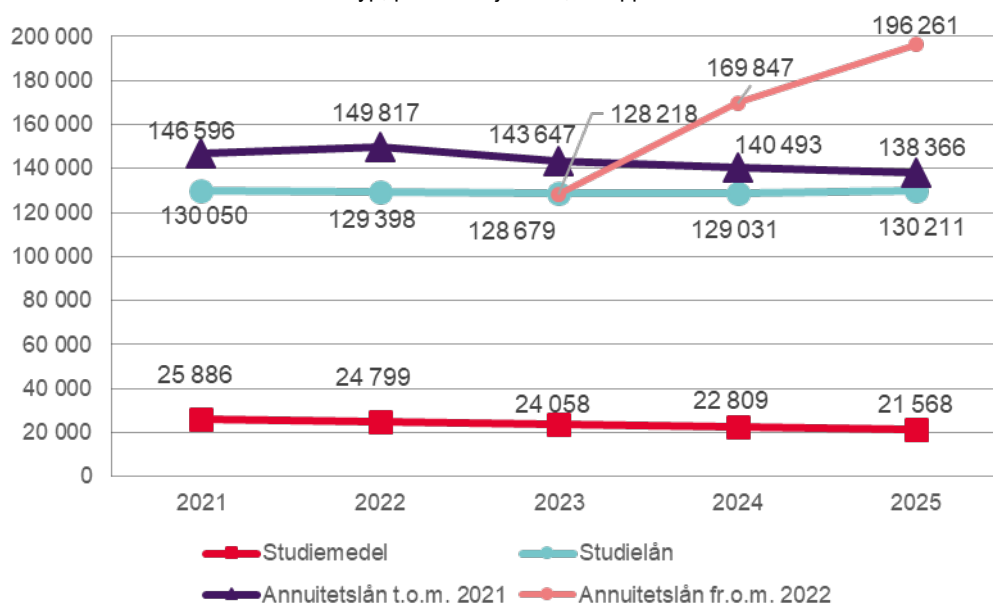
¹³² Vid utebliven eller försenad betalning skickar CSN en påminnelse till låntagaren. Påminnelseavgiften är 450 kronor för varje påminnelse.

7.2.3 Den genomsnittliga skulden ökar

Den 1 januari 2025 var den genomsnittliga studieskulden för alla låntagare 162 100 kronor. Den genomsnittliga skulden har ökat med 7 procent på två år, vilket är en något större ökning än vanligt.

Den genomsnittliga studieskulden skiljer sig kraftigt mellan lånetyperna. Den främsta orsaken till skillnaderna är att låntagare med lånetyperna studiemedel och studielån är äldre än låntagare med annuitetslån. De allra flesta med de båda äldre lånetyperna har lämnat studierna bakom sig och betalar i stället av på sina studieskulder.

Diagram 7.3 Genomsnittlig ingående studieskuld, 2021–2025
Fördelat efter lånetyp, per den 1 januari, belopp i kronor

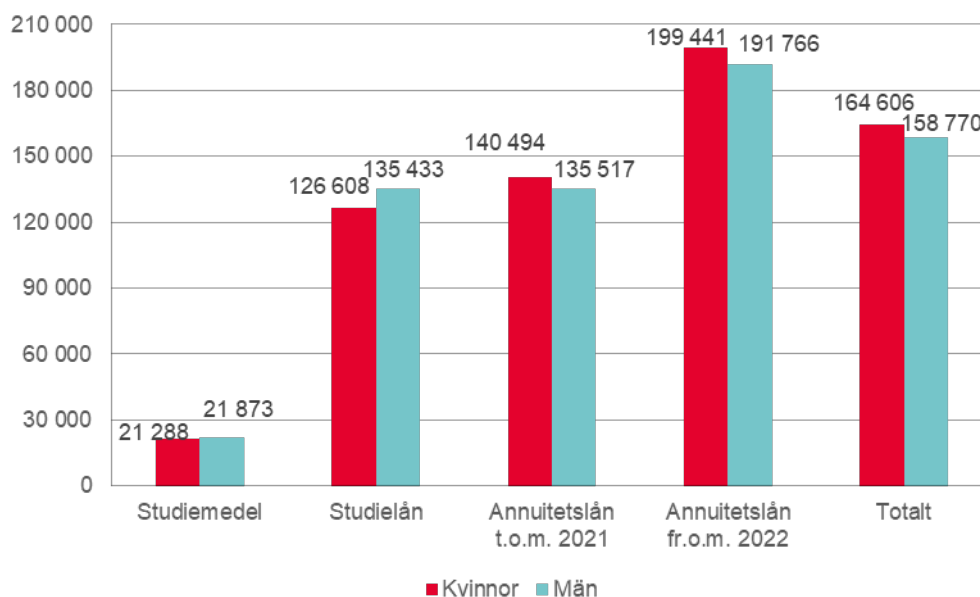

Den genomsnittliga skulden är högst för det nya annuitetslånet. För denna lånetyp var den genomsnittliga skulden 196 300 kronor vid ingången av 2025. Den genomsnittliga skulden beror både på hur mycket de studerande lånar och på hur mycket de betalar på sina lån. Den genomsnittliga skulden för låntagare med annuitetslån utbetalda till och med år 2021 fortsatte minska under 2024, till följd av att lånetypen inte längre betalas ut, och uppgick till 138 400 kronor vid ingången av 2025.

Skuldsättningen inom de båda annuitetslånen är svår att värdera i nuläget. Det beror på att en del låntagare har fört över hela sin tidigare studieskuld till det nya annuitetslånet, att en del har skuld i båda annuitetslånen, och att vissa precis har börjat studera och därför enbart har skuld i det senaste annuitetslånet. På några års sikt kommer skuldsättningen dock att bli mer stabil inom respektive lånetyp. För att ge en tydligare bild av hur mycket de studerande lånar under sin studietid redovisar vi studieskulderna vid återbetalningens början i avsnitt 7.2.4 nedan.

Genomsnittsskulden minskade för den äldsta lånetypen, studiemedel, medan den ökade marginellt för lånetypen studielån. Ökningen beror bland annat på den höjda räntan.

Diagram 7.4 Genomsnittlig skuld, 1 januari 2025
Fördelat efter kön, lånetyp och totalt¹, belopp i kronor

¹ Kategorin inkluderar även låntagare med mer än ett lån.

Kvinnor har högre genomsnittlig skuld inom annuitetslånen än män. Det beror på att kvinnor i genomsnitt tar lån under något längre tid än män. Den genomsnittliga skulden för annuitetslån utbetalda till och med 2021 var 140 500 kronor för kvinnor och 135 500 kronor för män vid ingången av 2024. Inom det nya annuitetslånet var den genomsnittliga skulden 199 400 kronor för kvinnor och 191 800 kronor för män.

Inom lånetyperna studielån och studiemedel har män högre genomsnittlig skuld än kvinnor. Detta beror på att lånetyperna är på väg att fasas ut och på att många låntagare med lägre kvarvarande skulder slutreglerar sina lån. Allt eftersom låntagare slutreglerar sina skulder utgörs de kvarvarande låntagarna i allt högre utsträckning av låntagare som inte betalar enligt betalningsplan. Männen är överrepresenterade bland dessa.

7.2.4 Hur stor studieskuld har nya återbetalare?

För att ge en bild av studieskulden vid studiernas slut redovisar vi här studieskuld för nya återbetalare.¹³³ En låntagare blir återbetalningsskyldig vid ett årsskifte som tidigast inträffar sex månader efter den senaste perioden med studiestöd. Vissa som blir återbetalningsskyldiga fortsätter studera, men de flesta har studerat färdigt.¹³⁴

Det var 100 700 låntagare som blev återbetalningsskyldiga den 1 januari 2025. Uppgiften inkluderar för första gången personer som har studerat med omställningsstudiestödets lånedel.

¹³³ Studieskuld avser total studieskuld och inkluderar både nuvarande samt äldre lånetyper. En ny återbetalare definieras som en person som blev återbetalningsskyldig på något studielån under ett år och som inte var återbetalningsskyldig på något lån under föregående år.

¹³⁴ CSN. [Vilka återgår till studier? 2021](#).

Till skillnad från de flesta andra avsnitten används här huvudsaklig utbildningsnivå. Med det menas utbildningsnivån där den nya återbetalaren har använt flest veckor med studiemedel.

Studieskulderna bland nya återbetalare ökar kraftigt

De som blev återbetalningsskyldiga under 2025 hade en genomsnittlig studieskuld på 221 600 kronor. Studieskulden har ökat med 19 900 kronor jämfört med de som blev återbetalningsskyldiga under 2024, eller med 49 800 kronor jämfört med de som blev återbetalningsskyldiga under 2023.

Studieskulderna har ökat under lång tid. Det är normalt eftersom lånebeloppen är knutna till prisbasbeloppet och följer prisutvecklingen i samhället.¹³⁵ Studieskulderna har dock ökat betydligt mer än lånebeloppen under de senaste åren. Det förklaras framförallt av studietiden och av lånen under studietiden. Många som blev återbetalningsskyldiga under 2025 eller 2024 har studerat under en period med relativt hög arbetslöshet och inflation. Det har bidragit till en längre studietid¹³⁶ och till mer lån under studietiden.¹³⁷ Studieskuldernas utveckling under de senaste åren förklaras även av att fler har studerat på eftergymnasial nivå, där den genomsnittliga studieskulden är som högst.

Kvinnorna hade en genomsnittlig studieskuld på 226 400 kronor, och männen hade en genomsnittlig studieskuld på 214 700 kronor. Skillnaden kan till stor del förklaras av att kvinnorna studerar under längre tid än männen.¹³⁸

Studieskulden ökar framförallt på eftergymnasial nivå

De som har studerat på eftergymnasial nivå utomlands hade en genomsnittlig studieskuld på 396 700 kronor. Det kan jämföras med att de som har studerat på eftergymnasial nivå i Sverige hade en genomsnittlig studieskuld på 246 600 kronor. Den stora skillnaden beror på att de som studerar utomlands använder fler veckor med studiemedel än de som studerar i Sverige. De tar också oftare merkostnadslån, för att täcka undervisningsavgifter med mera, utöver grundlån.

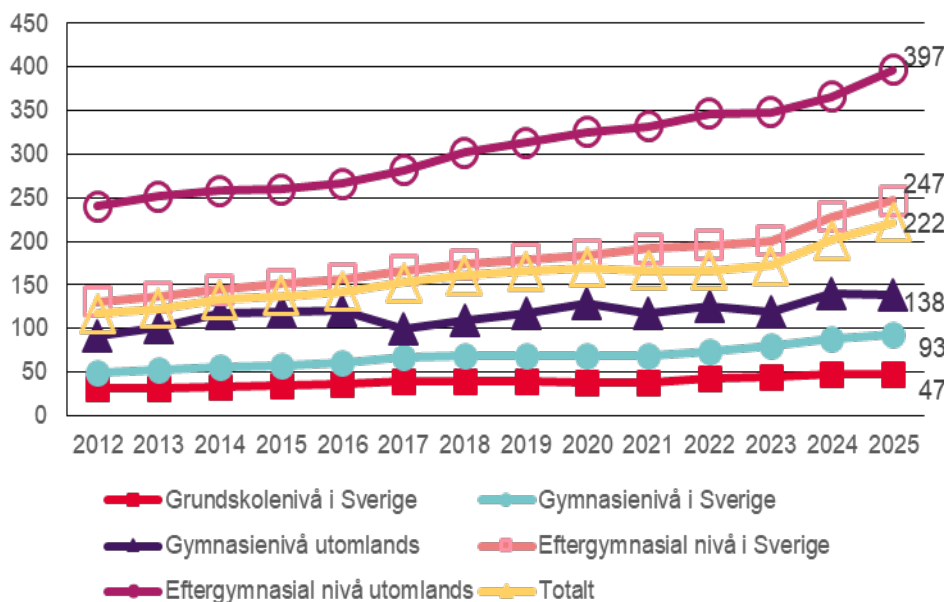
¹³⁵ Lånebeloppen, som andel av prisbasbeloppet, har även höjts flera gånger.

¹³⁶ UKÄ har till exempel visat att kvarvaron i högskolan ökar under perioder med en osäker arbetsmarknad. Se UKÄ:s [Kvarvaron i högskolan ökar i kristider](#) (2023) för mer information.

¹³⁷ Under pandemin använde till exempel fler studerande kompletterande tilläggs lån. Det tyder på att studerande behöver ett starkt studiestöd när möjligheter till extraarbete minskar och när priser ökar. Tilläggslånet höjdes även tillfälligt under pandemin. Se [Åtgärder inom studiestödet med anledning av covid-19-pandemin](#) för mer information om detta.

¹³⁸ Se avsnitt 4.4 för mer information om detta.

Diagram 7.5 Genomsnittlig skuld för låntagare som blev återbetalningsskyldiga den 1 januari 2012–2025¹
Fördelat efter huvudsaklig utbildningsnivå² och studieplats³. Tusen kronor

¹ Uppgifterna för 2025 avser låntagare som har studerat med studiemedel eller med studiemedel och omställningsstudiestöd. De två grupperna utgör den absoluta merparten av alla nya återbetalare under det året.

² Det är vanligt att ha studiemedel för studier på flera utbildningsnivåer, och med huvudsaklig utbildningsnivå menas utbildningsnivån som personen har använt flest studiemedelsveckor på.

³ Under Sverige förekommer personer som enbart studerat i Sverige. Under utomlands förekommer personer som enbart studerat utomlands och personer som studerat både i Sverige och utomlands.

Studieskulden ökade mest bland dem som har studerat på eftergymnasial nivå. Skulden ökade med 18 800 kronor bland dem som har studerat på nivån i Sverige och med 31 000 kronor bland dem som har studerat på nivån utomlands. En förklaring till skuldökningarna är att studerande på eftergymnasial nivå har använt fler veckor med studiemedel än de som blev återbetalningsskyldiga tidigare.

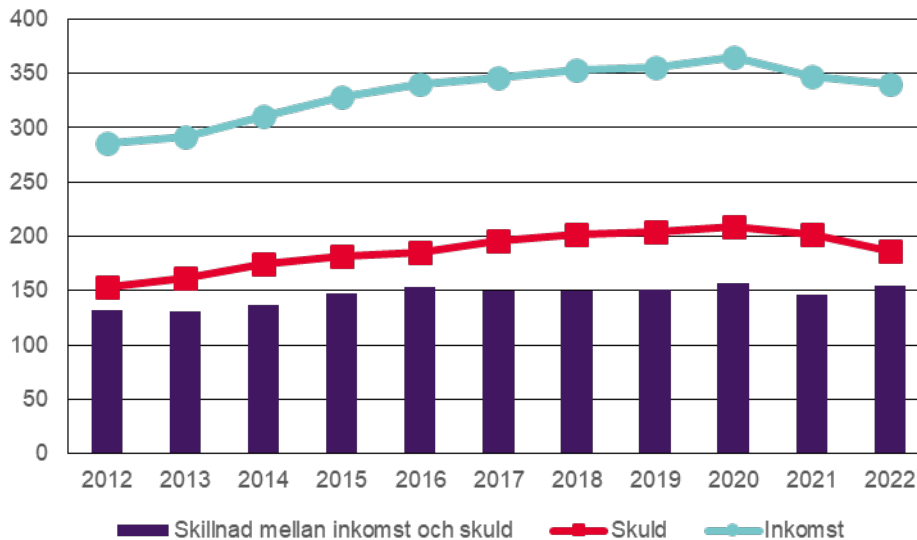
Studieskulden är lägre bland dem som studerar på grundskolenivå eller gymnasienivå än bland dem som studerar på eftergymnasial nivå. Det beror på att utbildningstiden är kortare på dessa nivåer och på att färre tar tilläggsån eller merkostnadsån. Det högre bidraget, som framförallt lämnas för studier på grundskolenivå och gymnasienivå, bidrar också till att hålla skuldsättningen nere.

Även inkomsten ökar

En stor studieskuld kan vara svår att betala tillbaka. En stor studieskuld kan dessutom avhålla vissa från att börja studera. Det är därför viktigt att inkomsten efter studierna utvecklas på ett liknande sätt som studieskulden. För att undersöka om så är fallet redovisar vi här studieskuld och inkomst för nya återbetalare bosatta i Sverige.

Diagram 7.6 Genomsnittlig skuld, inkomst¹ och skillnad för låntagare som är bosatta i Sverige²

Fördelat efter året de blev återbetalningsskyldiga. Tusen kronor

¹ Inkomst avser inkomst under året som följer på det angivna året. Anledningen till detta är att det kan ta tid att hitta ett arbete och att vissa fortsätter studera efter att de blir återbetalningsskyldiga. Beloppen har justerats för att ta hänsyn till prisutvecklingen i samhället och beloppen uttrycks i 2024 års penningvärde. Beloppen har justerats med hjälp av KPI (1980 = 100) fastställda tal.

² Diagrammet avser de som var bosatta i Sverige och som hade en skuld den 1 januari året efter att de blev återbetalningsskyldiga. Anledningen till detta är att inkomststopp ofta saknas för utlandsbosatta och för personer som slutbetalar sin skuld samma år som de blir återbetalningsskyldiga.

Realinkomst och realskuld har utvecklats på ett likande sätt under flera år. Inkomsterna har till och med ökat lite mer än studieskulden. Det är positivt för individen och för studiestödssystemet. Det bör, till exempel, innebära att förutsättningarna för att återbetala studieskulder fortfarande är relativt goda.

7.3 Debitering och inbetalning

Varje år debiteras de låntagare som är återbetalningsskyldiga ett så kallat årsbelopp som de ska betala under året. I kommande avsnitt redogör vi för antalet återbetalningsskyldiga låntagare, årsbeloppen som de ska betala, samt hur mycket låntagarna betalar in.

7.3.1 Återbetalningsskyldiga låntagare

En låntagare blir återbetalningsskyldig vid det årsskifte som inträffar tidigast sex månader efter den senaste perioden med studiestöd.

Den 1 januari 2024 var det 1 493 600 låntagare som var återbetalningsskyldiga. Det motsvarar 85 procent av alla låntagare. Antalet återbetalningsskyldiga låntagare ökar med 1–3 procent varje år.

7.3.2 Totalt debiterade årsbelopp

CSN debiterade låntagarna 16,8 miljarder kronor i årsbelopp för betalningsåret 2024. Efter ändringar under året var årsbeloppen som slutligen debiterades vid utgången av 2024 totalt 14,9 miljarder kronor. Det innebär att det debiterade beloppet minskade med 11 procent under året. Den främsta orsaken till att ett årsbelopp ändras är nedsättning (se avsnitt 7.4).

7.3.3 Högst genomsnittligt årsbelopp inom lånetypen studielån

Det genomsnittliga årsbeloppet är högst inom lånetypen studielån, 13 000 kronor. Det beror på att årsbeloppet inom studielån utgör 4 procent av den senast taxerade inkomsten. Årsbeloppet återspeglar därmed inkomstnivån bland låntagare med den lånetypen.

Hälften av alla återbetalningsskyldiga med det äldre annuitetslånet, och två av tre med det nya annuitetslånet, debiterades ett årsbelopp inom intervallet 8 000–8 999 kronor för år 2024. Det beror bland annat på att nya återbetalningsskyldiga låntagare vars återbetalningstid beräknas till mindre än 25 år debiteras ett årsbelopp som är 15 procent av prisbasbeloppet. Detta motsvarade 8 595 kronor under 2024. Det genomsnittliga årsbeloppet låg på 10 800 kronor för låntagare med det äldre annuitetslånet och 10 100 kronor för låntagare med det nya annuitetslånet.

Bland återbetalningsskyldiga med lånetypen studiemedel är årsbeloppen generellt lägre. Under 2024 var det genomsnittliga årsbeloppet för denna lånetyp 3 600 kronor.

Tabell 7.1 Genomsnittligt ursprungligt årsbelopp 2024
Kronor, fördelat efter kön och lånetyp

	Kvinnor	Män	Totalt
Studiemedel	4 308	2 845	3 639
Studielån	13 412	12 501	13 046
Annuitetslån t.o.m. 2021	10 936	10 711	10 840
Annuitetslån fr.o.m. 2022	10 178	9 972	10 090

Kvinnor har högre genomsnittligt årsbelopp än män inom alla fyra lånetyper. Skillnaden mellan kvinnors och mäns årsbelopp är störst inom lånetypen studiemedel, där män har ett betydligt lägre genomsnittligt årsbelopp. Det kan bero på att mäns skuld i högre utsträckning redan är debiterad i form av tidigare årsbelopp, som är obetalda. Det beror i sin tur på att män med denna lånetyp betalar sina årsbelopp i betydligt lägre grad än kvinnor. Skillnaden mellan kvinnor och mäns årsbelopp är minst inom annuitetslånen.

7.3.4 Det inbetalda beloppet ökar

Det gjordes inbetalningar på 15,9 miljarder kronor¹³⁹ för lånetyperna studiemedel, studielån och de båda annuitetslånen under 2024. Det är en ökning med 1,1 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Över tid har det inbetalda beloppet för annuitetslånen ökat, medan det har minskat för lånetyperna studielån och studiemedel. Det beror på att antalet återbetalnings-skyldiga låntagare med annuitetslån har ökat. Inom lånetyperna studielån och studiemedel blir låntagarna färre i takt med att lånen slutregleras.

För det nya annuitetslånet betalades det in 2,1 miljarder kronor under året och för det äldre annuitetslånet var inbetalningarna 11,5 miljarder kronor under samma period. Motsvarande siffra för studielånet var 2,2 miljarder kronor. För lånetypen studiemedel betalades det in 68 miljoner kronor under 2024.

Återbetalningsgraden minskar marginellt

Totalt betalade låntagarna in 92,3 procent av det debiterade årsbeloppet under 2024, jämfört med 92,4 procent året innan. Den så kallade återbetalningsgraden har nu minskat något två år i rad, efter en längre tids ökning.

Det är stora skillnader mellan i vilken utsträckning bosatta i Sverige och bosatta utomlands betalar det debiterade årsbeloppet. Under betalningsåret 2024 var betalningsgraden 94,1 procent bland låntagare som var bosatta i Sverige. Det är samma andel som året innan. Låntagare bosatta utomlands betalade 82,0 procent av det debiterade årsbeloppet, en ökning med 0,6 procentenheter. Sedan 2013 har betalningsgraden ökat med 14 procentenheter för bosatta utomlands.¹⁴⁰ Låntagare som CSN saknade adress till betalade in 4,5 procent av de debiterade årsbeloppen under 2024.

Att den totala återbetalningsgraden minskar något trots att återbetalningsgraden är oförändrad bland låntagare bosatta i Sverige och ökar bland låntagare bosatta utomlands och bland dem som CSN saknar giltig adress till beror på flera saker. Bland annat har återbetalningsgraden bland låntagare bosatta i Sverige egentligen minskat marginellt¹⁴¹. Ytterligare en förklaring är att antalet låntagare som CSN saknar giltig adress till har ökat och att deras debiterade årsbelopp har ökat mycket.¹⁴²

Låntagare med annuitetslån betalar in högst andel av det debiterade årsbeloppet, följt av låntagare med lånetypen studielån. Låntagare med lånetypen studiemedel betalar in klart lägst andel. Andelen inbetalt minskade inom alla lånetyper jämfört med föregående år. Framförallt inom lånetypen studiemedel har många av de låntagare som har betalat tillbaka enligt sina ordinarie betalningsplaner redan slutreglerat sina skulder. Detta innebär att många av de kvarvarande låntagarna har någon form av betalningsproblem.

¹³⁹ Här ingår inbetalningar av årsbelopp för 2024, inbetalningar av tidigare årsbelopp, förtida inbetalningar, avgifter och inbetalningar på uppsagda lån.

¹⁴⁰ Läs mer om låntagare bosatta utomlands i avsnitt 7.8.

¹⁴¹ Återbetalningsgraden bland låntagare bosatta i Sverige minskade med 0,05 procentenheter jämfört med 2023, men minskningen avrundas till 0.

¹⁴² Läs mer om låntagare som CSN saknar giltig adress till i avsnitt 7.9.

Tabell 7.2 Inbetalt¹ av debiterat årsbelopp 2024
Inbetalt under betalningsåret, fördelat på lånetyp och kön. Andelar i procent.

	Kvinnor	Män	Totalt
Annuitetslån fr.o.m. 2022	94,7	93,1	94,0
Annuitetslån t.o.m. 2021	93,7	91,2	92,6
Studielån	92,2	86,5	90,0
Studiemedel	71,5	40,4	60,5
Totalt	93,5	90,6	92,3

¹Inbetalningarna har ställts i förhållande till det aktuella debiterade beloppet per den 31 december 2024.

Kvinnor betalar in en högre andel av det debiterade årsbeloppet inom alla fyra lånetyperna. Inom lånetypen studiemedel skiljer det mer än 30 procentenheter i betalningsgrad mellan kvinnor och män. Som tidigare nämnts har de som betalat enligt plan slutreglerat sina skulder och låntagarna som återstår utgörs i hög grad av personer som har eller har haft betalningsproblem. Män är överrepresenterade bland dessa. Dessutom saknar CSN giltig adress till en betydligt högre andel män än kvinnor inom denna lånetyp. Återbetalningsgraden är mycket låg bland låntagarna som CSN saknar giltig adress till.

Det görs relativt stora inbetalningar även efter betalningsåret. Under 2024 betalade låntagarna in 746 miljoner kronor i årsbelopp och avgifter för tidigare år. Det beror på att årsbeloppet debiteras i tre år efter betalningsåret. Därefter återförs beloppet till låntagarens skuld, om det fortfarande är obetalt.

Bosatta i Sverige hade betalat in 94,4 procent av det debiterade beloppet under betalningsåret 2021 och 97,6 procent tre år efter betalningsåret, det vill säga vid utgången av 2024. Trots att betalningsgraden bland låntagare bosatta i Sverige minskade med 0,3 procentenheter mellan 2022 och 2023, var minskningen av betalningsgraden året efter betalningsåret endast 0,1 procentenhet. Det visar att låntagarna i Sverige under 2024 betalade ikapp en stor del av minskningen som skedde under betalningsåret 2023.

Bosatta utomlands hade betalat in 87,2 procent av det debiterade beloppet tre år efter betalningsåret, jämfört med 80,0 procent under betalningsåret.

Totalt, oavsett bosättning, hade alla låntagare betalat in 96,0 procent av det debiterade årsbeloppet tre år efter betalningsåret 2021.

Tabell 7.3 Akkumulerade inbetalningar av debiterade årsbelopp 2021–2024
Andel i procent¹, fördelat på alla lånetyper, betalningsår och bosättning

		Betalningsår			
		2021	2022	2023	2024
Betalningsåret	Totalt (oavsett bosättning)	92,6	92,6	92,4	92,3
	Bosatta i Sverige	94,4	94,4	94,1	94,1
	Bosatta utomlands	80,0	80,9	81,4	82,0
	Okänd bosättning	3,6	3,7	3,7	4,5
	Totalt bosatta utomlands och okänd bosättning ²	65,8	66,0	66,5	65,8
Betalningsåret +1 år	Totalt (oavsett bosättning)	94,6	94,7	94,6	
	Bosatta i Sverige	96,3	96,3	96,2	
	Bosatta utomlands	84,6	85,4	85,3	
	Okänd bosättning	5,7	5,9	5,9	
	Totalt bosatta utomlands och okänd bosättning ²	70,0	70,2	70,1	
Betalningsåret +2 år	Totalt (oavsett bosättning)	95,3	95,3		
	Bosatta i Sverige	96,9	96,9		
	Bosatta utomlands	85,9	86,1		
	Okänd bosättning	8,0	8,3		
	Totalt bosatta utomlands och okänd bosättning ²	71,8	71,5		
Betalningsåret +3 år	Totalt (oavsett bosättning)	96,0			
	Bosatta i Sverige	97,6			
	Bosatta utomlands	87,2			
	Okänd bosättning	10,3			
	Totalt bosatta utomlands och okänd bosättning ²	73,4			

¹ Inbetalningarna har ställts i förhållande till det aktuellt debiterade beloppet per den 31 december respektive år. För det tredje året efter betalningsåret har inbetalningarna ställts i relation till det aktuellt debiterade beloppet per den 30 november samma år.

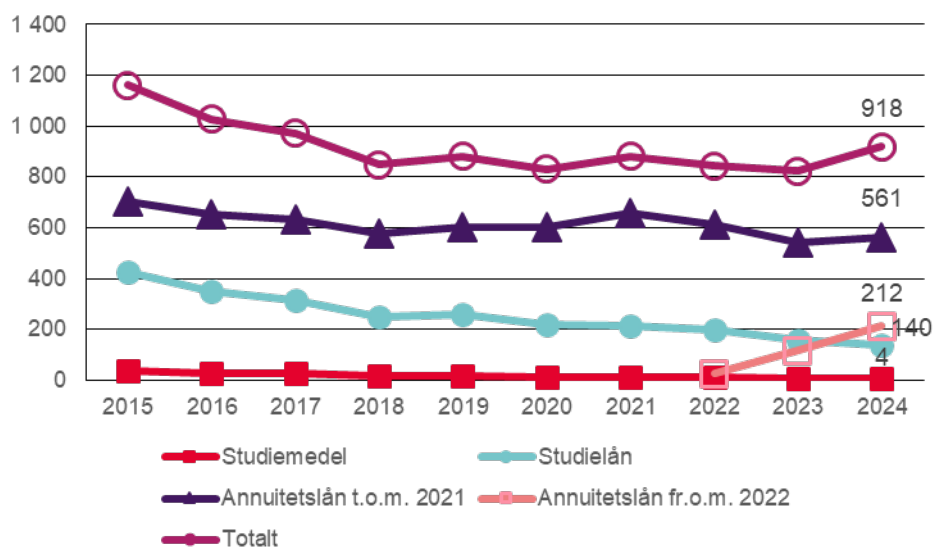
² I denna uppgift ingår dels de som är bosatta utomlands, dels de som CSN saknar adress till och där större andelen antas vara bosatta utomlands.

Stor ökning av förtida inbetalningar

Under 2024 betalade 99 000 låntagare in 918 miljoner kronor i förtida inbetalningar, vilket är en ökning med 94 miljoner kronor jämfört med 2023. Ökningen är ett trendbrott efter att nivån på de förtida inbetalningarna har varit ganska stabil under de tidigare sex åren. De förtida inbetalningarna utgjorde 6 procent av de totala inbetalningarna¹⁴³ under 2024.

¹⁴³ Totala inbetalningar utan avgifter för lånetyperna studiemedel, studielån, annuitetslån t.o.m. 2021 och annuitetslån fr.o.m. 2022.

Diagram 7.8 Förtida inbetalningar 2015–2024
Miljoner kronor, fördelat efter lånetyp och totalt

Det förtida inbetalade beloppet ökade under 2024 för de båda annuitetslånen medan det minskade för de två äldsta lånetyperna studiemedel och studielån. Högst andel förtida inbetalningar gjordes inom det nya annuitetslånet. Där var 11 procent av inbetalningarna förtida.

7.4 Nedsatta årsbelopp

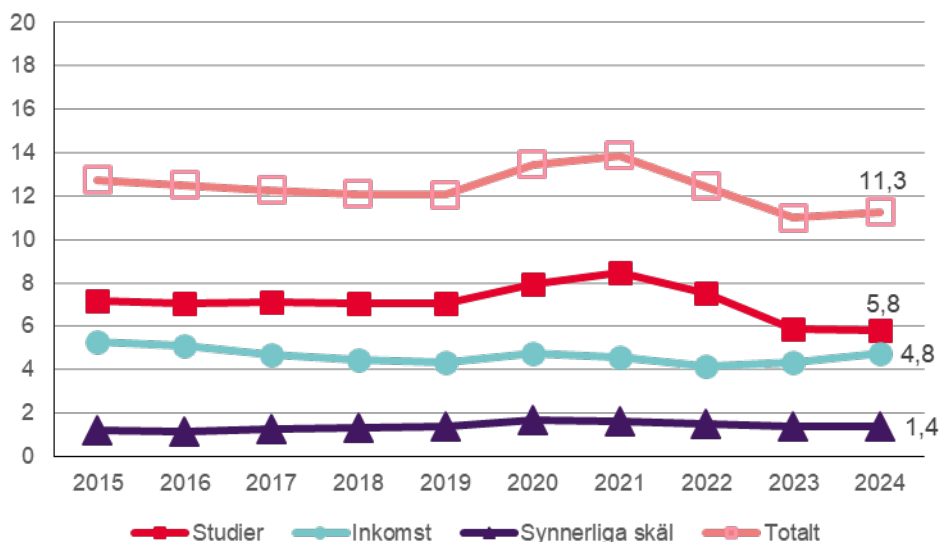
Nedsättning av årsbelopp kan bland annat beviljas om låntagaren har en låg inkomst, om låntagaren börjar studera med studiemedel igen eller om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan exempelvis vara om låntagaren har försörjningsstöd eller skuldsanering.

7.4.1 Andelen låntagare med nedsättning av årsbeloppen ökar marginellt

Vid utgången av 2024 hade 11,3 procent av de återbetalningsskyldiga låntagarna, motsvarande 167 900 personer, nedsättning av årsbeloppen. Det är en marginellt högre andel än året innan, men en förhållandevis låg andel i ett tioårsperspektiv.

Under covid-19-pandemin ökade andelen låntagare med nedsättning förhållandevis mycket. Det berodde främst på att fler återbetalningsskyldiga låntagare fortsatte att studera med studiemedel, och därmed fick nedsättning med hänsyn till studier. En annan orsak var att inkomstprövningen var tillfälligt avskaffad vilket gjorde att många återbetalningsskyldiga låntagare studerade med studiemedel vid sidan av sitt ordinarie arbete.

Diagram 7.9 Andel av återbetalningsskyldiga låntagare med nedsättning av årsbelopp för aktuellt betalningsår, den 31 december 2015–2024
Fördelat efter skäl och totalt, andelar i procent

Studier är det vanligaste skälet till nedsättning av årsbelopp. 5,8 procent av de återbetalningsskyldiga låntagarna hade nedsättning med hänsyn till detta skäl. Det motsvarar 87 100 personer. Andelen är oförändrad jämfört med föregående år, och lägre än under åren innan pandemin.

Däremot har andelen låntagare som hade nedsättning av årsbeloppet med hänsyn till sin inkomst ökat något jämfört med 2023, till 4,8 procent. Ökningen sker dock från en relativt låg nivå. Vid utgången av 2024 hade totalt 71 200 personer nedsättning av årsbelopp med hänsyn till sin inkomst. Antalet har därmed ökat med 20 procent på två år. Under samma period har antalet återbetalningsskyldiga låntagare ökat med 4 procent.

Det var 1,4 procent av låntagarna, 20 500 personer, som hade nedsättning av sina årsbelopp med hänsyn till synnerliga skäl. Av låntagarna med nedsättning med hänsyn till synnerliga skäl fick två tredjedelar det för att de hade beviljats skuldsanering och en tredjedel fick nedsättning för att de varaktigt var beroende av försörjningsstöd.

Under 2024 hade 12 procent av de återbetalningsskyldiga kvinnorna nedsättning av årsbeloppen, medan knappt 11 procent av männen hade det. Skillnaden beror på att det är en högre andel kvinnor som studerar och därmed i högre utsträckning får nedsättning med hänsyn till studier. Däremot är det ingen skillnad mellan kvinnor och män när det gäller andelen låntagare som har nedsättning med hänsyn till inkomst eller synnerliga skäl.

Högst andel låntagare med nedsättning av årsbelopp finns inom det nya annuitetslånet. Av dessa låntagare hade 24 procent nedsättning. Både nedsättning med hänsyn till studier och nedsättning med hänsyn till inkomst är vanligare inom det nya annuitetslånet än inom övriga lånetyper.

Lånetypen studielån är den lånetyp där lägst andel av låntagarna har nedsättning. Det förklaras av att årsbeloppet för denna lånetyp som huvudregel redan är inkomst-

baserade, vilket gör att nedsättning med hänsyn till låg inkomst inte är lika vanligt. Dessutom är nedsättning med hänsyn till studier ovanligt inom de två äldsta lånetyperna.

7.4.2 Det nedsatta beloppet ökar ovanligt mycket

Årsbeloppen för 2024 sattes ned med 1,8 miljarder kronor. Det nedsatta beloppet ökade därmed med 13 procent, eller 205 miljoner kronor, jämfört med året innan. Det är en ovanligt stor ökning. En del av förklaringen är att de ursprungligt debiterade årsbeloppen ökade med 9 procent, vilket med automatik även ökar beloppen som sätts ned. En annan del av förklaringen är att antalet personer som fick nedsättning av årsbeloppen ökade.

Det nedsatta beloppet motsvarade 11 procent av det ursprungligt debiterade årsbeloppet. Det är en något högre andel än föregående år och åren innan covid-19-pandemin.

Tabell 7.4 Nedsatt belopp 2020–2024
Fördelat efter kön och totalt, samt det totala nedsatta beloppet som andel av ursprungligt debiterat årsbelopp, miljoner kronor

	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	961	1 029	988	961	1 079
Män	624	670	639	643	731
Totalt	1 585	1 698	1 628	1 605	1 810
Andel av ursprungligt totalt debiterat årsbelopp	11 %	12 %	11 %	10 %	11 %

7.4.3 Andelen som behöver betala ett restbelopp minskar

CSN gör en inkomstkontroll i efterhand för låntagare som har fått årsbeloppet nedsatt med hänsyn till sin inkomst. Om den faktiska inkomsten under betalningsåret var högre än den inkomst som låntagaren uppgav i ansökan om nedsättning, debiteras låntagaren ett så kallat resterande slutligt årsbelopp samt en tilläggsavgift.

Av de som hade nedsättning med hänsyn till sin inkomst för 2022 debiterades 44 procent, eller 26 000 personer, resterande slutliga årsbelopp i januari 2024. Det är den lägsta andelen på tio år.

Resterande slutliga årsbelopp är särskilt vanliga bland låntagare bosatta utomlands¹⁴⁴. Här är det 60 procent som får ett resterande slutligt årsbelopp i samband med efterkontrollen. Den vanligaste orsaken till att utlandsbosatta låntagare får resterande slutliga årsbelopp är att de inte har styrkt sin utländska inkomst innan efterkontrollen.^{145,146}

De resterande slutliga årsbeloppen som debiterades i januari 2024, gällande betalningsåret 2022, uppgick till totalt 158 miljoner kronor.

¹⁴⁴ Inklusivt låntagare bosatta i Sverige som har utländska inkomster.

¹⁴⁵ Låntagare som bor utomlands eller som har utländska inkomster måste själva styrka sin inkomst i utlandet inför efterkontrollen. Om de inte kan styrka sin inkomst, eller avsaknad av inkomst, i utlandet måste de betala hela det ursprungliga årsbeloppet.

¹⁴⁶ CSN. *Resterande slutliga årsbelopp – en genomlysning*. 2018.

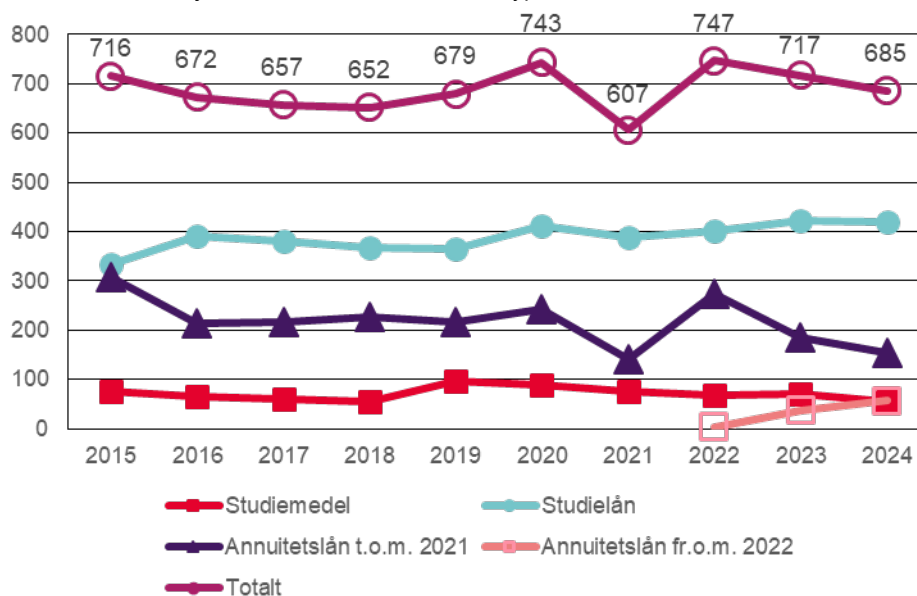
7.5 Avskrivning av lån

Lån för studier kan skrivas av om låntagaren uppnår en viss ålder, avlider, har sjukersättning och låg inkomst, eller om det finns synnerliga skäl. Lån kan också skrivas av vid sjukdom under studierna.¹⁴⁷ För lånetypen studiemedel kan avskrivning även ske vid vård av barn med funktionsnedsättning.

7.5.1 Det avskrivna beloppet minskar

Under 2024 skrev CSN av 685 miljoner kronor i form av kapital, ränta och administrativa avgifter.¹⁴⁸ Det avskrivna beloppet har minskat två år i följd. CSN skrev av skulder helt eller delvis för 32 700 personer¹⁴⁹. Av dem som fick avskrivning var 58 procent kvinnor och 42 procent män.

Diagram 7.10 Avskrivna belopp¹ 2015–2024
Miljoner kronor, fördelat efter lånetyp och totalt

¹ Minskningen under 2021 beror till stor del på att avskrivning på grund av behörighetsgivande studier flyttades fram till 2022 med anledning av covid-19-pandemin.

Under 2024 ökade avskrivningarna för det nya annuitetslånet, medan det minskade för övriga lånetyper.

¹⁴⁷ Vid sjukdom under studierna skrivs lånedelen av efter 30 dagars karens. Avskrivning vid sjukdom behandlas i denna rapport som en sjukförsäkringsförmån i avsnitt 4.7.

¹⁴⁸ I det avskrivna beloppet ingår avskrivningar av ordinarie och uppsagda lån. Det totala avskrivna beloppet inklusive äldre lån enligt studiehjälpsreglementet, beviljade 1964–1973 för studier på gymnasienivå samt de delar som blir avskrivna av de belopp som lyfts ut från ordinarie lån i samband med skuldsanering var 813 miljoner kronor.

¹⁴⁹ I antalet personer ingår inte de som har lån som omfattas av skuldsanering eller de som har studielån enligt studiehjälpsreglementet (beviljade 1964–1973).

Tabell 7.5 Antal beviljade avskrivningsärenden och avskrivet belopp 2024
Antal ärenden, avskrivet belopp i miljoner kronor, fördelat på skäl, kön och totalt

	Antal beviljade ärenden		Avskrivet belopp	
	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt
Ålder	5 263	4 380	9 643	390
Dödsfall	854	1 074	1 928	162
Behörighetsgivande studier	3 301	1 479	4 780	63
Sjukersättning	304	218	522	57
Synnerliga skäl	89	48	137	10
Små belopp	9 195	6 842	16 037	0
Årets premier	355	59	414	0
Övrigt	69	38	107	3
Totalt	19 430	14 138	33 568	685

Högst belopp, 390 miljoner kronor, skrevs av på grund av låntagarens ålder, följt av dödsfall, som stod för 162 miljoner.

Det vanligaste skälet till avskrivning av lån är små belopp, följt av att låntagaren har uppnått den ålder som ger rätt till avskrivning. Avskrivningar på grund av små belopp blir aktuellt om den resterande skulden understiger 101 kronor. Det skälet till avskrivning är en relativt stor andel av de beviljade avskrivningsärendena, men en mycket liten andel av de avskrivna beloppen. Under 2024 skrev CSN av 180 300 kronor i kapital och ränta på grund av att beloppen var små.

7.6 Låntagare som inte betalar i tid

Låntagare som inte betalar i tid får en påminnelse. Efter två påminnelser får låntagaren ett betalningskrav från CSN. Om inte heller det betalas lämnar CSN ärendet vidare till Kronofogden.¹⁵⁰

7.6.1 Något högre andel låntagare får påminnelseavgift

Om en betalning uteblir eller kommer in till CSN mer än fem bankdagar efter förfalldatum skickar CSN en påminnelse till låntagaren och debiterar en påminnelseavgift på 450 kronor. Under 2024 debiterades 323 100 låntagare totalt 1,2 miljoner påminnelseavgifter. Det debiterade beloppet för påminnelseavgifter uppgick till 531 miljoner kronor.¹⁵¹

Andelen återbetalningsskyldiga låntagare som fått påminnelser minskade under många år, fram till 2021, då 20 procent av låntagarna fick minst en påminnelse. Sedan dess har andelen ökat något, och under 2024 fick 22 procent av låntagarna en eller flera påminnelser.

Under 2024 ökade antalet låntagare som debiterades påminnelseavgift med 3 procent jämfört med 2023, medan antalet debiterade påminnelseavgifter ökade med 6 procent.

¹⁵⁰ Avsnittet avser enbart lån för studier och ej återkrav. För låntagare bosatta utomlands överlämnas obetalda årsbelopp till inkasso.

¹⁵¹ Efter hänsyn till krediteringar i samband med nedsättningar av årsbelopp.

Yngre låntagare får oftare enstaka påminnelseavgifter medan äldre får påminnelser vid upprepade tillfällen. Bland dem som har fått tre eller fler påminnelseavgifter är män och låntagare som är äldre än 39 år överrepresenterade.¹⁵²

7.6.2 Andelen låntagare som får kronofogdekrav är i stort sett oförändrad

CSN överlämnar varje år krav på hela eller delar av obetalda årsbelopp till Kronofogden. De senaste åren har cirka 6 procent av de återbetalningsskyldiga låntagarna fått krav överlämnade till Kronofogden. Andelen låntagare som får kronofogdekrav förändras normalt sett långsamt. För tio år sedan var den ett par procentenheter högre (8 procent).

Totalt fick 90 700 låntagare krav skickade till Kronofogden under 2024. Antalet personer som fått kronofogdekrav minskade under lång tid, men har ökat de senaste åren. Under 2024 var ökningen av antalet personer 5 procent jämfört med året innan. Samtidigt ökade det överlämnade kravbeloppet med drygt 7 procent, till 975 miljoner kronor.

Tabell 7.6 Krav som överlämnats till Kronofogden per år, 2020–2024
Antal personer och överlämnat kravbelopp

	Antal låntagare med överlämnade krav	Överlämnat kravbelopp, mnkr
2020	82 441	890
2021	78 940	867
2022	81 744	873
2023	86 120	907
2024	90 667	975

För många låntagare som får ett krav överlämnat till Kronofogden är det inte första gången detta sker. En del av de ärenden som överlämnas gäller dock låntagare som aldrig tidigare haft ett årsbelopp lämnat till Kronofogden. Under 2024 överlämnade CSN krav för 17 900 låntagare som inte haft något sådant krav tidigare.¹⁵³

En del av låntagarna reglerar sina betalningskrav relativt omgående. Det innebär att det är färre låntagare som har kronofogdekrav vid utgången av året än antalet som har ett sådant krav någon gång under året. Antalet låntagare med krav hos Kronofogden vid utgången av året har ökat de senaste åren, men andelen av de återbetalningsskyldiga låntagarna som har ett kronofogdekrav är nästintill oförändrad. Totalt hade 5 procent av de återbetalningsskyldiga låntagarna krav hos Kronofogden den 31 december 2024.

¹⁵² CSN. [Höjd påminnelseavgift – påverkan på låntagarna](#). 2017.

¹⁵³ Uppgifter om låntagare som tidigare haft krav hos Kronofogden finns endast tillgängliga från 2007. Personerna i fråga kan därför ha haft krav före denna tidpunkt.

Tabell 7.7 Återbetalningsskyldiga låntagare med krav hos Kronofogden, 2020–2024
Fördelat efter kön, per den 31 december, antal och andel i procent

	Kvinnor		Män		Totalt	
	Antal	Andel med krav ¹	Antal	Andel med krav ¹	Antal	Andel med krav ¹
2020	36 733	4,5	36 830	6,5	73 563	5,4
2021	34 678	4,3	35 512	6,2	70 190	5,1
2022	34 593	4,2	36 145	6,0	70 735	4,9
2023	36 395	4,3	38 416	6,2	74 808	5,1
2024	38 581	4,5	40 392	6,4	78 967	5,3

¹ Andel av totalt antal återbetalningsskyldiga låntagare.

Låntagare med annuitetslån har i lägst grad krav hos Kronofogden. För låntagare med det äldre annuitetslånet var andelen med kronofogdekrav 5 procent under 2024. För det nya annuitetslånet var motsvarande andel 4 procent.

För de äldsta lånetyperna, studielån och studiemedel, är förhållandet det omvända. Dessa låntagargrupper består i allt högre grad av personer med betalningsproblem. För dessa lånetyper är därför andelen med kronofogdekrav högre. Av låntagarna med lånetypen studielån hade 8 procent ett kronofogdekrav vid utgången av 2024. Högst andel låntagare med kronofogdekrav finns inom lånetypen studiemedel, där 11 procent hade ett kronofogdekrav.

Män är överrepresenterade bland låntagare med kronofogdekrav. Överlag är män sämre betalare än kvinnor vilket även speglas i andelen med krav hos Kronofogden. Risken för att drabbas av betalningsproblem som leder till kronofogdekrav har genom åren visat sig vara högre för låntagare som har studerat på låg utbildningsnivå.

Under 2024 ökade låneinbetalningarna via Kronofogden till 444 miljoner kronor.

7.6.3 Färre låntagare har skuldsanering

För svårt skuldsatta personer kan det finnas möjlighet att ansöka om skuldsanering via Kronofogden. Skuldsanering innebär att en person betalar en andel av sina skulder¹⁵⁴ under vanligtvis fem år och att skulderna som ingår i skuldsaneringen därefter skrivs av. För studielån som omfattas av skuldsanering ingår normalt sett endast obetalda belopp som är förfallna till betalning.

Antalet personer med skuldsanering ökade kraftigt under en längre tid men har minskat något under de senaste åren. Vid utgången av 2024 var det 12 800 personer som hade en pågående skuldsanering där det ingick någon form av skuld för studiestöd från CSN.

¹⁵⁴ Om en person saknar betalningsutrymme kan Kronofogden även besluta att hen inte behöver betala något på sina skulder under skuldsaneringen.

Tabell 7.8 **Antal personer och total fordran som omfattas av skuldsanering, 2020–2024**

Miljoner kronor

	2020	2021	2022	2023	2024
Antal låntagare	14 073	15 122	14 584	14 266	12 789
Fordran	517	570	556	544	486

Den totala fordran för de lån som omfattas av skuldsaneringsbeslut uppgick vid årsskiftet till 486 miljoner kronor, vilket är en minskning med 58 miljoner kronor jämfört med 2023.

7.7 Reserveringar för låneförluster

Inom samtliga lånetyper finns trygghetsregler som gör det möjligt att få den årliga återbetalningen nedsatt till ett lägre belopp. I vissa fall kan hela eller delar av en studieskuld skrivas av. Trygghetsreglerna kan medföra att återbetalningstiden förlängs och att hela skulden inte hinner betalas tillbaka innan låntagaren når åldern för rätt till avskrivning. En annan orsak till att hela skulden inte hinner betalas tillbaka kan vara att låntagaren missköter sin betalning.

Vid varje årsskifte beräknar vi storleken på reserveringar för låneförluster för samtliga lånetyper.¹⁵⁵ Beräkningen sker i huvudsak utifrån en individbaserad modell och utgår från bland annat skuld, betalning och inkomst för varje låntagare som varit återbetalningsskyldig i minst tre år. Den individuella beräkningsmodellen kompletteras med en generell prognos för de låntagare som befinner sig i studier eller varit återbetalningsskyldiga i kortare tid än tre år.

Reserveringarna delas in i tre övergripande kategorier:

- **Betalningsbenägenhet.** För de låntagare som inte betalat alls eller betalat mycket små belopp under tre års tid beräknas att en del av skulden kommer att behöva skrivas av i framtiden. Hur stor andel av skulderna som omfattas beror på låntagarens ålder. För en yngre låntagare anses risken inte vara lika stor som för en låntagare som närmar sig åldern för rätt till avskrivning.
- **Dödsfall.** Utifrån SCB:s statistik för dödsfallssannolikheter simuleras dödsfall för ett antal personer. Deras beräknade skuld vid den simulerade dödsfallsåldern reserveras.
- **Trygghetsregler.** För de som betalar görs simulerade betalningsplaner utifrån skuldstorlek, ränta, inkomst, årsbelopp och återstående återbetalningstid. Vid beräkningen tas hänsyn till de nedsättningsregler som finns inom respektive lånetyp. Låntagaren förutsätts få nedsättning av årsbeloppet om inkomsten medger det. Den skuld som beräknas finnas kvar när åldern för rätt till avskrivning nås, reserveras.

¹⁵⁵ I detta avsnitt ingår inte reserveringar för återkrav eller administrativa avgifter.

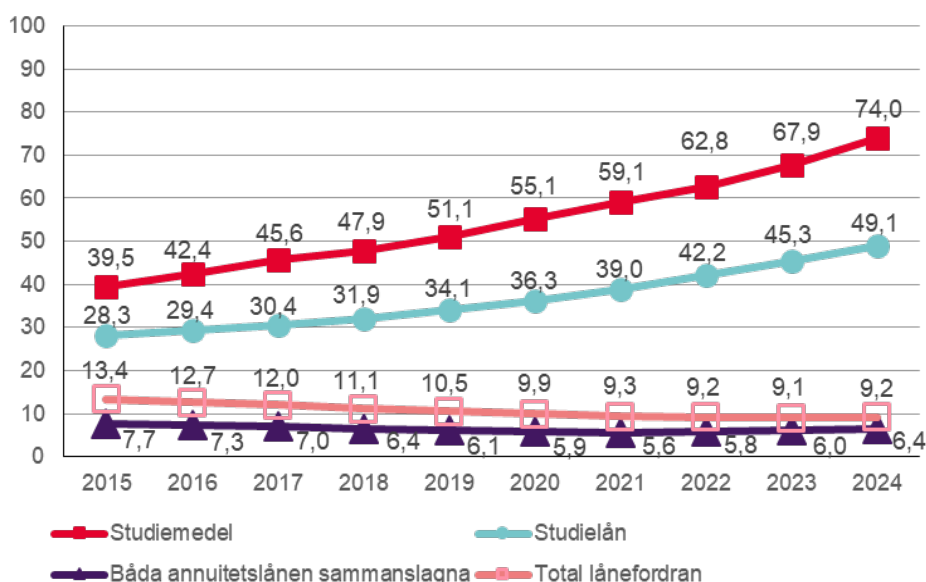
7.7.1 Andelen reserveringar för låneförluster har minskat över tid

Andelen av lånefordran som har reserverats för låneförluster har minskat kraftigt sedan det första annuitetslånet infördes 2001. Då reserverades cirka 14 procent av lånefordran jämfört med cirka 9 procent idag. Vid utgången av 2024 reserverades 9,2 procent av fordran för låneförluster, jämfört med 9,1 procent året innan. Det är första gången på länge som andelen ökar, om än marginellt.

Totalt reserverades 26,6 miljarder kronor¹⁵⁶, vilket är 1,7 miljarder kronor mer än året innan. Ökningen av beloppet förklaras av en högre lånefordran, att andelen som har reserverats har ökat något och höjd ränta¹⁵⁷.

För låntagare bosatta utomlands reserverades 21,8 procent av lånefordran för låneförluster. Denna andel har minskat med ungefär 1 procentenhet per år sedan 2018. Minskningen avtog något under 2024.

Diagram 7.11 Andel av lånefordran som reserverats för låneförluster¹ 2015–2024
Andel i procent, per lånetyp och totalt

¹ Exklusive administrativa avgifter.

Hur stor andel av fordringarna som har reserverats varierar mycket mellan de olika lånetyperna. För studiemedel har 74,0 procent av fordran reserverats och för studielån har 49,1 procent av fordran reserverats. För dessa äldre lånetyper är det en högre andel av låntagarna som har betalningssvårigheter eller beräknas nyttja trygghets-

¹⁵⁶ Därutöver finns reserveringar för avgifter som uppgår till 1,1 miljarder kronor.

¹⁵⁷ Räntan som ligger till grund för beräkningen av reservationen har höjts från 0,65 procent vid beräkningen 2023 till 0,88 procent vid beräkningen 2024, vilket innebär att reservationen ökar med 0,1 miljarder kronor. CSN:s beräkning av reserveringar för låneförluster bygger på antagandet att den genomsnittsränta som gäller idag förväntas gälla för all framtid. Genomsnittsräntan räknas fram med hjälp av de aktuella räntesatserna för studielån under de senaste sex åren, inklusive året efter bokföringsåret. Räntesatserna för åren före 2023 justeras upp med räntepåslaget.

reglerna. För annuitetslånen¹⁵⁸ har 6,4 procent av fordran reserverats. Det innebär att annuitetslånen har de klart lägsta riskerna för kreditförluster. Låntagarna med annuitetslån är dock betydligt yngre än låntagarna med studiemedel och studielån. Även dessa yngre låntagare kan få mer utbredda betalningssvårigheter i framtiden.

Av de beräknade förlusterna för annuitetslånen på sammanlagt 17,3 miljarder kronor beror 8,7 miljarder kronor på trygghetsregler. Det reserverade beloppet för bristande betalning är 6,7 miljarder kronor. Andelen som har reserverats för bristande betalning har ökat med 6 procentenheter. Att fler missköter återbetalningen kan bero på högre arbetslöshet, samt de senaste årens höga inflation och räntor.¹⁵⁹ Andelen som reserverats för obetalda belopp vid 68/72 års ålder har minskat med 3 procentenheter jämfört med föregående år.

Tabell 7.9 Andel reserveringar för låneförluster för båda annuitetslånen sammanslagna 2022–2024
Fördelat på orsak, andelar i procent

	2022	2023	2024
Bristande betalning	34	33	39
Avskrivning vid dödsfall	13	12	11
Avskrivning vid behörighetsgivande studier	2	1	1
Avskrivning med hänsyn till synnerliga skäl	8	8	7
Nedsättning till 0 kronor	6	7	6
Obetalda belopp vid 68/72 års ålder¹	37	39	36
Totalt	100	100	100

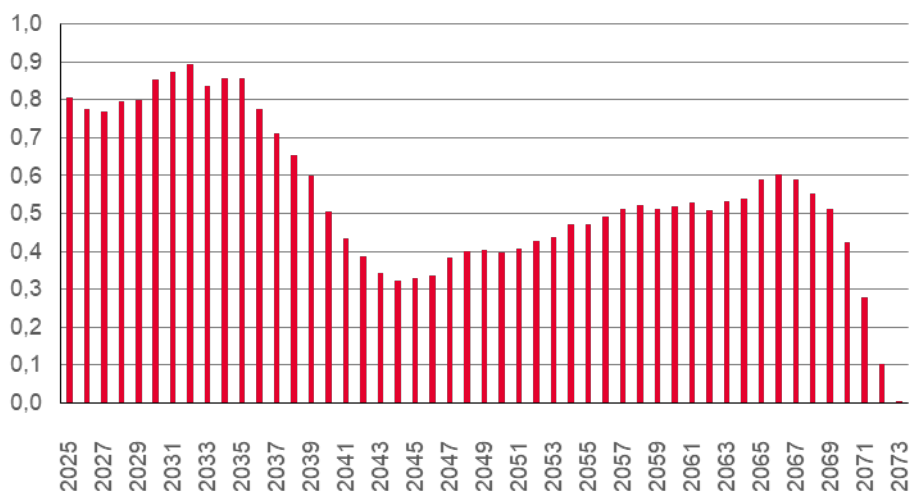
¹ Modellens beräkningar visar, vid bokföringstidpunkten, att lånet inte kommer hinna betalas klart innan låntagare når 68/72 års ålder. Beräkningarna utgår bland annat från låntagarens skuld, en fast framtida ränta, aktuell inkomststoppgift samt möjlighet till nedsättning av årsbeloppet.

Vid beräkningen av de framtida avskrivningarna antar vi att låntagarna betalar så lite som de har rätt till enligt regelverket. Många låntagare som har rätt till nedsättning använder dock inte denna möjlighet. Det innebär att de faktiska avskrivningarna av annuitetslånen kan bli lägre än vad som beräknas genom simuleringen.

¹⁵⁸ Inga låntagare med det nya annuitetslånet har varit återbetalningsskyldiga i minst tre år vilket innebär att reserveringar för låneförluster inte har beräknats genom den individuella beräkningsmodellen. Reserveringar för det nya annuitetslånet ingår dock i den generella prognosen för annuitetslån. Den generella prognosen utgår från antagandet låntagare som varit återbetalningsskyldiga i kortare tid än tre år kommer att missköta återbetalningen och omfattas av trygghetsregler i samma omfattning som låntagarna i den individbaserade beräkningsmodellen.

¹⁵⁹ Beräkningsmodellerna för låneförluster kan i viss mån också ha påverkats av att de som under de senaste åren valt att byta lånetyp sannolikt inte är representativa för alla återbetalare.

Diagram 7.13 Beräknade framtida avskrivningar för utestående lånefordran^{1,2} 2025–2073
Beräknad den 31 december 2024, miljarder kronor³

¹ Skuldstocken per den 31 december 2024.

² Exklusive administrativa avgifter.

³ Beloppen är beräknade i nuvärde för att kunna jämföras med dagens skulder.

Vi beräknar att avskrivningarna för den aktuella skuldstocken¹⁶⁰ är högre nu och fram till 2030-talets slut. Det beror främst på åldersavskrivningar av lånetypen studielån. Från mitten av 2040-talet och framåt är avskrivningarna lägre och avser enbart annuitetslånen. Återbetalningsreglerna för annuitetslånen är utformade för att lånen ska hinna betalas tillbaka.

7.8 Låntagare bosatta utomlands

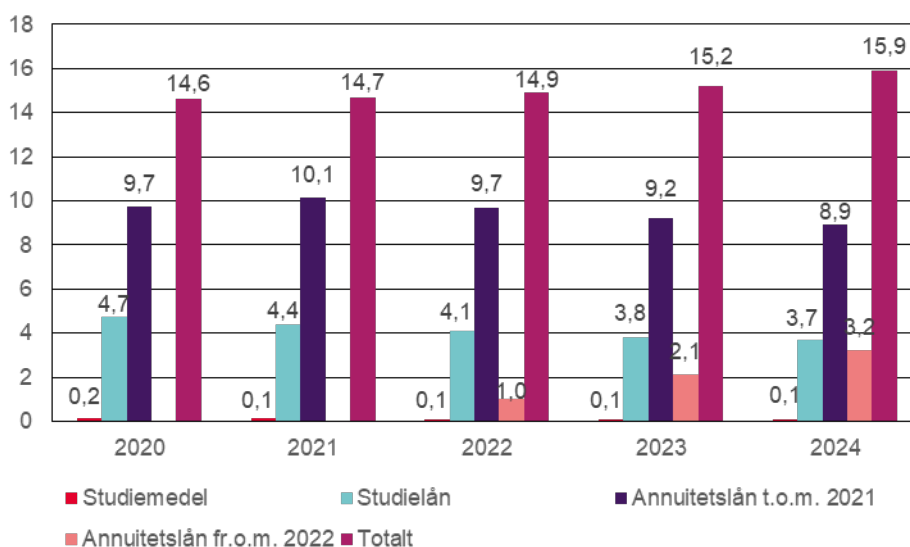
Under 2024 var 71 800 låntagare bosatta utomlands. Antalet var relativt oförändrat under många år, men har ökat med 2–3 procent per år de senaste tre åren. Låntagare bosatta utomlands utgör fortsatt 4 procent av samtliga låntagare.

Av låntagarna som bor utomlands är 56 procent kvinnor och 44 procent män.

Vid utgången av 2024 bodde flest låntagare i Storbritannien, följt av USA, Norge, Danmark och Tyskland. Detta har varit oförändrat under lång tid.

¹⁶⁰ Skuldstocken per den 31 december 2024.

Diagram 7.14 Utestående fordran för låntagare bosatta utomlands 2020–2024
Miljarder kronor, per den 31 december, fördelat efter lånetyp

Vid utgången av 2024 hade låntagarna som var bosatta utomlands en total skuld på 15,9 miljarder kronor. Det är en ökning med knappt 5 procent jämfört med 2023.

Låntagare bosatta utomlands debiterades 762 miljoner kronor i årsbelopp för 2024, efter att hänsyn tagits till nedsättning, omprövning av årsbelopp, samordnad betalning och uppsägning av lån. Under 2024 betalade låntagare bosatta utomlands in 82,0 procent av det debiterade beloppet under betalningsåret. Det är en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med betalningsåret 2023. Återbetalningsgraden för låntagare bosatta utomlands har ökat under lång tid.

Många låntagare med okänd bosättning antas vara bosatta utomlands. Om låntagare med okänd bosättning räknas samman med låntagare som är bosatta utomlands blir andelen inbetalt av debiterat belopp 65,8 procent för denna grupp, vilket är en minskning jämfört med 2023. Trots att återbetalningsgraden har ökat både för gruppen utlandsbosatta låntagare och för låntagare som CSN saknar giltig adress till, minskar återbetalningsgraden för dessa två grupper sammanslaget, från 66,5 till 65,8 procent. Det beror på att antalet låntagare som CSN saknar adress till procentuellt sett har ökat mer än antalet återbetalningsskyldiga låntagare utomlands.¹⁶¹

¹⁶¹ Läs mer om låntagare med okänd adress i avsnitt 7.9.

Tabell 7.10 Återbetalningsgrad för bosatta utomlands 2022–2024
Antal personer och andel i procent, fördelat på de tio länderna med flest återbetalningsskyldiga låntagare

Land	Antal återbetalningsskyldiga låntagare 2024 ^{1, 2}	Andel inbetalt 2022 (%)	Andel inbetalt 2023 (%)	Andel inbetalt 2024 (%)
Storbritannien	10 606	80,3	80,4	81,5
USA	9 750	77,1	77,1	78,8
Norge	9 700	89,4	89,3	89,8
Danmark	5 012	91,1	91,2	91,4
Tyskland	3 423	93,2	92,7	92,4
Australien	2 483	85,2	84,6	86,2
Finland	2 579	69,1	69,3	69,7
Spanien	2 383	78,4	78,5	80,7
Schweiz	1 975	94,9	95,6	95,9
Frankrike	1 807	88,7	88,9	89,5
Bosatta utomlands	66 071	80,9	81,4	82,0
Okänd bosättning	23 706	3,7	3,7	4,5
Totalt bosatta utomlands och okänd bosättning³	89 777	66,0	66,5	65,8
Sverige	1 403 838	94,4	94,1	94,1

¹ Per den 1 januari.

² Låntagare med uppsagda lån ingår i uppgift om antal återbetalningsskyldiga låntagare. De ingår dock inte i uppgiften om andel inbetalt av debiterat belopp eftersom de inte debiteras något årsbelopp.

³ I denna uppgift ingår dels de som är bosatta utomlands, dels de som CSN saknar adress till och där större andelen antas vara bosatta utomlands.

Låntagarna i Schweiz, Tyskland och Danmark betalade in mer än 90 procent av de debiterade beloppen, medan låntagarna i Finland bara betalade in knappa 70 procent av det belopp som debiterades. Skillnaderna mellan olika länder kan ha flera orsaker, bland annat låntagarnas ålder, deras inkomster och möjligheterna för CSN att driva in skulder.

Under 2024 har återbetalningsgraden ökat i nio av de tio länder där CSN har flest återbetalningsskyldiga låntagare; enbart i Tyskland har andelen som betalas in minskat något.

När återbetalningsgraden beräknas ingår inte uppsagda lån. Återbetalningsgraden kan därför påverkas av antalet lån som sägs upp till omedelbar betalning.

7.8.1 Ärenden till inkasso

När en låntagare som bor utomlands inte har betalat trots två påminnelser och ett betalningskrav skickas ärendet vidare till inkassoföretag i utlandet. Under 2024 skickade CSN 10 500 ärenden till inkasso, till ett värde av 419 miljoner kronor. Totalt betalades drygt 32 miljoner kronor in efter inkassokrav under 2024.

Antalet ärenden som skickades till inkasso ökade med 1 400 jämfört med 2023. Samtidigt minskade inbetalningarna efter inkassokrav med 3,1 miljoner kronor eller 9 procent. Det beror främst på att det kan ta lång tid innan inkassoarbetet ger effekt.

7.8.2 Uppsägning av lån till omedelbar betalning

För att effektivisera indrivningen av fordringar, främst för låntagare bosatta utomlands, infördes den 1 juli 2010 regler som gör det möjligt att säga upp studielån till omedelbar betalning. Vid utgången av 2024 fanns det 2 500 låntagare med uppsagda lån som tillsammans hade en skuld på 966 miljoner kronor.

Tabell 7.11 Uppsagt lån och utestående fordran 2022–2024
Antal personer och miljoner kronor, per den 31 december, fördelat efter lånetyp och totalt

	2022		2023		2024	
	Antal personer	Utestående fordran	Antal personer	Utestående fordran	Antal personer	Utestående fordran
Studiemedel	56	4	45	3	43	3
Studielån	1 420	499	1 475	504	1 418	487
Annuitetslån t.o.m. 2021	1 535	467	1 607	484	1 574	476
Totalt¹	2 445	970	2 571	991	2 497	966

¹ Nettoräknat antal. Personer som har flera uppsagda lån räknas här bara en gång. För lånetypen annuitetslån fr.o.m. 2022 har ännu inga lån sagts upp till omedelbar betalning.

Både antalet personer och skuldens storlek har ökat under lång tid, men minskade något under 2024. Färre utredningar om uppsägning inleddes under 2024 och endast fem nya lån sades upp till omedelbar betalning under året.

I slutet av 2024 var 53 procent av alla låntagare med uppsagda lån kvinnor och 47 procent var män. Det innebär att det är en lägre andel kvinnor än män som har fått sitt lån uppsagt. Det är i sin tur en följd av att män generellt är sämre på att betala tillbaka sina studielån än kvinnor.

Det var 680 personer som gjorde inbetalningar på sina uppsagda lån under 2024, vilket motsvarar 27 procent av låntagarna med uppsagda lån. Totalt betalade de in 31 miljoner kronor på sina uppsagda lån. Det var 73 personer som slutbetalade sitt uppsagda lån under året. Inbetalningarna från de slutbetalda lånen uppgick till 6,8 miljoner kronor. Av fordran för uppsagda lån var det alltså en relativt liten andel som betalades in under 2024, ett mönster som är liknande jämfört med tidigare år. Arbetet med uppsagda lån har visat att det tar tid innan uppsägning ger effekt, i synnerhet i de fall med låntagare bosatta utomlands där CSN måste vidta rättsliga åtgärder.¹⁶²

¹⁶² CSN. [Uppsagda lån – tio år efter införandet](#). 2022.

Tabell 7.12 Inbetalt belopp på uppsagda lån 2024
Antal personer och miljoner kronor, fördelat på alla uppsagda lån och slutreglerade lån

	Alla uppsagda lån		varav lån som slutbetalats	
	Antal personer	Inbetalt belopp	Antal personer	Inbetalt belopp
Studiemedel	10	0,1	1	0,0
Studielån	338	17	44	4
Annuitetslån t.o.m. 2021	352	14	42	3
Totalt¹	683	31	73	7

¹ Nettoräknat antal. Personer som har flera uppsagda lån räknas här bara en gång.

Det har visat sig att möjligheterna att driva in skulder tycks betyda ganska mycket för låntagarnas agerande när ett lån sägs upp. Det är också relativt vanligt att det görs inbetalningar på skulden under utredningen, så att lånet inte behöver sägas upp.

7.9 Låntagare med okänd adress

För att låntagarna ska ha rätt förutsättningar att ta ansvar för sin återbetalning behöver CSN ha korrekta kontaktuppgifter. En låntagare är skyldig att meddela korrekta adressuppgifter till CSN, om dessa inte redan finns i folkbokföringen.

7.9.1 Antalet låntagare med okänd adress ökar

Vid utgången av 2024 saknade CSN giltig adress till 24 900 låntagare. Deras totala studieskuld var 2,8 miljarder kronor. Både antalet låntagare med okänd adress och deras skuld ökade med 5 procent under 2024, efter att ha ökat ännu mer året innan. Antalet låntagare som CSN saknar giltig adress till är dock fortsatt 1 procent, och deras skuld utgör 1 procent av den totala fordran för lån.

Det är stor skillnad mellan olika lånetyper. Ju äldre lånetyp, desto högre är andelen låntagare som CSN saknar giltig adress till. Giltig adress saknades för 0,2 procent av låntagarna med det nya annuitetslånet, 1 procent av dem som hade det äldre annuitetslånet och till 5 procent av dem som hade lånetypen studielån. Inom den äldsta lånetypen studiemedel saknades känd adress till 30 procent av låntagarna. Denna andel har ökat under många år. Det beror på att det totala antalet låntagare med lånetypen studiemedel minskar kontinuerligt, samtidigt som antalet låntagare som saknar känd adress är relativt oförändrad.

Män är överrepresenterade bland låntagare utan känd adress. Män utgör 66 procent av dem som saknar känd adress, medan de utgör 42 procent av samtliga låntagare.

7.10 Ränteutveckling

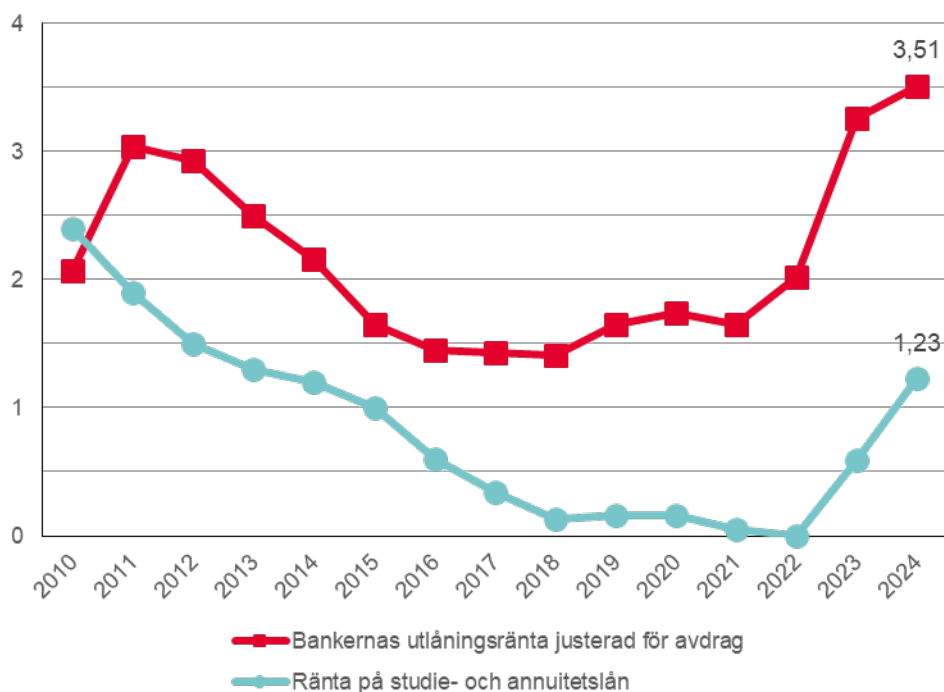
Räntan på studielån och annuitetslån fastställs varje år av regeringen och beräknas på ett genomsnitt av statens upplåningskostnad de senaste tre åren. Från och med år 2023 tillkommer ett påslag på räntesatsen för att finansiera statens kreditförluster på studielån. Räntan minskas med 30 procent för att anpassas till rätten till avdrag för kapitalkostnader som finns för andra lån. Räntan är därför inte avdragsgill.

Motivet för att beräkna räntan med utgångspunkt ifrån ett genomsnitt av statens upplåningskostnader är att ränteutvecklingen inte ska vara allt för hastig. Räntan ska ändras långsammare än på ett marknadsmässigt lån, för att på så sätt vara mer förutsägbar. Räntesättningen ska bidra till att individer vågar börja studera med studielån.

Räntesatsen på studielån för 2024 fastställdes till 1,23 procent, varav 0,43 procent utgörs av påslaget.

Diagram 7.15 Ränta på studielån och annuitetslån samt bankernas genomsnittliga utlåningsränta justerad för avdrag¹

Procent, 2010–2024

¹ Med bankernas utlåningsränta menas här bankernas genomsnittliga utlåningsränta vid lån till svenska hushåll, utestående avtal och medelvärde för 12 månader. Källa SCB. I diagrammet är bankernas utlåningsränta reducerad med 30 procent, för bättre jämförelse med räntan på annuitetslån, som inte är avdragsgill i deklarationen.

Under perioden 2010–2024 har räntesatsen på ett studielån eller annuitetslån ofta varit 1-2 procentenheter lägre än bankernas genomsnittliga utlåningsränta¹⁶³, justerad för avdrag. Skillnaden har dock varierat betydligt och det har även förekommit att räntan för ett genomsnittligt banklån varit lägre.

Under 2022 och 2023 genomförde Riksbanken många och kraftiga höjningar av styrräntan, för att minska inflationen. Detta ökade skillnaden mellan bankernas och studielånens räntor, eftersom effekten av styrräntans höjningar är fördröjd på

¹⁶³ Statistiska centralbyrån. Tabell: Utlåningsräntor till hushåll och icke-finansiella företag fördelat på räntebindningstid. <http://www.statistikdatabasen.scb.se>. (Hämtad 2025-02-04) (Finansmarknad/Finansmarknadsstatistik/In- och utlåningsräntor)

studielåneräntan. Differensen mellan bankernas genomsnittliga utlåningsränta och räntan på studielån var rekordstor 2023, trots att det infördes ett räntepåslag.

Under 2024 genomförde Riksbanken ett flertal sänkningar av styrräntan, vilket innebar att differensen minskade något. Medelvärdet för 2024 blev 2,28 procents skillnad mellan bankernas utlåningsränta och räntan på studielån. Historiskt sett är det fortfarande en stor skillnad.

7.11 Återbetalning av återkrav

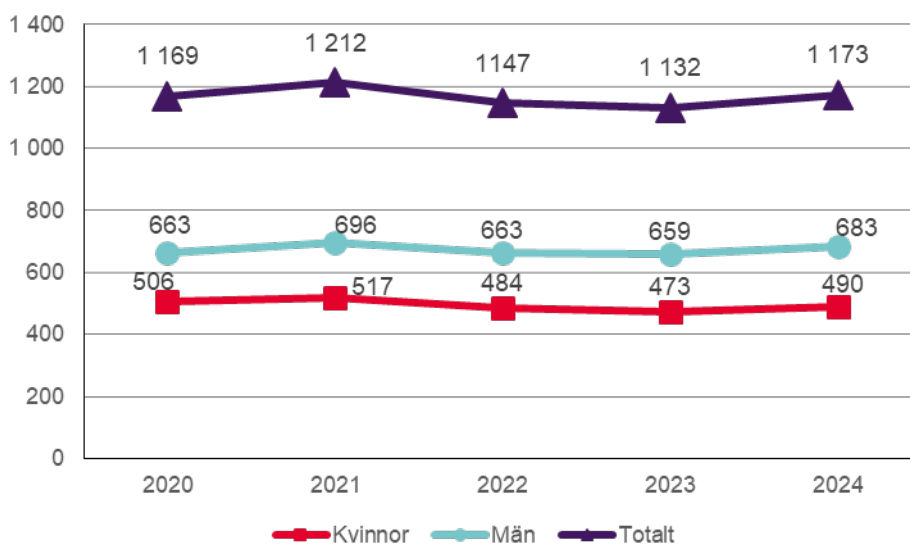
Studiestöd som betalats ut trots att den studerande inte haft rätt till det kan krävas tillbaka. CSN fattar i regel beslut om återkrav per kalenderhalvår. Den som får ett återkrav ska betala det omedelbart men CSN medger betalningsplaner om det finns skäl för detta. På återkrav av studiemedel utgår ränta från den dag pengarna betalas ut. Under 2024 var räntan på återkrav 3,12 procent.

7.11.1 Återkravsskulder

Den utestående fordran på återkrav var 1,2 miljarder kronor den 31 december 2024. Fordran har ökat något efter att ha minskat de två föregående åren. Detta beror till stor del på att inga beslut om återkrav på grund av efterkontrollerad inkomst har fattats för 2020 eller 2021, eftersom inkomstprövningen slopades tillfälligt under covid-19-pandemin. Nu har inkomstprövningen återinförts och därmed ökar återkraven.

Männens andel av återkravsfordran är 58 procent, vilket varit oförändrat under flera år.

Diagram 7.16 Återkravsfordran, 2020–2024
Fördelat efter kön och totalt, per den 31 december, miljoner kronor

Vid utgången av 2024 fanns det 77 100 återkravsskulder med ett genomsnittligt skuldbelopp på 15 200 kronor. Genomsnittsbeloppet har ökat med drygt 300 kronor sedan 2023.

Återkravsskulderna var fördelade på 57 500 personer. Det är en ökning med 1 100 personer sedan 2023. Av de som hade en återkravsskuld 2024 var 49 procent kvinnor och 51 procent män.

Den genomsnittliga återkravsskulden per person var 20 400 kronor vid utgången av 2024. Återkravsskulderna är avsevärt högre än beloppen för de återkrav som har beslutats under året. Detta beror på att vissa personer har flera återkravsskulder, att lägre skulder oftare betalas omgående samt på att många återkravsskulder är gamla och att ränta har tillkommit under många år. Vid utgången av 2024 var 45 procent av återkraven minst tio år gamla. Gamla återkravsskulder är i genomsnitt högre än nya återkravsskulder. Den genomsnittliga återkravsskulden är 12 800 kronor bland de återkrav som är upp till ett år gamla. För de återkrav som är 21 år eller äldre är den genomsnittliga skulden 22 500 kronor.

CSN beräknar årligen reserveringar för förluster av återkrav. De väntade kreditförlusterna för återkrav belastar anslaget för konstaterade förluster för återkrav först det år då avskrivning av återkravet sker.

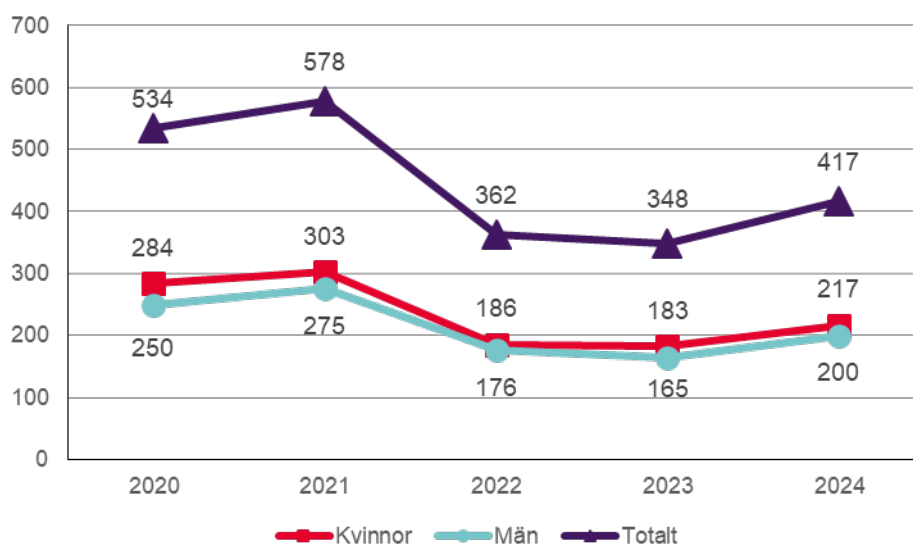
Av den utestående fordran för återkrav har 656 miljoner kronor reserverats 2024, vilket är 18 miljoner kronor mer än 2023. Det belopp som har reserverats utgör 58 procent av den totala fordran för återkrav, vilket är oförändrat jämfört med 2023.

7.11.2 Betalning av återkrav

Under 2024 betalade personer med återkrav in 417 miljoner kronor på sina återkrav. Inbetalningarna på återkrav ökade kraftigt jämfört med 2023. Detta förklaras av att inga beslut om återkrav på grund av efterkontrollerad inkomst fattades under 2022 eller 2023.¹⁶⁴ De som får återkrav på grund av inkomst över inkomstgränsen betalar ofta återkravet direkt.

¹⁶⁴ Inga beslut om återkrav på grund av efterkontrollerad inkomst fattades eftersom riksdagen och regeringen beslutade att slopa inkomstprövningen för studiemedel för 2020 och 2021 på grund av covid-19-pandemin.

Diagram 7.17 Inbetalt belopp på återkrav, 2020–2024
Fördelat efter kön och totalt, miljoner kronor

Män betalar in ett lägre belopp än kvinnor, trots att männens andel av den totala återkravsfordran är högre än kvinnornas. Under 2024 stod män för 48 procent av inbetalningarna, medan deras andel av återkravsfordran vid årets slut var 58 procent.

Fördelningen av antalet återkrav per återkravsorsak skiljer sig åt mellan de obetalda återkravsskulderna och de beslut som fattats under året.

Personer som fått återkrav på grund av studieavbrott är överrepresenterade sett till andel av den totala återkravsfordran. Det finns alltså en särskilt stor risk att de som avbryter sina studier med återkrav som följd, inte betalar sitt återkrav omedelbart.

Under 2024 slutreglerades 59 900 återkravsskulder, fördelade på 53 400 personer. Antalet återkrav som slutreglerades ökade något jämfört med 2023. Av de som slutreglerade sina återkrav var 57 procent kvinnor och 43 procent män.

Av återkravsskulderna den 31 december 2024 fanns 23 procent hos Kronofogden eller hos ett inkassoföretag.

8 Studiestödets måluppfyllelse

I rapportens sista kapitel bedömer vi studiestödssystemets måluppfyllelse. Vi tar vår utgångspunkt i de indikatorer som är fastställda av regering och riksdag. Indikatorerna tyder på att studiestödets rekryterande effekt har minskat något. Samtidigt ska man komma ihåg att en mycket hög andel av en genomsnittlig svensk studerandes inkomster består av studiestöd, jämfört med studerande i andra europeiska länder. Studiestödet bedöms ha en splittrad påverkan på samhällsekonomin, där indikatorerna visar varierande resultat.

Studiestödet i form av bidrag och lån är en del av utbildningspolitiken. Måluppfyllelsen bedöms genom två mål.¹⁶⁵

- Studiestödet ska verka rekryterande för kvinnor och män oavsett bakgrund och bidra till ett högt deltagande i utbildning.
- Studiestödet ska ha en god effekt på samhällsekonomin över tid.

Studiestödets mål ändrades från och med 2024, då det mål som tidigare skulle utjämna skillnader i befolkningen, togs bort. I gengäld ändrades det rekryterande målet till att studiestödet ska rekrytera till studier *oavsett studerandes bakgrund*.

Det rekryterande målet syftar till att studiestödet ska bidra till att personer som inte annars skulle ha påbörjat studier, gör det. Målet att studiestödet ska ha en god effekt på samhällsekonomin över tid är inriktat på att den del av studiestödet som utgörs av lån, ska återbetalas fullt ut.

Målen för studiestödet följs upp genom så kallade indikatorer. Målen justerades från och med 2024, men indikatorerna har ännu inte förändrats. Därför har de indikatorer som tidigare hörde till det utjämnande målet nu i stället placerats under det rekryterande målet. Detta är i linje med tanken bakom att slå samman det rekryterande och det utjämnande målet.¹⁶⁶ Indikatorerna är tänkta att uppdateras i 2026 års budgetproposition.

I detta avsnitt inleder vi med att först gå igenom utvecklingen för respektive indikator.¹⁶⁷ Indikatorerna ger oss en viktig del av sanningen. Men för att bedömningen av utvecklingen i förhållande till målen ska bli ännu mer rättvisande, behöver indikatorerna sättas in i ett större sammanhang. Därför redovisar vi även en bredare diskussion, där vi behandlar alternativa orsaker till utvecklingen och sätter indikatorerna i ett längre tidsperspektiv. I dessa avsnitt ger vi även ett sammanfattande omdöme om studiestödets utveckling i förhållande till målen.

¹⁶⁵ Målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001, se propositionen Ett reformerat studiestödssystem (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96), förtydligades i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/2016:58) och moderniserades i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1, 2023/24:UbU2, rskr. 2023/24:96).

¹⁶⁶ Prop. 2024/25:1, utgiftsområde 15, s. 9.

¹⁶⁷ De fullständiga indikatorerna redovisas i avsnitt 2.2.

8.1 Indikatorer för att mäta den rekryterande effekten

Studiestödet ska rekrytera kvinnor och män till studier, oavsett bakgrund. Tio olika indikatorer har i år placerats under målet.¹⁶⁸

Andel som har inackorderingstillägg och extra tillägg

Den rekryterande effekten av inackorderingstillägget är oförändrad, medan det extra tilläggets rekryterande effekt har minskat något.

Av samtliga studerande som fick studiehjälp för studier i Sverige eller utomlands under 2024 hade 1,6 procent inackorderingstillägg. Andelen har varit oförändrad de senaste sju åren.

Andelen med extra tillägg utgjorde 1,2 procent av samtliga studerande med studiehjälp, vilket innebär en mindre minskning. Andelen har minskat kraftigt sedan 2019.

Andelen studerande utomlands med studiemedel

Studiemedlens förmåga att rekrytera till utlandsstudier är oförändrad.

Av samtliga som under 2024 studerade med studiemedel på gymnasienivå var det knappt 2 procent som studerade utomlands, vilket var samma andel som året innan. Andelen är densamma för både kvinnor och män.

Av dem som studerade med studiemedel på eftergymnasial nivå var det knappt 6 procent som studerade utomlands. Även den andelen är oförändrad jämfört med 2023 och det finns inte heller några skillnader mellan kvinnor och män.

Studiemedlens allmänna köpkraft i en jämförelse med konsumentprisindex

Studiemedlens stärkta köpkraft har förbättrat den rekryterande effekten.

Studiemedlens köpkraft i förhållande till konsumentprisindex (KPI) ökade under 2024 jämfört med 2023. Efter en minskning av studiemedlens köpkraft under 2021 och 2022 är nu studiemedlens köpkraft nästan tillbaka på de nivåer som gällde före nedgången.

Lånebenägenhet

Studielånets rekryterande effekt ser ut att ha minskat marginellt under 2024. Lånebenägenheten sjönk för första gången sedan 2011, men den ligger fortfarande på en hög nivå.

Under 2024 tog 75 procent av alla studerande med studiemedel studielån. Det betyder att lånebenägenheten minskade med 0,4 procentenheter, jämfört med föregående år.

¹⁶⁸ Varav två hör till indikatorn ”Andel studerande med studiemedel av samtliga studerande”.

Lånebenägenheten var 73,2 procent för kvinnor och 77,9 procent för män och minskade lika mycket för båda könen.

Bland studerande på eftergymnasial nivå och gymnasienivå var lånebenägenheten 89,2 respektive 54,7 procent. Det betyder att lånebenägenheten minskade något på båda nivåerna, jämfört med föregående år. Både män och kvinnors lånebenägenhet minskade. Männens lånebenägenhet minskade mest på gymnasienivån och för kvinnor minskade den mest på den eftergymnasiala nivån. Bland studerande på grundskolenivå var lånebenägenheten 39 procent, vilket betyder att den ökade något. Männerna ökade sin lånebenägenhet mer än kvinnorna.

Andel studerande med tillägglån

Utvecklingen av andelen studerande som tar tillägglån antyder att lånets rekryterande effekt minskat något. Minskningen är dock marginell och gäller endast eftergymnasial nivå.

Under 2024 tog 13 procent av alla studerande med studiemedel tillägglån. Andelen studerande med tillägglån motsvarade 14 procent på eftergymnasial nivå, 10 procent på gymnasienivå och 4 procent på grundskolenivå. Andelen studerande med tillägglån minskade med 1 procentenhet på eftergymnasial nivå under 2024, medan den var oförändrad på de båda andra nivåerna.

Antal med studiestartsstöd

Den rekryterande effekten av studiestartsstödet minskar i takt med att färre studerande nyttjar stödformen.

Under 2024 studerade 4 200 personer med studiestartsstöd, varav 73 procent var kvinnor och 27 procent var män. Antalet studerande minskade med 500 personer. Antalet minskade både på grundskole- och gymnasienivå, jämfört med 2023. Antalet män ökade dock med drygt 30 studerande på grundskolenivå, samtidigt som antalet kvinnor minskade på båda utbildningsnivåerna.

Andel studerande med den högre bidragsnivån

En minskning av andelen studerande med högre bidrag innebär att den högre bidragsnivån i mindre utsträckning än tidigare bidrar till rekrytering.

På grundskolenivå fick 59 procent av de studerande med studiemedel det högre bidraget under 2024, medan andelen var 29 procent på gymnasienivå. Andelen minskade med 2 procentenheter på båda nivåerna, jämfört med 2023. Andelen sjönk bland både män och kvinnor.

Andelen studerande med tilläggsbidrag

Tilläggsbidragets rekryterande effekt har minskat något. Minskningen begränsas dock till de båda lägre utbildningsnivåerna.

Under 2024 fick 18 procent av samtliga studiemedelstagare tilläggsbidrag, vilket är en minskning med 1 procentenhet sedan 2023. Andelen studerande med tilläggsbidrag på

grundskolenivå minskade med 2 procentenheter till 51 procent. Även andelen på gymnasienivå minskade med 2 procentenheter till 28 procent. På eftergymnasial nivå var andelen med tilläggsbidrag oförändrat 15 procent.

Andel studerande med studiemedel av samtliga studerande

Vi har ännu inte tillgång till de uppgifter som behövs för att kunna bedöma utvecklingen av andelen vuxna studerande med studiemedel 2024. Uppgifter över studiestödsnyttjandet 2024 kommer att publiceras som officiell statistik senast den 20 augusti 2025.

8.2 Måluppfyllelsen för det rekryterande målet

Studiestödet ska rekrytera kvinnor och män till studier, oavsett bakgrund. Ett sätt att få studerande med olika bakgrund att studera i ungefär samma utsträckning, är att rikta förmånliga studiestöd till särskilda studerandegrupper. Inackorderingstillägg och extra tillägg till gymnasieungdomar är sådana riktade studiestöd som ges utöver det ordinarie studiebidraget. Studiestartsstöd, högre bidrag och tilläggsbidrag är andra sådana riktade typer av stöd.

Andelen av dem med studiehjälp som får *inackorderingstillägg* har varit oförändrad under en lång rad av år. Kvinnor har visat sig mer intresserade av att flytta för gymnasieutbildning än män och det är därför mestadels kvinnor som får inackorderingstillägg. På så sätt bidrar inackorderingstillägget till att möjliggöra studier för fler kvinnor än män. Den samlade effekten av inackorderingstilläggets betydelse för det rekryterande målet är oförändrad.

Det *extra tillägget* ges till studerande som lever i hushåll med mycket låga inkomster och ska bidra till att även personer från sådana hushåll börjar studera på gymnasiet. Stödets rekryterande effekt gentemot de grupper som kan få det, har dock minskat. Stödet hade en toppnotering under 2018 då 31 700 studerande fick bidraget. Antalet individer som fick extra tillägg minskade från 7 700 under 2023 till 5 400 under 2024. Därmed har andelen med extra tillägg minskat från över 7 procent till drygt 1 procent av alla som har studiehjälp. Minskningen hänger samman med att antalet ensamkommande flyktingbarn och antalet studerande i nyanlända familjer har minskat. Dessa skäl ligger utanför studiestödssystemets påverkansområde. De inkomstgränser som styr rätten till extra tillägg har emellertid inte justerats sedan 1994, vilket också håller nere antalet studerande som kan få stödet. Bedömningen är därmed att det extra tilläggets betydelse för rekryteringen till studier har minskat.

Antalet som studerade med *studiestartsstöd* minskade under 2024, för tredje året i rad. Efter en toppnotering på knappt 8 000 studerande under 2021 är nu antalet studerande lägre än under 2018, vilket var det första hela året med studiestartsstödet. Att rekrytera arbetslösa, lågutbildade med stora utbildningsbehov innebär ett långvarigt motiverande arbete. De som var enklast att rekrytera kan ha valt att påbörja studier under de första åren med studiestartsstödet och det kan därmed efter hand ha blivit svårare att motivera individer till att börja studera. En annan anledning kan vara

att samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna har brustit i vissa avseenden.¹⁶⁹ Ytterligare ett skäl kan vara att gruppen som kom hit som asylsökande 2015–2016 har minskat. En del av dessa fick studiestartsstöd i början av sina studier, men har sedan gått vidare till andra studier eller arbete. Minskningen kan också bero på att regeringen under 2024 meddelade att stödet ska avvecklas från och med 2026, vilket kan leda till att kommunerna inte satsar lika mycket på att rekrytera kortutbildade arbetslösa till studier med hjälp av studiestartsstödet. Men mot bakgrund av att det finns ett förhållandevis stort antal arbetslösa med kort utbildning i landet, som dessutom har stora behov av utbildning, är det svårt att veta exakt vad nedgången beror på. Klart är emellertid att trenden är negativ för studiestartsstödet rekryterande förmåga.

Det högre bidraget inom studiemedlen syftar framför allt till att rekrytera studerande som har en kort utbildningsbakgrund till studier. Andelen av studiemedelstagarna som fick högre bidrag under 2024 minskade både på grundskole- och gymnasienivå. Andelen som fick högre bidrag på gymnasienivå var därmed den lägsta under den senaste tioårsperioden. En viktig anledning till att andelen med högre bidrag minskade var att det högre bidraget för ungdomar som läst på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan togs bort från och med februari 2024.¹⁷⁰ Eftersom andelen som fick högre bidrag minskade måste studiemedlens rekryterande effekt också bedömas som minskande.

Tilläggsbidraget förväntas ha en utjämnande effekt på så sätt att det ska underlätta för föräldrar att studera och även hjälpa barn i ekonomiskt utsatta familjer. Om en högre andel tar emot tilläggsbidrag ökar således studiemedlens rekryterande effekt oavsett studerandes bakgrund i och med att föräldrar annars skulle ha svårare att börja studera.

Under 2024 fick 18 procent av samtliga studiemedelstagare tilläggsbidrag, vilket var en minskning med 1 procentenhet jämfört med 2023. Andelen studerande med tilläggsbidrag ökade till rekordnivåer under pandemin eftersom många äldre, yrkesarbetande studerande då kunde få studiemedel trots att de hade höga inkomster. Andelen med tilläggsbidrag är nu tillbaka på mer normala nivåer. Vår bedömning är att tilläggsbidragets rekryterande effekt har minskat något, men att minskningen begränsas till de båda lägre utbildningsnivåerna.

Ett annat sätt att följa det rekryterande målet är att titta på *andelen som använder studiemedel av samtliga studerande*.¹⁷¹ Om andelen är hög tyder det på att studiemedlen har stor betydelse för många studerande.

Efter att andelen studerande som tar studiemedel minskat under flera år inom de flesta skolformer, ökade den under pandemin. Det tillfälliga avskaffandet av fribeloppet spelade en viktig roll och bidrog till att andelen som studerade med studiemedel ökade, eftersom fler då kunde få studiemedel. Under 2022 minskade dock andelen igen. Denna minskning fortsatte under 2023. Detta berodde dels på att pandemin var över, dels på att fribeloppet återinfördes från och med andra halvåret 2022. Under

¹⁶⁹ Riksrevisionen, 2024. *Kortutbildade arbetslösas övergång till reguljär utbildning*. RiR 2024:3.

¹⁷⁰ För alla som inte beviljats högre bidrag dessförinnan. SFS 2023:941.

¹⁷¹ Indikatorsiffrorna är ännu inte färdiga för hösten 2024. Detta resonemang avser tiden fram till och med hösten 2023. Uppgifterna avser andelen som hade studiemedel under andra halvåret.

2023 påverkades även andelen med studiemedel av antalet studerande som började studera med omställningsstudiestöd och av att fler studerade på korta utbildningar inom yrkeshögskolan. Andelen som tar studiemedel för sådana korta utbildningar är lägre än inom övriga utbildningar inom yrkeshögskolan. Andelen som tar studiemedel kan även påverkas av olika bakgrundsfaktorer, till exempel av de studerandes ålder, andelen som studerar på deltid eller distans, andelen som studerar inom olika skolformer, samt av arbetsmarknadsläget. Den sjunkande andelen som använder studiemedel tyder på att studiemedlens rekryterande förmåga minskar. Omställningsstudiestödet har dock lockat många av dem som tidigare studerade med studiemedel.

Både antalet och *andelen av samtliga studiemedelstagare som studerar utomlands* minskade under en rad år fram till pandemin. Under pandemin var minskningarna stora. När pandemin nästan var över och de flesta reserestriktioner avskaffades, ökade både antalet och andelen utlandsstuderande under 2022. Under 2024 var andelen som studerade utomlands av samtliga studiemedelstagare oförändrad. Både antalet utlandsstuderande och andelen tycks därmed ha stabiliserat sig på en lägre nivå än före pandemin. Studiemedlens rekryterande effekt för utlandsstudier bedöms därmed vara oförändrad.

Andelen av studiemedelstagarna som tar studielån, den så kallade *lånebenägenheten*, ökade varje år mellan 2011 och 2023. Under 2024 minskade dock lånebenägenheten något, vilket alltså var ett trenderbrott. Även benägenheten att ta tilläggsån ökade under en längre tid, för att minska marginellt under 2024.

Behovet av att ta lån påverkar givetvis lånebenägenheten. Ökningen av prisnivån i samhället dämpades markant 2024, jämfört med 2022 och 2023. Det stärkte de studerandes köpkraft. En större andel av de studerande klarade sig därmed sannolikt utan lån, vilket är ett positivt sätt att se på den minskande lånebenägenheten. Det nya omställningsstudiestödet kan också ha bidragit till en liten del av den minskande lånebenägenheten genom att studiemedelstagare, och då särskilt studerande med tilläggsån, övergick till stödet.

Trots de små minskningarna är benägenheten att låna fortfarande hög, vilket tyder på att stora studerandegrupper kan tänka sig att ta lån när de studerar och därmed på att studielånen är betydelsefulla.

Trots att det är positivt att färre studerande har behov av att låna, är vår bedömning att de små minskningarna av andelen med lån innebär att lånets betydelse har minskat för de studerande. Den rekryterande effekten har därför minskat marginellt. Minskningarna skedde dock från höga nivåer.

Den studerandes ekonomi under studietiden kan vara avgörande för om en person börjar studera. Ett studiemedelssystem där beloppen uppfattas som tillräckliga kan ha en rekryterande effekt. Effekten beror både på behovet av stöd och på om stödet är tillräckligt för att möjliggöra studier. *Studiemedlens köpkraft* i förhållande till konsumentprisindex (KPI) är ett någorlunda objektiva mått på hur studiemedlens värde står sig i förhållande till kostnadsutvecklingen i samhället. Köpkraften kan sägas spegla studiemedlens attraktivitet bland dem som funderar på att börja studera.

En brist med att mäta köpkraft i förhållande till KPI är att studerande, precis som många andra låginkomstgrupper, kan ha en annan kostnadsbild än den som speglas

genom KPI. Exempelvis utgör boendekostnaden ofta en större del av de studerandes kostnader, jämfört med befolkningen i stort. Jämförelsen beaktar inte heller regionala skillnader i landet. Därför kan studerande uppleva att studiemedlens köpkraft har förändrats på ett sätt som inte framgår av köpkraftsmåttet.

En långvarig uppgång i studiemedlens köpkraft bröts under 2021 och 2022 i och med den stigande inflationen. Under 2024 ökade dock köpkraften för andra året i följd. Köpkraften är därmed nästan tillbaka på de nivåer som gällde före åren med den kraftigaste inflationen.

Vår sammantagna bedömning av det rekryterande målet är att studiestödets rekryterande effekt minskade på flera områden. Det finns till exempel skäl att fortsatt följa den nedåtgående trenden för andelen som tar studiemedel, vilken skulle kunna signalera att den rekryterande effekten kan vara i avtagande. Även andelen som tar studiemedel för studier utomlands ligger kvar på en lägre nivå än före pandemin. Positivt är dock att studiemedlens köpkraft nästan är tillbaka på de nivåer som gällde innan inflationsåren. Det är tänkbart att studiemedlens köpkraft kan föregå några andra indikatorer på så sätt att köpkraften kan locka fler både till studier och till studiemedelssystemet. Samtidigt är det viktigt att minnas att en hög andel av en genomsnittlig svensk studerandes inkomster består av studiestöd, jämfört med studerande i en rad andra europeiska länder.¹⁷²

Det ska också observeras att det sedan 2023 finns ett omställningsstudiestöd. Omställningsstudiestödet är ett mycket förmånligt studiestöd som sannolikt kommer att öka studiestödets rekryterande effekt, åtminstone bland de förvärvsarbetande som ingår i målgruppen. Omställningsstudiestödet har ännu ingen indikator knuten till sig. Indikatorerna ska dock ses över inför budgetpropositionen för 2026.¹⁷³

8.3 Indikatorer för att mäta effekten på samhällsekonomin

Studiestödet ska ha en god effekt på samhällsekonomin över tid. Tonvikten i uppföljningen av målet har lagts på att den del av studiestödet som utgörs av lån ska återbetalas fullt ut. Fem indikatorer bidrar till att målet kan följas.

Förväntade förluster

Studiestödets effekt på samhällsekonomin bedöms ha försämrats marginellt, till följd av ökade förväntade förluster för utlåning.

Förväntade förluster på utlåningen mäts genom de belopp som reserveras. Andelen av lånefordran som har reserverats är 9,2 procent, vilket är en ökning med 0,1 procentenheter.

¹⁷² www.eurostudent.eu, se tabellen [Composition of students' total monthly income](#) (hämtad 2025-03-04).

¹⁷³ Prop. 2024/25:1, s. 9.

Andel inbetalt av debiterat belopp

En minskad inbetalning av debiterade belopp bedöms ha en negativ påverkan på samhällsekonomin.

Andelen som betalas in av de belopp som slutligen debiteras utgör den så kallade återbetalningsgraden. Den totala återbetalningsgraden minskade med 0,1 procentenhet under 2024, till 92,3 procent. Återbetalningsgraden har minskat de senaste två åren. Bland låntagare bosatta i Sverige var återbetalningsgraden oförändrad jämfört med året innan. Den långsiktiga och positiva trenden med en ökad återbetalningsgrad för låntagare bosatta utomlands fortsatte även under 2024. Andelen inbetalt ökade med 0,6 procentenheter till 82 procent.¹⁷⁴

Andel med nedsättning och nedsatt belopp

En ökning av andelen låntagare som har nedsättning och av det nedsatta beloppet bedöms påverka samhällsekonomin negativt.

Den som har svårigheter att betala på sitt lån kan ansöka om nedsättning. Andelen låntagare som hade nedsättning av årsbeloppet för 2024 var 11,3 procent. Det är en marginell ökning jämfört med året innan, då andelen var 11,0 procent. Sett ur ett tioårsperspektiv är andelen förhållandevis låg.

Det nedsatta beloppet ökade med 13 procent jämfört med året innan, från 1,6 till 1,8 miljarder kronor. En stor del av ökningen beror dock på att årsbeloppen har ökat.

Risken för framtida avskrivningar ökar när fler får nedsättning. När fler får nedsättning och med högre belopp ökar dessutom kostnaderna för enskilda låntagare.

Antal avskrivningar och avskrivna belopp

Både antalet avskrivningar och det avskrivna beloppet minskar, vilket är positivt för samhällsekonomin.

Antalet beviljade avskrivningsärenden minskade något under 2024 jämfört med året innan. Framförallt minskade antalet avskrivningar på grund av ålder, vilket är det avskrivningsskäl som står för det högsta avskrivna beloppet. Även antalet avskrivningar på grund av dödsfall och behörighetsgivande studier minskade. Det avskrivna beloppet minskade med 31 miljoner kronor. Det var andra året i rad beloppet minskade.

Total fordran på utomlands bosatta återbetalare och andel reserveringar för låneförluster

Utvecklingen av fordran på låntagare som är bosatta utomlands visar att systemet blivit något mer hållbart, vilket är positivt för samhällsekonomin.

¹⁷⁴ Att den totala andelen minskade beror bland annat på att förändringen i återbetalningsgrad bland bosatta i Sverige avrundas till 0, men egentligen minskade marginellt, samt att CSN saknar adressuppgifter till fler låntagare och att de som CSN saknar adress till är dåliga återbetalare.

Den utestående fordran på låntagare bosatta utomlands har ökat med 0,7 miljarder kronor och uppgick till 15,9 miljarder. Den del av fordran som har reserverats för framtida förluster har däremot bara ökat med 0,1 miljarder kronor. Det reserverade beloppet svarar mot 21,8 procent av fordran, jämfört med 22,2 procent under 2023.

8.4 Måluppfyllelsen för målet om en god effekt på samhällsekonomin

Studiestödet ska ha en god effekt på samhällsekonomin över tid, vilket innebär att systemet ska vara hållbart både ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och ur den enskildes perspektiv. Trygghetsreglerna i lånesystemet ska bidra till att alla vågar påbörja studier med studielån. Samtidigt är det av stor vikt, ur både samhällets och den enskildes perspektiv, att studielån betalas tillbaka i sin helhet. Om så inte sker kan studielåneräntan på sikt behöva höjas. I detta sammanhang kan det också nämnas att räntan betalas solidariskt av alla låntagare, trots att olika låntagare bidrar mer eller mindre till räntepåslaget.

Två indikatorer handlar om de belopp som har *reserverats för kreditförluster*. Det totalt reserverade beloppet har ökat med 1,7 miljarder kronor till 27,3 miljarder. Ökningen ska dock ses i ljuset av att även fordran har ökat, vilket gör den andelsmässiga ökningen liten. Sett över en längre tidsperiod har andelen av lånefordran som reserveras minskat kraftigt. Sedan det första annuitetslånet infördes 2001 har reservationen minskat från cirka 14 procent av lånefordran till cirka 9 procent idag. Detta är en positiv utveckling och var ett av motiven med studiestödsreformen 2001.

Den utestående fordran på låntagare bosatta utomlands har ökat med 0,7 miljarder kronor. Trots det har den del av fordran som har reserverats för framtida förluster minskat med 0,4 procentenheter sedan 2023, till 21,8 procent. Andelen har minskat under många år. När adresser till låntagare som är bosatta utomlands blir ogiltiga, och låntagarna inte meddelar CSN sin nya adress, kan det innebära att den del av fordran som reserveras för utlandsbosatta låntagare minskar. Därför redovisar vi även fordran summerat för låntagare som bor utomlands och låntagare CSN saknar adress till, vilket kan ses som ett komplement till den befintliga indikatorn. Många av de CSN saknar adress till antas vara bosatta i utlandet. Den 31 december 2024 hade fordran på denna grupp ökat med 0,8 miljarder kronor jämfört med 2023, medan den andel av fordran som reserveras för framtida förluster hade minskat med 0,5 procentenheter.

Generellt sett är det positivt för studiestödets effekter för samhällsekonomin att den del av fordran som reserveras för framtida förluster minskar. Det kan dock konstateras att kreditförlusterna inte längre har en lika direkt påverkan på samhällsekonomin. Sedan 2014 har förväntade förluster i nyutlåning samt konstaterade förluster för utlåning före 2014, finansierats via anslag i statsbudgeten. Från och med 2023 finansieras kreditförluster för lån beviljade från och med 1989 i stället via ett räntepåslag på studielåneräntan. Om reserveringarna ökar påverkar det således räntan på lånen. De förväntade förlusterna utgör dock fortfarande en tydlig indikation på om lånesystemet och återbetalningen fungerar. Vår sammantagna bedömning är att förändringarna av de belopp som reserveras är små och att andelen som reserveras befinner sig på en historiskt låg nivå.

En annan indikator handlar om *andelen inbetalt årsbelopp* för samtliga låntagare, fördelat efter boställning. Måttet kallas återbetalningsgrad. Återbetalningsgraden minskade med 0,1 procentenhet under 2024. Att den totala andelen minskade beror bland annat på att återbetalningsgraden för bosatta i Sverige minskade marginellt, samt på att CSN saknar adressuppgifter till fler låntagare och att de som CSN saknar adress till är dåliga återbetalare. Den minskade återbetalningsgraden tyder på att studiestödet inte är fullt lika positivt för samhällsekonomin som tidigare, även om andelen inbetalt årsbelopp även fortsatt ligger på en hög nivå.

Utvecklingen för de låntagare som är bosatta i Sverige minskade högst marginellt, men låg ändå kvar på 94,1 procent, vilket är positivt efter förra årets minskning. För låntagare som bor utomlands ökade andelen som betalades in. Andelen har ökat flera år i rad. Detta bedöms bland annat bero på CSN:s insatser i förhållande till dessa låntagare. Att återbetalningsgraden ökade för utomlands bosatta bedöms vara positivt för länets långsiktiga hållbarhet. Andelen som återbetalas av dem som bor utomlands är alltfjämt lägre än motsvarande andel bland dem som bor i Sverige.

När utredningar om uppsägning av lån leder till att lånen sägs upp för låntagare som inte betalar sina debiterade årsbelopp, redovisas de emellertid inte i beräkningen av återbetalningsgraden. Under en längre tidsperiod kan det bidra till att öka återbetalningsgraden, framför allt för de låntagare som bor utomlands. Under 2024 sades dock så få lån upp att det inte påverkade andelen som betalades in.

Andelen låntagare som hade nedsättning av årsbeloppet är en annan indikator. Andelen ökade marginellt under förra året, men ligger fortsatt på en låg nivå. Det nedsatta beloppet ökade med 13 procent jämfört med 2023. De ursprungligt debiterade årsbeloppen ökade dock med 9 procent. Eftersom de ursprungligt debiterade årsbeloppen ökade är en del av förklaringen till ökningen av det nedsatta beloppet, att årsbeloppen har blivit högre.

Indikatorn tar inte upp fördelningen av olika skäl till nedsättning. De som får nedsättning med hänsyn till sin inkomst är en undergrupp till samtliga med nedsättning. Andelen av låntagarna som har nedsättning med hänsyn till inkomst ökade under förra året. Det indikerar att fler låntagare hade svårt att betala sina lån. Även om det på ett samhällsekonomiskt plan är negativt att nedsättningarna med hänsyn till inkomst ökar, är det positivt att låntagare som har betalningsproblem ansöker om nedsättning.

Vår sammantagna bedömning är att ökningen av både andelen låntagare med nedsättning, och det nedsatta beloppet, är negativ för samhällsekonomin. Dessa ökar risken för framtida avskrivningar av lån och ökar dessutom kostnaderna för enskilda låntagare. Andelen som fick nedsättning ligger dock på en låg nivå sett över de senaste tio åren.

Antalet *beviljade avskrivningsärenden* är den sista indikatorn. Antalet minskade något under 2024 jämfört med året innan. Framförallt minskade antalet avskrivningar på grund av ålder, vilket är det avskrivningsskäl som står för det högsta avskrivna beloppet. Även antalet avskrivningar på grund av dödsfall och behörighetsgivande studier minskade. Det avskrivna beloppet minskade med 31 miljoner kronor. Det var andra året i rad beloppet minskade. Att antalet avskrivningsärenden och det avskrivna beloppet minskar är positivt för samhällsekonomin.

Vår sammantagna bedömning är att indikatorernas påverkan på samhällsekonomin ger en splittrad bild av läget. Andelen reserveringar för kreditförluster ökade marginellt och den så kallade återbetalningsgraden minskade marginellt. Därtill ökade både antalet låntagare som fick nedsättning och det belopp som årsbeloppen sattes ned, om än på låga nivåer. Dessa indikatorer tyder på att studiestödets påverkan på samhällsekonomin var negativ. Samtidigt minskade både antalet personer som fick avskrivning och de avskrivna beloppen, vilket är positivt för samhällsekonomin. I sammanhanget är det viktigt att hålla i minnet att de indikatorer som hade en negativ utveckling fortfarande ligger på förhållandevis goda nivåer bedömda över en längre tidsperiod.

Referenser

CSN. *Användning och återbetalning av tilläggs lån*. 2023. Rapport 2023:01. Dnr ADM/2023:49.

CSN. *Erfarenheter av omställningsstudiestöd – Slutredovisning av ett regeringsuppdrag*. 2025. Rapport 2025:1. Dnr ADM/2023:382.

CSN. ”Fortsatt svalt intresse för utlandsstudier”. Pressmeddelande. 2024-09-06.

CSN. *Högskolestuderandes inkomster och utgifter 2020*. 2021. Rapport 2021:3. Dnr ADM/2021:274.

CSN. *Höjd påminnelseavgift – påverkan på låntagarna*. 2017. Rapport 2017:8. Dnr 2017-219-8449.

CSN. *Komvux- och folkbhögskolestuderandes inkomster och utgifter våren 2022*. 2021. Rapport 2022:6. Dnr ADM/2022:381.

CSN. *Resterande slutliga årsbelopp – en genomlysning*. 2018. Rapport 2018:5. Dnr 2018-213-4582.

CSN. *Studerande i högre ålder*. 2023. Artikel 2023:3. Dnr 2023:653.

CSN. *Studiestartsstöd – slutrapport*. 2019. 2019. Rapport 2019:1. Dnr 2018-100-9150.

CSN. *Uppsagda lån – tio år efter införandet*. 2022. Artikel 2022:1. Dnr ADM/2022:559.

CSN. *Vilka återgår till studier*. 2021. Dnr ADM/2021:265.

CSN. *Årsredovisning 2024*. 2025. Dnr ADM/2025:298.

Eurostudent <https://www.eurostudent.eu>, se tabell Composition of students' total monthly income
https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=income_all_sources_5&fg=all_students&country_list=AT,AZ,CH,CZ,DE,DK,EE,ES,FI,FR,GE,HR,HU,IE,IS,IT,LV,MT,NL,NO,PL,PT,RO,SE,SK&Curr=PPP&currSwitchPos=&legendPos= (hämtad 2025-03-04)

CSN. *Åtgärder inom studiestödet med anledning av covid-19-pandemin*. 2023. Rapport 2023:3. Dnr ADM/2023:380.

Jämställdhetsmyndigheten. *Fokus på inkomstgap – inte bara löneskillnader*. 2020. Rapport 2020:2. Dnr ALLM 2020/49-4.

Migrationsverket. Statistik om asylsökningar. *Asylsökande till Sverige under 2000–2021*. Migrationsverket. 2025.
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asyl.html> (Hämtad 2025-01-16)

Migrationsverket: Statistik om asylsökningar. *Inkomna ansökningar om asyl 2022, 2023, 2024*. Migrationsverket. 2025.

<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asyl.html> (Hämtad 2025-02-25)

Ds 2021:18. *Omställningsstudiestöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden*.

Proposition 1999/2000:10. *Sammanhållet studiestöd*.

Proposition 2021/22:176. *Flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden*.

Proposition 2020/21:122. *Bättre studiestöd högre upp i åldrarna*.

Prop. 1999/2000:10. *Ett reformerat studiestödsystem*.

Prop. 2015/16:1. *Budgetpropositionen för 2016*. Utgiftsområde 15 Studiestöd.

Prop. 2023/24:1. *Budgetpropositionen för 2024*. Utgiftsområde 15 Studiestöd.

Prop. 2024/25:1. *Budgetpropositionen för 2025*. Utgiftsområde 15 Studiestöd.

Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Centrala studiestödsnämnden. U2024/01657 (delvis), U2024/01722.

Riksrevisionen. 2024. *Kortutbildade arbetslösa övergång till reguljär utbildning*. RiR 2024:3.

SOU 1996:90. *Sammanhållet studiestöd*.

Statistiska centralbyrån. Statistikdatabasen. *Folkmängden efter ålder och kön. År 1860–2024*. SCB. 2025.

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/BefolkningR1860N/ (Hämtad 2025-02-25)

Statistiska centralbyrån. Statistikdatabasen. *Utlåningsräntor till hushåll och icke-finansiella företag fördelat på räntebindningstid*. SCB. 2025.

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_FM_FM5001_FM5001C/RantaT01N/ (Hämtad 2025-02-04)

Statistiska centralbyrån (SCB). *Prisomräknaren*. 2024. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/prisomraknaren/> (Hämtad 2024-02-12).

Universitetskanslersämbetet (UKÄ). *Kvarvaron i högskolan ökar i kristider*. 2023. Rapport 2023:17. Dnr 51-00205-23.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ). *Universitet och högskolor årsrapport 2024*. Dnr 51-00058-24.

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). *Statistisk årsrapport*. Dnr MYH 2023/6086.

Vi gör studier möjligt.